

Prelomni pomen požiga Žepe

ANA KOVAC

Ubiti vladnega bosanskega pogajalca ter izropati in zažgati mesto je početje v duhu turskih vojskih pohodov, ki nam daje misliti, da ni izključeno, da bodo predstavniki bosanskih Srbov na pogajanjih visoko zavihтели svoje buzdovane in kakega mednarodnega posrednika posteno tresčili po glavi.

Na levi breg Drine nas popelje tudi misel francoskega zgodovinarja Jacquesa Juliarda, ki v svoji knjigi Fasizem, ki prihaja pravi: »Ko odpadejo miselne zavore, smo prepričani na milost in nemilost okoliscinam, torej sreči in nesreči.« Žepi ni prav nič pomagalo, da so jo Združeni narodi razglasili za varovano območje, ker so se srbski borci odločili, da jo preprosto zbrisejo z zemljevida. Žepa se tli, a nikogar ni, ki bi se sprehodil čez njeno žerjavico in ustavil cudno uro v srbskih glavah, ki čas vrtili stoletja nazaj. Zazig Žepe sporoča o nemoči srbskih borcev, da bi svoja čustva izrazili na manj barbarski način. Z drugimi besedami to pomeni, da so izgubili živce in s tem tudi možnost distance - do sebe, do svojega vojaškega nasprotnika, do svojih prihodnjih sosedov in tudi do Beograda.

Miselnost srbskih borcev utemeljuje tudi dvome o poznejšem miroljubnem življenju. Morda požig Žepe v vojaškem ali celo političnem smislu ne pomeni prelomnice, da torej ne moremo govoriti o obdobju pred požigom Žepe in o obdobju po njem. Zagotovo pa lahko to ločnico potegnemo v človeškem smislu.

Samo pomislite, kaksna dolga pot, ki jo je človeštvo menda enkrat že prehodilo, je med poziganjem mest, za katera veš, da ne bodo nikoli tvoja in jih zato raje uničil, in na primer uporabo mednarodne računalniške mreže Internet.

Kmalu konec čečenske vojne?

MOSKVA - »Vojna v Čečeniji se približuje koncu,« je z zadovoljstvom povedal vodja čečenske pogajalske skupine Usman Imajev, potem ko sta Rusija in Čečenija po sedmih mesecih in pol vojne pod pokroviteljstvom Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi podpisali vojaški sporazum, ki lahko prinese trajen mir v uporno kavkasko republiko. Obe strani sta se strinjali, da je treba krvavi vojaški obračun takoj končati.

Na 6. strani

Danes zaslišanje Giuliana Amata

BRESCIA - Medtem ko Bettino Craxi iz Hamameta sporoča, da je pripravljen na zaslišanje sodnikov iz Brescie, pa je sama Brescia vse bolj v središču pozornosti. Danes bosta javna tožilca Salamone in Bonfigli zaslislala bivšega ministrskega predsednika Giuliana Amata, ki naj bi bil seznanjen z nacrtom, po katerem naj bi svojčas hoteli zaustaviti preiskavo Antonia Di Pietra (na sliki) in ostalih milanskih sodnikov.

Na 2. strani

VOJNA V BIH / PO PRODORU HRVAŠKIH SIL V KNINSKO ZALEDJJE

Krajinska vojska se umika iz bihaškega žepa

SARAJEVO - Enote krajinskih Srbov, ki so 19. julija vdrle v bihaški žep, da bi si zagotovile krajšo kopensko povezavo s srbskimi ozemlji na severu BiH, so se začele umikati v Krajino. Vzrok za to so uspehi hrvaških sil na zahodu Bosne, ki so zasedbo Grahova in Glamoča (na sliki AP hrvaški vojniki v tem mestu) stisnile klesce okrog Knina. Predstavniki ZN so nato sporočili, da se je krajinsko vodstvo z Akasijem tudi

formalno dogovorilo o umiku svojih enot iz bihaške enklave.

Tudman je Kninu včeraj ponudil nov sestanek v Zenevi in tako napovedal, da do napada na Krajino v teh dneh se ne bo prišlo, hkrati pa je upornim Srbom za mirno rešitev križe postavil ostre pogoje, ki jih v Kninu najverjetneje ne bodo pripravljene izpolniti. Radovan Karadžić je sicer ukazal svojim silam, naj znova zavamejo Grahovo in Glamoč in zava-

rujejo kninsko zaledje, vendar je glavnina srbskih sil se vedno pri Žepi.

Vojaški strokovnjaki Nata so v Bruslju nadaljevali oblikovanje strategije za zavarovanje »varnostnih« območij pred srbskimi napadi. Ruski zunanji minister Kozirjev je zahteval, naj odločanje o letalskih napadih v BiH, ki je od srede v rokah poveljnika modrih celad Janvierja, spet prevzamejo civilni organi ZN.

Na 6. strani

ITALIJA / POSLANSKA ZBORNICA BO V SREDO RAZPRAVLJALA O USTAVNI REFORMI

Prepiri pod Oljko se nadaljujejo

RIM - Poslansko zbornico čaka se zadnji in zelo intenziven teden pred začetkom parlamentarnih počitnic, saj bi morala v petek dokončno odobriti v senatu popravljen pokojninski reformo, v sredo pa ima na dnevnem redu razpravo o reformi ustavne listine. Gladovanja sicer ne bo, politične sile pa bodo imele priložnost, da jasno izrazijo svoja stališča in tudi namene v zvezi z vlado oziroma razpisom predčasnih volitev. Prav to je namreč problem, ki razdvaja notranjost obeh političnih zavezništva, kjer so manjše sile proti volitvam v jeseni, medtem ko se D'Alema, Berlusconi in z njima tudi Fini in Bertinotti zavzemajo za volilno preizkušnjo v novembru.

Pod senco Prodijske Oljke se tako na-

daljuje zolčno medsebojno obtoževanje, ki ga je začel Merio segni z napadom na liderja DSL D'Alema, potem pa so se mu pridružili se vsi ostali »grmicki«. Pri tem jim pridno pomagajo »grmicki« z Berlusconijevega vrta, ki Segnija naravnost vabijo, naj preide na njihovo stran, ki da je veliko bolj homogena od leve sredine. Prodi medtem molči, najbrž zaradi zadržev, medtem ko lider Severne lige grozi, da se bo pred »sodnim pregonom« umaknil v ilegalo. Njegovi nasprotniki ga vabijo, naj namero uresniči, bolj zmerni komentatorji pa opozarjajo, da separatističnih tečenj ni mogoče preganjati po sodni poti, ampak samo s federalistično reformo države.

Na 2. strani

Morje vabi, mesto pa sameva

TRST - Plaže so bile tudi včeraj prepolne kopalcev, ki pa se niso z velikim navdušenjem »namakali«: močna burja, ki je pihala v prejšnjih dneh, je namreč precej ohladila vodo. Mestne ulice pa so kot običajno v tem letnem času samevale, a tudi z mejnih prehodov s Slovenijo ni bilo vesti o gnečah.

Na 3. strani

TENIS / PO 27-MESEČNI ODSOTNOSTI

Seleševa se je vrnila

Proti Navratilovi dokazala, da še dobro igra

Po 27-mesečni odsotnosti se je z ekshibicijskim srečanjem proti Martini Navratilovi na teniška igrišča spet vrnila nekdanja najboljša igralka na svetu Monika Seles. Z njeno vrnitvijo zna ženski tenis, ki je zasel v hudo krizo, spet pridobiti na privlačnosti. Seleševa pa je že proti Navratilovi dokazala, da se vedno igra zelo dober tenis.

Na 11. strani

Zbornik Primorski dnevnik 1945 - 1995

je naprodaj v urednistvih
Primorskega dnevnika,
ob delavnikih:

v Trstu od 10. do 14. ure
v Gorici od 9. do 12. ure

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Goriški filmski festival

Po sobotnem poklonu scenaristu Sergiu Amideiu se na goriskem gradu nadaljuje 14. filmski festival.

Stran 4

Nogometaši ne počivajo

Italijanski nogometni prvotilgasi se vneto pripravljajo na novo prvenstvo. Doslej so odigrali že vrsto prijateljskih tekem, tudi proti atraktivnim nasprotnikom.

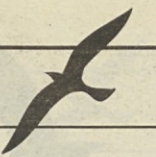
Stran 9

Schumacherju VN Nemčije

Nemec Michael Schumacher (na sliki) je dobil dirko formule 1 za veliko nagrado Nemčije v Hockenheimu. Drugi je bil Skot David Coulthard, tretji pa Ferrarijev voznik Gerhard Berger.

Stran 10

POLITIKA / ZADNJI TEDEN PRED PARLAMENTARNIMI POČITNICAMI

V zbornici razprava o ustavnih reformah

Polemika pod senco Prodijeve Oljke se še ni plegla

RIM - Zacenja se zadnji politični teden pred parlamentarnimi počitnicami, ki pa zato ne bo prav nič manj intenziven. Glavna pozornost bo veljala pokojninski reformi, ki bi jo morala poslanska zbornica - po zaključku itra v senatu - v petek dokončno odobriti. Druga velika tema na dnevnem redu je ustavna reforma, ki je obenem tesno povezana z vprašanjem datuma predcasnih političnih volitev. O tem se že nekaj časa krešejo stališča obeh političnih polov in se bolj manjših formacij znotraj velikih zavezništov, vrhunec pa bi morala razprava o tem doseči v sredo med splošno debato v poslanski zbornici. Zasedanje se sicer ne bo končalo z glasovanjem, vendar bo političnim silam omogočilo izraziti njihova stališča in preveriti perspektive za skrajno obcutljive in daljnosežne reforme posege v ustavno listino.

Politična razprava, ki bi jo bilo morda v tem trenutku ustrežnejše imenovati prerekanje, se je nadaljevala tudi včeraj, in to v nič manj jedkih tonih kot zadnje dni. Bossijev vpis v seznam preiskovanih oseb pri mantovanskem državnem pravdnstvu je tako v komentarjih prepustil mesto splošni polemiki okrog datuma predcasnih volitev, ki se posebno razburja male zaveznike v levosredinskem kartelu Romana Prodi. Tarča je se naprej tajnik DSL, ki ga je včeraj napadel tudi lider Zelenih Carlo Ripa di Meana: »Neverjetna oholost Masima D'Aleme

Lider Oljke Romano Prodi zaenkrat molči (AP)

je nov problem za koalicijsko demokracijo. Čeprav je prišel v zrelo leta, mož se naprej meče molotovke, vendar zdaj ne več na džipec karabinjerjev, ampak za zaveznike. Toda,« dodaja Ripa di Meana, »pri ciljanju ni več tako točen kot nekdanj, tako da kaka molotovka pade tudi pod noge njegove stranke.«

Odnehal ni niti Segni, ki se je včeraj potožil, da je od D'Aleme v zameno za svoja politična vprašanja prejel zmerjanje. »Ce ni spotovanja, ne more biti niti zavezništva,« je opozoril, glasnik njegovega gibanja Diego Masi pa tajnika DSL sprašuje, ali je res (kot poročajo časopisi), da so pogajanja z Bertinottijem že v zaključni fazi, in če so, s kakšno pravico se DSL pogaja v imenu Oljke. Nezadovoljstvo z do-

gajanjem znotraj Prodijevega zavezništva kazeta tudi Federacija liberalcev, ki opozarja, da je v večinskem volilnem sistemu dragocen vsak glas, in reformirana socialistična stranka (PSR), ki obsoja D'Alemov zaničevalni ton v odnosu do Segnija, Borellija in morda tudi Spinija. Taki toni med »oljčnimi« zavezniki so seveda prava poslastica za nasprotni pol, katerega predstavniki so včeraj v en glas opozarjali, kako je desni center veliko bolj složen od levega, kar da bodo jasno razumeli tudi volilci. Z zagotovitvijo v tem smislu se je oglašil celo Berlusconi, medtem ko njegovi »grmicki«, v prvi vrsti Casinijev CCD se naprej odkrito podpirajo Segnija in ga vabijo na svojo stran.

Toda niti v Berlusconijevem vrtu ni vse tako,

kot bi se zdelo, pa čeprav so razprtije med nasprotniki dobro sredstvo za strnitev lastnih vrst. Toda strupene puscice je težko pozabiti in tako je včeraj predstavnik Forza Italie Pietro Di Muccio vrnil milo za drago Casiniju, ki je bil v soboto Berlusconijevo gibanje zaničljivo označil za nekaj, kar je se najbolj podobno hlapom: »Beautifula Casinija (s svojo pričesko očitno spominja na junake znane ameriške TV nanižanke, op.ur.) bi rad poučil, da so bili prav hlapci Forza Italie in Berlusconijeva pecenka tisti, ki so ga potegnili iz demokristjanskega močvirja na dvor v Arcoreju.« Pa naj se kdo reče, da je na tem dvoru vse v najlepšem redu!

Kot rečeno, je bilo tudi se nekaj komentarjev v zvezi z vpisom Bossija med preiskovance mantovanskega državnega pravdnstva, kar očitno najbolj veseli prav Ligne nekdanje zaveznike iz Berlusconijevega pola. Ti se med drugim sprašujejo, zakaj Dini o tem problemu molči, medtem ko ligaskega senatorja Speronija zanima, zakaj ni enaka usoda doletela liderja monarhističnega gibanja, ki je prav tako »prevratniško«, ali Finija, ko je propagiral z ustavo prepovedano smrtno kazen. Predstavniki DSL Bassanini pa pravi, da je pravi odgovor na to, kar se dogaja okrog Severne lige, federalistična reforma države, kajti separatističnih težej ni mogoče poraziti po sodni poti in niti s slepo obrambo centralistične države.

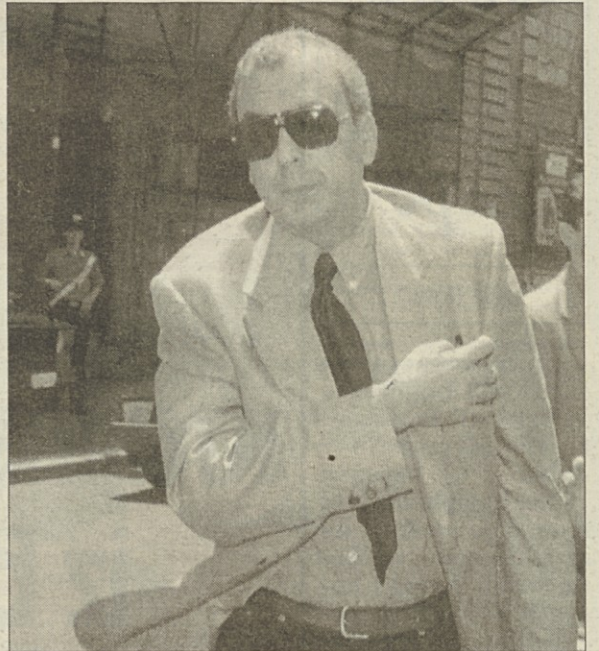
TUNIZIJSKE OBLASTI ŠE »NA DELU«

Craxi bo še čakal Zaslišanje Amata

Bivši ministrski predsednik naj bi bil vedel, da hočejo zaustaviti milanske sodnike

TUNIS, BRESCIA - Medtem ko italijanske sodne oblasti se vedno čakajo na odgovor iz Tunizije glede zahteve o ekstradiciji in zaslišanju Bettina Craxija (italijanski ambasador v Tunisu Francesco Caruso je dejal, da zadevo se vedno proučujejo), sta se v Italijo vrnila odvetnika bivšega socialističnega tajnika Carlo Taormina in Giannino Guiso. Po njunem mnenju naj bi do zaslišanja, ki sta ga zahtevala javna tožilca iz Brescia, Salamone in Bonfigli, prišlo septembra. Pristavila sta, da je Craxi izrazil namero, da se čimprej sreča z javnim tožilcem, vendar je vse odvisno od tunizijskih oblasti.

Medtem ko se začele razmere na pravdnstvu v Brescii precej zapletati. Ukvarjajo se namreč s pomembnimi preiskavami prav v trenutku, ko so ostali brez načelnika: glavni pravdnik Francesco Lisciotto je bil namreč na svojo zahtevo premeščen, potem ko je Visji sodni svet proti njemu uvedel preiskavo zaradi nesoglasij s podrejenimi. Doslej niso še določili, kdo bo prevzel njegovo mesto. Poleg tega se je pričela se »vzporedna« preiskava: medtem ko so se sodniki iz Brescia doslej ukvarjali z milanskim pravdnstvom, je slednje sedaj pričelo preiskavo o sodnikih iz Brescia. Salamone in Bonfigli sta namreč milanskim kolegom naslovlila zahtevo po odprtju postopka proti namestniku državnega pravdnika Guglielma

Javni tožilec iz Brescie Fabio Salamone (foto AP)

Ascioneja, ker se je pogovarjal z ministrskim inšpektorjem Domenico De Biasejem, sicer svojim prijateljem, a tudi osumljencem v preiskavi proti Di Pietru. Ascione je sicer priznal, da se je dan pred zadnjim zaslišanjem De Biaseja z njim pogovarjal, vendar ga je skušal samo pomiriti, ker je bil zelo potr. Na vsak način je Ascione napovedal prijave in tožbe in bo zahteval ugotovitev odgovornosti glede sirjenja vesti na svoj račun.

Brescia pa bo tudi danes v središču pozornosti. Salamone in Bonfigli bosta namreč v okviru preiskave proti Antoniju Di Pietru, ki je osumljen izkoriščanja uradne funkcije in izsiljevanja, zaslišala bivšega ministrskega predsednika Giuliana Amata, in sicer kot

»informirano osebo«. Amata je v petek omenil bivši minister za okolje in sedanji glasnik Zelenih Carlo Ripa di Meana. Javnima tožilcema iz Brescia je Ripa di Meana omenil pogovor, ki ga je 25. avgusta 1992 imel z Amatom. Tedaj naj bi mu Amato povedal, da so se tajne službe in danjaci načelnik policije Vincenzo Parisi dogovorili, da zaustavijo milanske sodnike »čistih rok«. Amato je ze zanimal trditve Ripe di Meana, ki pa vztraja na soocanju z bivšim predsednikom vlade. Na vsak način sta se Salamone in Bonfiglio že odločila, da zahtevata arhiviranje preiskave proti Di Pietru. Odvetnik Taormina, ki zagovarja generala Cerciel-la, pa je že napovedal, da se bo taki zahtevi odločno uprl.

NOVICE

Eni dopustniki domov, drugi pa šele na oddih

RIM - Na vseh 6.000 kilometrih italijanskih cest in avtocest je od petka do sinoci vozilo skoraj 13 milijonov avtomobilov. V njih so bili julijski dopustniki, ki so se vračali domov, a tudi taki, ki so na oddih se odhajali, med njimi mnogo Avstrijcev in Nemcev. Promet je bil največji v trikotju med Milanom, Bologno in Genovo, žal pa je terjal nov krvni davek: dve osebi sta se ubili v Piemontu in tri v Apuliji, v gorah nad Trentom pa je omahnil v smrt hribolazec iz Verone.

Štafeta v spomin na žrtve pokolov

MILAN - Izpred milanske kvesture je včeraj popoldne odrinila enajsta štafeta solidarnosti v spomin na žrtve političnih pokolov, ki so od leta 1969 okrvavili Italijo. Na štafeti sodeluje več kot 200 atletov, ki bodo po 316 kilometrih skozi Brescia 2. avgusta dosegli Bologno. Tam jih bodo pričakali vrstniki iz vseh krajev Italije, pa tudi iz tujine, da bi se udeležili komemoracije pred železnisko postajo. Tam bo tudi milanski zupan Marco Formentini, ki je pozdravil odhod štafetarjev.

Giovanniju Riini vmili ukradeni fiat

PALERMO - Giovanniju Riini, sinu vodje Cose nostre, so pred kratkim ukradli avto fiat uno, ki mu ga je kupila mati za 18. rojstni dan. Zgodilo se je v Castellamareju del Golfo (Trapani), prav tam pa so ga spet našli včeraj zjutraj. Policija ga je zaplenila in ga bo vrnila lastniku po preiskavi. »Ali ste prišli do avta po kakšni skrivni poti,« so agenti vprašali mladega Riino. »To je vaša dolžnost,« je odgovoril. Skratka, morda ni slo za pravo tatvino, temveč za kaj drugega.

Jože Pirjevec

Vidov dan

Odlomek iz knjige »Jugoslavija 1918-1992«

Medtem ko so trajali boji za Srbijo, je potekala intenzivna diplomatska bitka v Moskvi, kjer so od 9. do 18. oktobra 1944 ob udeležbi Stalina in Churchill organizirali konferenco »Tolstoj«. Britanski premier je prišel v sovjetsko glavno mesto s povsem jasno zavestjo, da so njegove pozicije v podonavsko-balkanskem prostoru nadvse sibe. To je očitno tudi iz besed Harolda Macmillana, britanskega ministra za Sredozemlje, ki je v nekem poročilu zapisal: »Ne smemo si prikrivati, da smo s strategijo, ki je osredotočena vse naše sile na zahodno Evropo, zapravili možnost vpliva v Romuniji, Bolgariji, Jugoslaviji, Albaniji in Grčiji, tako da nam ostaja komaj zadošči moči za zaključek bojev v Italiji. Brez dvoma moramo z blefiranjem doseči, kar se dosedeči da, pri tem pa ne smemo tako očitno varati, da nas zlahka vsakdo razkrije.«

Takšen »blef« je bil Churchillov predlog Stalinu o medsebojni delitvi vplivnih območij na Balkanu in v Podonavju

(kar zadeva Jugoslavijo, naj bi bilo razmerje 50% proti 50%). Britanski premier je namreč ponujal diktatorju tisto, kar je Rdeča armada že imela ali ji je bilo na dosegu roke, medtem ko je zase zahteval politični vpliv na področjih, kjer, če izvzamemo Grčijo, se ni bilo angleških čet. Stalin, ki ni hotel brez potrebe pokvariti svojih dobrih odnosov z Zahodom, je ta predlog sprejel, ne da bi se seveda odpovedal svojemu nacrtu, o katerem je govoril že Džilasu: uvedi socialistični režim v vseh tistih deželah, ki jih bo osvobodila Rdeča armada. Zato moskovski sporazum na razvoj dogodkov ni imel dosti vpliva in je zapustil celo v zavesti angleških diplomatov le površno sled: samo stiri leta kasneje v Foreign Officeu že ni bilo nikogar, ki bi se ga spominjal v podrobnostih. To pa ni mogoče reči za jugoslovanske voditelje, ki so bili ogorčeni nad dejstvom, da je njihova dežela predmet tujega barantanja in se tudi pozneje nikdar niso mogli otresti občutka, da obstojajo med

veliki silami tajni sporazumi na njihov račun.

Iste dne, ko so se v Moskvi začeli pogovori med Churchillom in Stalinom, je Tito telegrafiral aubasiču, naj se vrne v domovino, da bosta sestavila skupno vlado. Za ta korak se je odločil po dveh mesecih obotavljanja, ker se je sele tedaj cutil dovolj trdnega, obenem pa je vedel, da bi Sovjetska zveza ne odobrvala nadaljnega poslabšanja njegovih odnosov z Zahodom. Problem, ki se je postavil takoj na začetku, je bila vloga kralja Petra pri oblikovanju nove vlade, kajti po zakonu bi moral prav on imenovati njenega premiera. Tito, ki mu je nedvomno pripadala ta funkcija, pa ni bil pripravljen, da bi jo sprejel iz njegove rok. Na koncu so našli izhod iz zagate z naslonitvijo na prakso, ki je veljala med nedavno kraljevo mladoletnostjo: odločili so se za regentstvo, na katero naj bi vladar, dokler ostane v tujini, prenesel svoja pooblastila.

(Se nadaljuje)

KLJUB MUHASTEMU VREMENU

Plaže prepolne, a v mestu mrtvilo

Burja je precej ohladila morje - Tudi na
mejnih prehodih je bil promet tekoč

Takšna je bila videti včeraj popoldne navadno zelo prometna Ul. sv. Spiridijona

O hudi pripeki izpred tedna dni včeraj skoraj ni bilo sledu: v jutranjih urah je bilo oblačno, vetrovno in sele proti poldnevu nas je sonce spet spomnilo, da smo dejansko sredi poletne sezone. Burja zadnjih dni pa je precej ohladila morje, tako da je marsikdo raje ostal kar na plaži: skok v vodo je bil se prevec »osvežujoč«. Na vsak način so bile plaže natrpane. Na svoj račun so zjutraj lahko prisli jadralci in deskarji, ceprav slednjih ni bilo prav veliko: za neizkušene je bilo vreme prevec muhasto, za prave izvedence je bil veter presibak. Za enodnevni izlet v bližnje hribe pa se verjetno ni odločilo veliko ljudi, razlog je bil prav nestanovitno vreme, ceprav napovedi niso govorile o nevihtah kot v prejšnjih dneh.

Kot je običaj za ta letni čas, je v mestu vladalo pravo mrtvilo, o kaksnih posebnih gnechah z mejnih prehodov tudi niso poročali. Promet je bil tekoc, na Skofijah je bila na primer okrog poldne sto metrov dolga vrsta, cakalna doba je znasala kakšno minuto.

Jutri večerni ogled Rižarne namenjen zlasti mladini

Zamisel večernih ogledov tržaskih muzejev predvideva tudi obisk Rižarne. Voden ogled uničevalnega taborišča je predviden za jutri od 20. ure dalje. Obiskovalcem bosta pomen in vlogo taborišča obrazložila Tullia Catalan in Stefano Fattorini.

Tokrat bo posebna pozornost namenjena problemu mladoletnikov, ki so bili internirani v Rižarni in so tam preziveli obdobje svojega zivljenja kot Kinderbanditen - otroški banditi, kot jih je imenovala nemška uprava. Tematika je posebno zanimiva za mlajše obiskovalce, ki se skozi pripovedi svojih nekdanjih vrstnikov vzivajo v srhljivo ozračje taborišča in njegovih grozot. Rižarna postane na ta način ne samo romarska pot, pač pa spomenik, ki pripomore k aktivnemu dojetanju zgodovine in tolmačenju sodobnega dogajanja.

Kot ob vseh večernih ogledih bo tudi tokrat predvidena projekcija dveh filmov: crnobelega L' uomo del banco dei pegni in znanege, prav tako crnobelega Chaplinovega Veliki diktator (Il grande dittatore). Obiskovalci si bodo lahko priskrbeli publikacije mestnih muzejev: Vstop bo tokrat prost.

S 4. SLOVENSKEGA ZAMEJSKEGA JAMBOREEJA

Skavti spet doma

Včeraj pozno popoldne so se vrnili v Trst skavti in skavtinje, ki so skupaj z vrstniki iz Gorice in Nove Gorice, Ankarana, Ljubljane in iz Koroske sodelovali na 4. slovenskem zamejskem jamboreeju. Na sliki (foto Balbi-KROMA) jih vidimo ob prihodu na sezan-

sko železniško postajo, kjer so jih pričakali starši. Jamboree se je začel 17. julija, odvijal pa se je v Jablenci pri Cezsoti, torej nedaleč od Bovca. V sotorišču sredi bujnega zelenja med hribi in planinami, se je zbralo več kot 300 izvidnikov in vodnic.

ŠZ JADRAN

in ostala maticna društva prirejšajo

Danes, 31. julija

na Proseku (na Balancu)

KOŠARKARSKO ŠAGRO

gurmanske vrtn specialitete (na zaru in v ponvi), peštra paleta pijak!

Danes, bo za glasbeno razvedrilo poskrbel ansambel ADRIA KVINTET

Pridite (ne Vam bo zal)

KD PRIMORSKO

ŠAGRA

še danes

v borovem goz-
dičku v Mačkoljah

Danes, 20.30 ples z an-
sablom LONG ŠLUNK

VČERAJ-DANES

Danes, PONEDELJEK,
31. julija

IGNACIJ

Sonce vzide ob 5.46 in
zatone ob 20.35 - Dolžina
dneva 14.58 - Luna vzide
ob 9.48 in zatone ob
22.08.

Jutri, TOREK, 1. avgus-
ta

ALFONZ
VREME VČERAJ OB
12. URI: temperatura
zraka 25,9 stopinje, zračni
tlak 1012,4 mb ustaljen,
veter 15 km na uro vzhod-
nik severo-vzhodnik,
burja, vlaga 54-odstotna,
nebo pooblačeno, morje
rahlo razgibano, tempera-
tura morja 18,8 stopinje.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 31.
julija, do NEDELJE, 6. av-
gusta 1995

Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00
do 16.00

Ul. Giulia 1 (tel.
635368), Ul. Zorutti 19
(tel. 766643), Zavljje (tel.
232253).

ZGONIK (tel. 229373) -
samo po telefonu za nujne
primere.

NAROCNIKOM IN BRALCEM PRIMORSKEGA DNEVNIKA

ki želijo prejemati časopis v kraju letovanja, pri-
poročamo, da nas obvestijo vsaj štiri dni pred
odhodom na počitnice na telefonsko številko

7796600 - vsak dan od 12. do 18. ure

PUBLIEST

Tel. št. (040) 7796611 - Fax 768697

Sprejemanje oglasov za Primorski dnevnik

Urniki od 1. 8. 1995 dalje

oglasi - obvestila: 8.30 - 12.30

osmrtnice - sožalja: 8.30 - 12.30

popoldne - razen sobot

13.30 - 15.00 in ne več do 17. ure

ADRIA

ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
BARCELONO, FRANKFURT,
LONDON, MÜNCHEN,
ISTANBUL, MOSKVO,
KOPENHAGEN, PARIZ,
PRAGO, RIM, SKOPJE, SPLIT,
TIRANO, DUNAJ, ZÜRICH

Informacije in rezervacije:

- ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
- prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312
- ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
- ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512

radi počitnic.

ALCIONE - 20.15,
22.00 »Once Were War-
riors - Una volta erano
guerrieri«.

LUMIERE - 20.20,
22.15 »Il delta di Vene-
re«, r. Zalman King, i.
Roy Campbell, Audie En-
gland, Costas Mandylor.

PRIREDTV

GLASBENA ZADRUGA ARS NOVA vabi na večer dalmatinskih in istrskih pesmi. Pesmi bo zapela KLAPA ROC. Dobimo se v petek, 4. avgusta, ob 21. uri na borjaju pri Terconovih v Slivnem.

SD ZARJA - Bazovica priredi v soboto, 5. in nedeljo, 6. avgusta na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici TRADICIONALNI SPORTNI PRAZNIK. Ob 17. ure dalje bodo delovali dobro založeni kioski. Ob večera ples z ansablom Keydea. Vabljeni!

SZ SLOGA priredi SPORTNI PRAZNIK v Trebbah, na prireditvenem prostoru ob nogometnem igrišču v soboto, 5. in v nedeljo, 6. avgusta. V hladni senci pod borovci bodo ob 18. ure dalje na razpolago jedi na zaru, briska vina in osvežilne pijače. Ob večernih urah, pozno v noč bo za prijetno vzdušje igral priznani ansambel Happy day.

V ZUPNIJSKI CERKVI V BAZOVICI bo v soboto, 5. avgusta, ob 20.30 koncert. Nastopila bosta orglar Andrej Pegan in bas Aldo Zerjal. Na programu Buxtehude, Frescobaldi, Vivaldi, de Grigny, Bach, Liszt, Mokranjac, Trost in Enghelhard. Vabljeni!

OBVESTILA

TABORNIKI RMV se vračamo iz taborjenja danes, 31. t. m., ob 18.45 na sezansko železniško postajo.

UPRAVA OBCINE DOLINA obvesca, da bo občinska knjižnica v kulturnem centru F. Preser in Boljuncu zaprta od 1. do 31. avgusta.

SKD TABOR - Općine vabi Opence da posodijo društvu za razstavo Tabor 95 kmečko orodje, gospodinske in hišne predmete iz starih časov. Sprejemali jih bodo v Prosvetnem domu 1., 2. in 3. avgusta, ob 16. do 18. ure. Informacije tel. 213578 v večernih urah.

SK BRDINA vabi vse člane in simpatizerje na sestanek v okviru Kraske občeti, ki bo danes, 31. t. m., ob 21. uri na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opčinah.

SKUPINA SONCNI ZAREK Zadrugnega centra za socialno dejavnost organizira od 28.8 do 8.9. tradicionalni poletni center v Brojnicah pod Krizem. Vabljeni so vsi otroci, ki si želijo sonca, morja in veliko novih prijateljev.

Vpisovanje in informacije na sedežu centra v Ul. Cicerone 8, tel. št. 360072 vsak dan, razen sobot od 9. do 13. ure ter od 14. do 17. ure.

KMECKA ZVEZA obvesca, da bosta svoji podružnici v Nabrezini in na Opčinah v avgustu zaprti.

ŠOLSKE VESTI

DTTZG »Ziga Zois« obvesca, da bo do 26.8.95 tajništvo odprto z naslednjim urnikom: od ponedeljka do petka 9.00 do 12.00; ponedeljek in četrtek 15.00 do 16.00; sobota

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvo Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (prilicje) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00 od ponedeljka do petka.

zaprto.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst, obvesca člane, da bo od 1. do 20.8.1995 zaradi poletnih počitnic urad zaprt.

MALI OGLASI

POTUJETE v Rim? Ne pozabite, da imate v Rimu slovenski hotel Emona z zelo dobrim zračnim hlajenjem. Za rojake popust. Informacije na tel. št. 06/7027911. Pricakujemo Vas!

PRODAJALKA z večletno prakso isce zaposlitev v trgovini jestvin ali pekarni. Tel. št. 225279 od 12. do 15. ure.

PRODAM taunus 1600 Gl, letnik '80, svetloplave barve, garaziran, 72.000 km. Cena po dogovoru. Tel. št. 228519.

PRODAM ape 50 TML start, letnik 1991, v dobrem stanu Tel. št. 200665.

GLISER Rio Honda 550 ter motor Johnson 737, letnik 1992, s privezom v Sesljanu prodam. Cena po dogovoru. Tel. št. 040/200634.

IZGUBILA sem pozlacenno žensko uro, znamke Casio v nedeljo, 16. t. m. na sagri v Trebbah. Tel. št. 300286.

ISCEM stanovanjsko hiso, tudi potrebno popravi, z vrtom, v dolinski občini. Tel. št. 231881 ob urah obedov.

DAJEM v najem sobo z uporabo kopalnice in kuhinje upokojeni, sami gospe. Tel. na št. 567903 - zvečer.

OSMICO je odprla Sonja Rebula, Repen št. 2. Toci belo in crno vino.

BORIS in GIGI sta odprla osmico v Samatorci. OSMICO je odprl Stubej, Salez 49.

NA novo odprt kmečki turizem v Tomaju se priporoča. Nudi domaćo hrano in domaćo vino. Odprt ob koncu tedna. Za večje skupine tudi druge dni, a po vnaprejšnjem narocilu. Tel. št. 0038667/65271.

PRISPEVKI

Ob 6. obletnici smrti moza Milana Slokar daruje Anica 50.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev in 50.000 lir za Zadrugni center za socialno dejavnost.

V spomin Bazilije Hrvatic-Pregarc daruje Boris Gulic z družino 30.000 lir za MePZ Slavec-Slovenec.

V spomin na Marijo Gulic Lovrencic daruje Boris Gulic z družino 50.000 lir za SKD Slavec.

V spomin na Karlo Pockaj vd. Razem daruje sosedje 50.000 lir za SD Zarja, 50.000 lir za KD Lipa in 40.000 lir za Bazoviški dom.

Namesto cvetja na grob Karle Pockaj vd. Razem daruje Marta Kocijan 30.000 lir za Skupnost Družina Općine.

V spomin na Stanota Kralja darujeta Marica in Mirko Cok 30.000 lir za TPPZ Pinko Tomazic.

Zapustil nas je nas dragi brat in stric

Bogo Visintin

Zalostno vest sporočajo sestre Irene, Ana, Marija, Milena in Cirila z družinami.

Dan in uro pogreba bomo objavili naknadno

Nabrezina, Sv. Kriz, Samatorca 31. julija 1995

NOVICE

Nocoj razprava o deželnem načrtu javnega zdravstva

V občinski sejni dvorani bo danes ob 20. uri, javna skupščina, ki jo sklicujejo predsedniki rajonskih svetov. Razpravljali bodo o deželnem načrtu preureditve javne zdravstvene službe. Osnovni poročili bosta podala dr. Bruno Gregorin in prof. Salvatore Bancheri. Predsedniki rajonskih svetov so o vprašanju, ki bo predmet razprave, pripravili tudi obsežen dokument.

Tudi v avgustu dejavnost na strelišču nad Selcami

Na vojaškem strelišču nad Selcami pri Doberdobi bodo tudi v avgustu imeli redno dejavnost. Vaje bodo od 1. do 3., od 8. do 10., od 21. do 25. in od 28. do 31. avgusta. V navedenih dneh je med 8.30 in 17.30 prepovedan dostop na ožje in širše območje strelišča, ki bo označeno in zavarovano.

Obvestilo o vpisu na Visoko šolo za telesno vzgojo

Pokrajinski odbor olimpijskega komiteja (CONI) obvešča, da je visoka šola za telesno vzgojo v Bologni razpisala natečaj za sprejem 420 študentov v akademskem letu 1995/96. 210 mest je rezerviranih za študentke. Visokošolski tečaj traja tri leta. Prosnje za sprejem naj kandidati posljejo najkasneje do 20. septembra letos na naslov "Istituto Superiore di Educazione Fisica - via San Vitale 15 - 40125 Bologna. Studij poteka v starih različnih krajih: v Bologni, Catanzaru, Padovi in Veroni. Podrobnejše informacije nudijo interesentom na sedežu pokrajinskega odbora CONI.

Skupščina članov združenja lastnikov stavbnih nepremičnin

Na skupščini članov pokrajinskega združenja lastnikov stavbnih nepremičnin (Confedilizia) so obnovili statutarne organe za naslednje triletnje. Predsednica združenja bo se naprej Marina Foggia, člani odbora pa so Michele Formentini, Carlo del Torre, Mauro Nocchieri, Cristina Gullin Candotti. Dolžnost predstavnika računov bosta opravljala Franco Sellovin in Roberto Simcic. Skupščine se je udeležil tudi predsednik deželne zveze pokrajinskih združenj Paolo Scalettaris.

Podjetna in spretna vojaka na ukradenem motorju

Prometna policija je v soboto proti večeru pri Redipugli ustavila in priprla, zaradi kraje, dva vojaka, ki sta na služenju roka v Gradiscu. Na hladnem sta se zasnala Ludovico del Visco in Vito Cicala. Motor sta ukradla Silviu Braidottiju iz Gradisca, ulica Cividale 34. Lastnik je sicer prijavil tatvino, vendar pa so zmikavta prijeli po naključju. Patrola prometne policije, ki je v Ronkah nadzorovala promet je v soboto proti večeru opazila motorista brez celade in ju poskušala ustaviti. Fanta na motorju pa sta se kontroli skušala ogniti in hitro odpeljala v smeri proti Gradiscu. Pri Redipugli sta morala odnehati, kajti dohitelo ju je policijsko vozilo in zadeva je kaj kmalu pršla na dan. Motor sta si sposodila, ker sta se odpeljala na kopanje k morju. Sodnik je pripor potrdil.

SKP / POJASNILI POBUDO

Referendumi za ohranitev sistema javnega zdravstva

Treba je 20 tisoč podpisov

Ze pred casom je Stranka komunistične prenove napovedala, da se bo proti reformi javne zdravstvene službe, ki pomeni zelo nevaren poskus krčenja osnovnih pravic državljanov, borila na vse načine in napovedala tudi pobudo zbiranja podpisov za razpis referendumov s katerimi naj bi odpravili nekaj najbolj škodljivih členov v dež. zakonu št. 12 in dež. zakonu št. 13. Napovedi so pred kratkim uresnicili. Ze od prejšnjega ponedeljka je namreč v teku akcija zbiranja podpisov za razpis šestih referendumov (pet se jih nanaša na reformo zdravstvene službe, eden pa na financiranje zasebnih sol). Stranka komunistične prenove je pristopila k iniciativnemu odboru za razpis referendumov in pobudo seveda odločno podpira, "saj je to zdaj edini način, da se omeji ali vsaj skuša omejiti škoda, ki jo skupnosti povzroča nov veter reform", je na včerajšnjem srečanju z novinarji pojasnil deželni svetovalec SKP Antonaz in približe orisal kaksne cilje so si zastavili.

Skušali bomo razložiti, lepo po vrsti, v upanju, da bomo dovolj jasni. Najprej glede rokov: pobudniki so si zadali cilj, da se do konca septembra v vsej deželi zbere vsaj dvajset tisoč overovljenih podpisov. Spoštovanje zastavljenega roka je nujno, če naj bi referendume izvedli spomladi, drugače se glasovanje prenese na leto 1997. Vpisne pole so na razpolago na vseh zupanstvih v naši deželi, kjer je seveda mogoče podpisati ob uradnih urah, oziroma tudi drugace, ce so se za to odločili na posameznih občinah.

Kaj bomo odločali na referendumih, ce bodo pobudniki res zbrali dvajset tisoč

overovljenih podpisov? Predvsem velja povedati, da gre za takomenovani abrogativni referendum. Občani naj bi črtali posamezne odstavke ali dele deželnih zakonov št. 12 in 13.

No prvo vprašanje zadeva 21. člen dež. zakona št. 12, tretji odstavek točka a). Črtali naj bi določilo da mora zdravstveno okrožje imeti najmanj 40 tisoč prebivalcev.

Drugo referendumsko vprašanje zadeva dež. zakon št. 13 in sicer čl. št. 7, prvi odstavek (glede organizacije bolnišnične mreže in oddelkov). Naslednje vprašanje zadeva črtanje določila o minimalnem številu bolniških postelj zato, da bolnišnične strukture lahko ohranijo naslov in značilnosti bolnišnice.

Naslednje vprašanje, o katerem bi morali odločiti volilci je določitev števila bolniških postelj namenjenih rehabilitaciji. Zadnje vprašanje iz serije o zdravstvu pa se nanaša na odpravo člena št. 11. 3. odstavka, točka i). Pobudniki referenduma nasprotujejo možnosti, da bi v posameznih oddelkih imeli (maksimalno 10 odstotkov) proste postelje za samoplačnike.

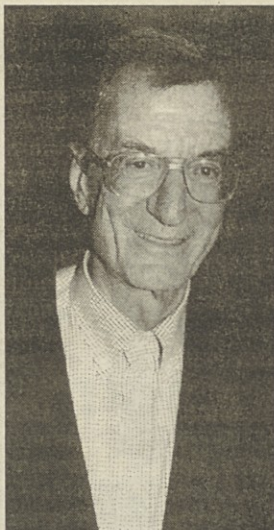
Šesto vprašanje zadeva zakon št. 14/91. Predlagatelji želijo, da se v celoti odpravi.

Včerajšnje srečanje z novinarji je bila tudi priložnost za izmenjavo mnenj o reformi zdravstva, ki ubira neke čudne poti in pri čemer je ekonomski faktor, kot se zdi, odločujoč. Srečanja so se poleg Antonaza udeležili se predstavniki gradeskega odbora, občinski tajnik Romano, pokrajinski svetovalec Buttignon, člani komisije za vprašanja zdravstva in nekateri drugi.

FESTIVAL / PO SOBOTNEM POKLONU S. AMIDEIU

Nocoj italijanski film "Belle al Bar"

Izven konkurence bodo vrteli tudi francoski film "Leon" Luca Bessona

Sobotni spored 14. filmskega festivala na gradu je bil v celoti posvečen Sergiu Amideiu. Slo je za nekakšen poklon znanemu filmskemu delavcu, piscu številnih odličnih scenarijev. O Amideiu je na sobotni prireditvi spregovoril režiser Carlo Lizzani (igralec Giancarlo Gianini je zal v zadnjem trenutku odpovedal), ki je občinstvu prikazal trimnutni izsek iz nastajajočega filma Celluloide, ki pripoveduje prav zgodbo o nastajanju znanega filma Roma città aperta in ki skuša prikazati lik scenarista Sergia Amideia in režiserja Roberta Rossellinija. Srečanje z Lizzanijem je bilo takoj na začetku predstave. Lizzanija je goriskemu občinstvu predstavil senator Nereo Battello. Pred projekcijo napovedanega filma Roma città aperta - so zavrteli se kratek televizijski dokumentarni film, ki je bil posnet pred nekaj leti in

ki tudi govori o pripravi in okoliscinah na snemanje filma "Roma città aperta". Med drugim v omenjenem filmskem dokumentarnem zapisu nastopa tudi Sergio Amidei.

Sobotni večer na gradu se je sklenil s predvajanjem znanega filma Roma città aperta, ki ga je pred petdesetimi leti posnel Rossellini, scenarij pa napisal Sergio Amidei, pred kratkim pa so mu v posebnih laboratorijih vrnilo začetni blisc z zahtevnim restavratorskim posegom.

Spored 14. festivala se je sinoci nadaljeval z italijanskim filmom "Amore molesto" v katerem igra glavno žensko vlogo Anna Bonaiuto. Obiskovalci filmskih predstav na gradu si bodo nocoj lahko ogledali dva filma: ob 20.45 bo na sporedu italijanski film "Belle al bar" Alessandra Benvenuti (scenarij so napisali U. Chiti, N. Zavagli in A. Benvenuti), ob 23. uri pa bodo vrteli fran-

coski film "Leon" Luca Bessona. Film ni v konkurenci. Fotografije: levo Carlo Lizzani, desno utrinek s sobotne prireditve - foto S.R.

TABORNIKI RODU MODREGA VALA

obveščamo, da se bomo vrnili iz taborjenja Danes, 31. julija in da bomo ob 18.30 na železniški postaji v Novi Gorici.

OBVESTILA

DRUŽBA se dobi danes, 31. julija ob 20. uri na Jazbinah.

LJUDSKA KNJIŽNICA DAMIR FEIGEL v Gorici je zaprta do 25. avgusta.

PIREDITVE

SD SOVODNJE obvešča, da se ob koncu tedna nadaljuje **PRAZNIK SPORTA**. Za prijetno zabavo in ravedrilo bo poskrbel DJ.

IZLETI

PD RUPA-PEČ se pripravlja na stiridnevni izlet v Marke (od 24. do 27. avgusta). Na razpolago je se nekaj mest. Za informacije tel. 882285.

RAZSTAVE

V dvorani deželnih stanov na gradu je odprta razstava Gotske cerkve v Soski dolini in Brdih.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA 2 pri Sv. Ani, Ul. Garzarolli 154, tel. 522032.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
OBCINSKA 2, Ul. Manlio 14/B, tel. 480405.

DEŽURNA LEKARNA V SOVODNJAH
dr. M. Rojec, Ul. I. Maja, 76, tel. 882578.

POGREBI

Ob 11. uri, Baingio Piga, iz splosne bolnišnice.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Publiet SRL
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

LETOVANJE / V SODELOVANJU S KROŽKOM KRUT

Upokoijenci navdušeni nad M. Lošinjem

Prijetni spomini, odlična organizacija in pozornost do vsakega gosta

Po desetdnevnem letovanju v Cikatu na Malem Lošinju se je druga skupina «Goriskih upokoijencev», tik pred odhodom, zbrala na terasi hotela Bellevue: skupinska slika je zapečatila spomin na izredno lepe počitnice.

Dneve smo preživljali na plaži, v kristalno čisti vodi, v senci stoletnih iglavcev ali s prijetnim sprehodom po obalni pespoti, večere pa smo presegli v prijetni svežini že omenjene terase. Za pehlost večerov je skrbela

prijazna in prizadevna animatorka Sandra. Skrbela je za rekreacijo na plaži, organizirala izlete z ladjo na Susak, Ilovik, Rab in vožnjo ob obali Lošinja.

Večeri so bili pestri in raznoliki. Na terasi smo poslušali predavanja, sle-

dili smo pripravi ribjih specialitet ali cocktailov in seveda s strokovno pokusno ocenjevali izdelke. Med družabnimi dejavnostmi nista manjkala tombola in srečolov. Nastopili so tudi plesalci, Goricani pa smo se izkazali s priložnostnim pevskim nastopom. V dveh izmenah nas je bilo na Lošinju preko sto, nekateri so izkoristili kar obe izmeni.

Glavno zaslugo za prijetne počitnice ima Krožek KRUT iz Trsta. Resnosti take organizacije lahko popolnoma zaupamo: na vsaki izmeni sta bila prisotna dva člana vodstva organizacije, ki sta skrbno sledila dogajanju in skušala razrešiti vako, tudi malenkostno zadevo. Od 1. julija dalje smo imeli vsi na razpolago Primorski dnevnik, da smo bili seznanjeni z domačimi novicami.

Krožku KRUT res srčna hvala in se tako naprej! (Udeleženka).

Ne zatiskajmo si oči pred širjenjem okužbe

Med žrtvami letos tudi prvi otrok z aidsom

LJUBLJANA - Decembra lani je bilo na Institutu za varovanje zdravja (IVZ) prijavljenih 37 primerov aidsa, stevilo pa se je do zdaj povzpelo na 43. Od tega jih je 41 odraslih - 38 moških in le tri ženske - ter dva otroka, deček in petletna deklica, ki je letos umrla. Skupaj pa je zaradi aidsa do zdaj umrlo 27 ljudi.

Po podatkih, ki jih je zbrala koordinatorka nadzora širjenja aidsa in okužbe s HIV mag. Irena Klavs, dr. med., je bilo ob

pri spolnih stikih z drugimi moškimi. Dva izmed bolnikov, ki sta prišla iz podsaharske Afrike oziroma iz držav, kjer je heteroseksualni prenos okužbe pogost in je delez okuženih spolno aktivnih ljudi velik, sta živela pri nas več let. Se za dva moška, okužena pri heteroseksualnih stikih, predvidevajo, da sta bila okužena v Afriki. Dva bolnika, ki sta si vbrizgavala ilegalne droge, tega nista počela v Sloveniji. S heteroseksualnimi stiki so bile okuže-

Klavs navaja, da za razliko od razmeroma zanesljive slike o epidemiji aidsa podatki o prijavljenih primerih okužbe s HIV ne morejo odraziti prevalence ali incidence v posameznih skupinah prebivalcev v določenih obdobjih, saj ob postavitvi laboratorijske diagnoze okužbe s HIV navadno ne morejo vedeti, ali gre za svežo ali leta staro okužbo. Drži tudi, da je s HIV nedvomno okuženih precej več ljudi, kot je prijavljenih primerov. Domnevajo, da jih je v Sloveniji nekaj sto, in ti virus širijo naprej.

Varljiva je »srečna« okolščina, da so epidemija aidsa in okužbe s HIV pri nas v se zelo zgodnji fazi in da se ne začel res eksplozivno širjenje. Lahko pa to pričakujemo, ugotavlja dr. Irena Klavs, ko bo virus vnesen v skupine z vedenjskim vzorcem z visokim tveganjem. Katarina Novak

SVETOVNA TRGOVINSKA ORGANIZACIJA

Slovenija je postala polnopravna članica

LJUBLJANA (STA) - Slovenija je z včerajšnjim dnem postala polnopravna članica Svetovne trgovinske organizacije (WTO) kot njena 105. članica. S tem ji je priznan status izvirne članice Svetovne trgovinske organizacije, ki je naslednica GATT-a, Splošnega sporazuma o carinah in trgovini. Polnopravno članstvo v Svetovni trgovinski organizaciji zagotavlja članicam, predvsem pa majhnim državam, pravno varnost v mednarodni trgovini, za Slovenijo pa pomeni tudi priznanje, da je trgovinsko in gospodarsko urejena država.

Članstvo v Svetovni trgovinski organizaciji je za Slovenijo kot majhno in izvozno usmerjeno državo bistvenega pomena predvsem z vidika pravne varnosti. Pomembno je tudi zaradi ustreznih trgovinskih in pravnih instrumentov zlasti v odnosu do tistih držav, ki so pomembne trgovinske partnerice Slovenije, članice WTO pa se ne, in si bodo za vstop v to globalno trgovinsko organizacijo šele začele prizadevati. Polnopravna članstvo in aktivna udeležba v WTO zagotavlja Sloveniji enakopraven položaj z vplivnimi državami ter obenem ustrezne pravne instrumente za urejanje trgovinskih odnosov s temi državami.

AGENCIJA ZA TRG VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Agencija opozarja na slabosti delničarskih sporazumov

Ti sporazumi ščitijo predvsem interese notranjih delničarjev, kar potrjuje praksa pri glasovanju na prvih skupščinah

LJUBLJANA - Javne ponudbe delnic podjetij, ki se lastninsko preoblikujejo, vse pogostejše spremljajo ti. delničarski sporazumi, ki jih podjetja ponujajo v podpis vpisnikom delnic z lastniskimi certifikati. Delničarski sporazum je sicer prostovoljni dogovor med delničarji, ki pa, kot kažejo primeri iz prakse, vsebuje vsaj eno pomembno določilo: pristopniki k sporazumu pooblašajo določene osebe, praviloma zaposlene v podjetju ali osebe, ki jih predlaga uprava in so torej z njo povezane, da bodo v njihovem imenu glasovali na skupščinah.

Kot v sporočilu za javnost navaja Agencija za trg vrednostnih papirjev, je moč govoriti o delničarjih, ki se mu izpostavijo, če pristopajo k delničarskim sporazumom oziroma klubom delničarjev, s čimer odstopajo svoje delniške glasovalne pravice drugim brez izrecnih navodil o glasovanju za konkretne predloge na posamezni skupščini delniške družbe. Kaksen je pravzaprav pravi vsebinski pomen teh sporazumov in možne posledice odprtih pooblastil za glasovanje? Delniške sporazume praviloma iniciirajo notranji lastniki, torej zaposleni oziroma konkretneje uprave podjetij. Inter-

opozarja državljane Slovenije, ki vpisujejo delnice v javnih ponudbah na tveganje, ki se mu izpostavijo, če pristopajo k delničarskim sporazumom oziroma klubom delničarjev, s čimer odstopajo svoje delniške glasovalne pravice drugim brez izrecnih navodil o glasovanju za konkretne predloge na posamezni skupščini delniške družbe.

Kaksen je pravzaprav pravi vsebinski pomen teh sporazumov in možne posledice odprtih pooblastil za glasovanje? Delniške sporazume praviloma iniciirajo notranji lastniki, torej zaposleni oziroma konkretneje uprave podjetij. Inter-

si dveh različnih vrst delničarjev, zaposlenih in zunanjih, niso in ne morejo biti enaki, saj imajo ti. notranji delničarji vedno tudi interese, ki izhajajo iz njihove zaposlitve. Takse ugotovitve potrjuje tudi že praksa pri glasovanju na prvih skupščinah.

Primer zadnje skupščine družbe LEK d.d. kaže, da so predstavniki kluba delničarjev glasovali drugače, kot je predlagala skupina zunanjih delničarjev. Na skupščini je bil izglasovan predlog uprave, ki je del dobicka namenil zaposlenim, namesto da bi ostal nerazporejen in s tem pripadel tudi imetnikom navadnih delnic kot je predlagala skupina zunanjih delničarjev. Iz rezultatov glasovanja je razvidno, da so k temu močno prispevali tudi glasovi imetnikov delnic, ki so le-te pridobili v javni prodaji, in ko so za glasovanje pooblastili predstavnike kluba delničarjev. Tako so ti glasovi prispevali

k znižanju dobicka, ki je pripadel imetnikom navadnih delnic, kar brez dvoma ne more biti interes imetnikov teh istih delnic.

Praksa torej nazorno opozarja vpisnike delnic iz javnih prodaj naj pred morebitnim pristopom k delniškemu sporazumu oziroma klubom delničarjev natančno preverijo vse določbe takšnih sporazumov. Le-ti so marec praviloma bolj usmerjeni v zaščito interesov notranjih delničarjev, zaposlenih v podjetju. Poleg možnosti, da se za uresničevanje interesov ene skupine delničarjev izkoristijo tudi glasovi druge skupine, delniški sporazumi često postavljajo tudi omejitve glede prodaje delnic, kar posredno zmanjšuje ceno delnicam.

Agencija za trg vrednostnih papirjev preverja postopke vpisovanja delnic v ti. privatizacijskih javnih prodajah, kjer podjetja v imenu in na račun Sklada Republike Slovenije za razvoj (ki je formalni lastnik

delnic) prodajajo delnice za lastniške certifikate oziroma za gotovino.

Doslej so podjetja morebitne ugotovljene nepravilnosti odpravila praviloma še pred pričetkom javne ponudbe. Med zadnjimi je bil takšen primer celjskega ETOL-a, ki je umaknil posebej pripravljene formulacije za vpis delnic in hkraten pristop k delniškemu sporazumu ter prišel javno ponudbo izvajati korektno, v skladu s predpisi in prospektom.

Trenutno je v teku odprava ugotovljenih nepravilnosti v javni ponudbi delnic LUKE KOPER, ki je prav tako vpisovala delnice s pogojevanjem pristopa k delniškemu sporazumu.

Agencija za trg vrednostnih papirjev bo v vseh primerih pogojevanja vpisa delnice z morebitnimi dodatnimi zavezami delničarjev, takšne oblike javnih prodaj razveljavila, opozarja v sporočilu za javnost.

(N. R.)

Mali oglasi

LEV KREFT

Dolgo je že, kar se je na slovenski televiziji vrtela serija »Mali oglasi«, verjetno ena izvirnejših in dovolj svežih v njeni zgodovini. Zasnova je bila v dovolj preprostem okvirju: po sledi malih oglasov, ki so bili tedaj se vedno bolj zanimiva podoba življenja od pisem bralcev, nanizati zgodbo za zgodbo, kakor jih piše življenje v tragični, dramatični ali komični vrsti. Kaj vse ali pod »Prodam«, kot je prepevala »spica«! Če se pred odhodom na počitnice, v teh zadnjih parlamentarnih delovnikih, ko človek že bolj razmislija, s kom bi danes v globoki senci spil hladno pivo, kakor pa, kaj je se ostalo na dnevnem redu, ozrem na iztekajočo se politično sezono, se mi dozdeva, da je izzvenela v slogu malih oglasov. Potem ko se je več kot dve leti govorilo o predčasnih volitvah, se zdaj govori, več kot leto pred dnem D, da se je predvolilni čas že začel, in da so stranke že izobesile zastave svojih kampanj. Ko bi bilo to res, bi bilo vsekakor tudi zmotno, saj se dolge kampanje pri volilkah in volilcih ne obnesejo. Ze tako ali tako smo naveličani političnega teatra, če predolgo ostaja na repertoarju isti komad, igralke in igralci pa zaradi koketiranja z občinstvom se sujejo v nistr umetniško zasnovo, ki si jo je nekdo davno na vajah izmislil režiser, in igrajo samo že »na rampo«, tako da skušajo z vsemi močmi naskočiti čute in čustva in s skrajnimi sredstvi spodbuditi v utrujeni množici smeh ali solze.

V resnici se zdalec ne gre za kampanjo. Prvi akordi predvolilnega časa so namenjeni ugišanju o vprašanju, ki muči vse politične skupine v večstrankarskem sistemu: kaj bo po volitvah? Slovenski politični establishment se je razdelil na tiste, ki si želijo sprememb, in tiste, ki se sprememb bojiijo. Kdor pa le more, si prizadeva, da bi bil neke vmes, namreč tam, kjer ti nobene spremembe ne morejo škoditi, pa naj se volitve obrnejo tako ali drugače. Med najbolj zanesljivimi metodami za doseganje takega cilja je sklepanje vnaprejšnjih dogodkov za vse strani, s katerimi bi lahko sodelovali pri oblikovanju vlade, in istocasno preprečevanje političnim tekmeccem, da bi veljali za koalicijsko sposobne in primerne. Vnaprejšnji dogovori so nekaj podobnega dvorjenju in snubljenju. Osnovno vprašanje meščanskega zakona je, ali izvoljeni nevesti lahko zagotovite spodobno in ugledno življenje, in, po drugi strani, ali pripada izvoljenki tolikšna doto, da si boste z njo res lahko kaj pomagali. Tisti, ki jim zveza ni vsec, ker bi zeleli prevzeti ženina ali nevesto, pa razširjajo alarmantne govorice, kako je ženin že spal pri vseh flajdrah, kako za napovedano doto v resnici stoji zanesljiv bankrot, kako grozljive so duševne in telesne karakteristike zakonskih pripavnikov, in podobne spodbudne besede. To dovede torej danes počno slovenske stranke: pripravljajo bodoce zakonske zveze in razširjajo neprijetne govorice o drugih konkurentih za sklenitev te zveze, namreč vladajoče koalicije za obdobje 1997 - 2000.

Nekaj zelo podobnega počno tudi posamezniki, ki pripadajo svojim strankam mnogo manj, kot se misli. Najpomembnejši posamezniki razmisliijo, ali se jim splaca ostati »pri sebi«, ce hocejo odbrzati svojo funkcijo, ali je bolje malce zamenjati okrilje in politično ležišče. Hkrati dopovedujejo svojim strankam, kako so zanje koristni, takorekoc nepogresljivi, da, pravzaprav sami lahko brez svoje stranke nekako preživijo, medtem ko brez njih stranke ne bi preživele. Manj pomembni posamezniki si ne delajo utvar - volitve jih lahko oropajo za oblast in denar. Kako si vsaj nekaj malega zagotoviti tudi v primeru neuspeha? Odgovor ste verjetno zasledili, saj je predlog sprememb in dopolnitev zakona o poslancih, ki uvaja odpravnine in posebne pokojninske ugodnosti, naletel na dovolj zanimanja v javnosti. Nasprotovanje je veliko, škoda, ki jo delajo poslanke in poslanci v proračunskem vinogradu, pa že izračunana, preračunana in zloglasna.

Vendar je škoda, ki jo prinaša en tak zakon, nistr v primeri s kupcijami, ki se sklepajo bodisi za ohranitev enake strukture oblasti ne glede na volitve, bodisi za vpeljavo korenite spremembe. Dva »stožerja« imamo na sceni, Jansino SDSS in Drnovskovo LDS, prvi nastopa za spremembe in drugi za ohranitev. Nevesta, ki zadovoljno spremlja tekmovalne snubce, je za zdaj predvsem krščanska demokracija, zenitovanske pogodbe pa se razgrinjajo tudi pred njenimi cerkvenimi starši, ker morebiti sama se ni dovolj polnoletna, da bi se lahko dovolj pametno odločila. Odtod preigravanja o cerkveni lastnini, cerkvenem davku, verouku in pouku religije in etike, zamenjavanja Dimitrija Kovačica, spopadi o faszizmu in vlogi inteligence pri njegovem nastanku, zgodbe o nezadržnem vzponu tega ali onega Arturja (se pomnite Brechta?), in tudi poletna mrzliza v državnem zboru, v katerem strankarska mešanica deluje eksplozivno.

Ko se je nekoc govorilo o večstrankarskem sistemu in njegovih dobrotitih, je bilo receno, da omogoča neprestano oblikovanje in teknovalje med aletrnativnimi programskimi ponudbami. V sedanjem svetu in ne le pri nas se vse to ponavadi kaže dokaj oklesčeno, saj gre samo za preprosto vprašanje: ali ste za to, da vse ostane, tako kot je, ali ste za to, da pride do sprememb? Kdor stavi na ohranjanje obstoječe smeri, je seveda prisljen k do neke mere obrambni drži, medtem ko tisti, ki razglasa temeljite spremembe, mora imeti pobudo in takoj začeti z napadom.

Mali oglasi, ki jih te dni objavljajo nase stranke, pa za zdaj ostajajo bolj v okviru na začetku omenjenega okvira pod »Kupim« in pod »Prodam«, z uporabo vseh zabavnih sredstev orientalnega bazarja, kjer se na vse strani pretirava in igra v skrajnostih. Z določeno razliko. Roba, ki je predmet menjave, ni last oglaševalcev, pa naj gre za cerkvene gozdove ali za Romano Logar. Zato bi bilo potrebno, da preiskovalni organi civilne družbe podrobno berejo te male oglase, saj bodo odkrili, kdo ponuja ukradeno blago.

NOVICE

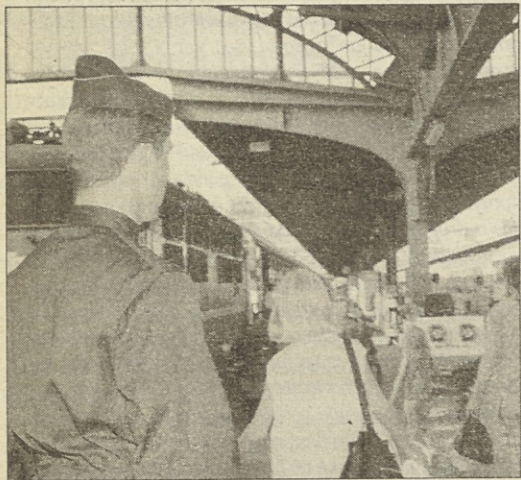
Pogajanja o avtonomiji prehajajo v zadnjo fazo

TEL AVIV (dpa) - Po nedeljskem srečanju izraelske in palestinske delegacije, ki se pogajata o uresnitvi palestinske avtonomije na Zahodnem bregu in v Gazi, je izraelska stran sporočila, da naj bi kmalu resili zadnja sporna vprašanja in do 11. avgusta podpisali sporazum. Pogajanja so bila prekinjena, potem ko je palestinska organizacija skrajnežev Hamas izvedla samomorilski bombni napad na avtobus, poln Izraelcev. Kot poroča izraelski radio, bo sedanji krog pogajanj trajal vsaj teden dni, preden se bosta delegaciji odločili, ali je sporazum pripravljen za podpis. Delegaciji se morata dogovoriti o dobavi električne energije, delitvi vodnih zalog in izvedbi volitev v vzhodnem Jeruzalemu. Po neuradnih informacijah se obe strani že pripravljata na slovesno sklenitev sporazuma, ki ga bosta podpisala Jicak Rabin in Jaser Arafat.

Nemška policija preprečila kurdske demonstracije

FRANKFURT (Reuters) - Nemška policija je včeraj zaprla vse ceste, ki vodijo v središče nemške finančne prestolnice, in zaprla več ducatov ljudi, da bi preprečila proteste razjarjenih Kurdiv. Oster nastop nemške policije je sledil po tem, ko so Kurdi izvedli več pozigalnih napadov na turske kulturne klube, turistične agencije, trgovine s spominki in kavarne. Policija trdi, da je bombne napade na tursko lastnino zakrivila prepovedana Kurdska delavska stranka (PKK). Frankfurtska policija je na hitro vzpostavljenih nadzornih točkah zavrnila več avtomobilov, v katerih so se prevazali ljudje, ki naj bi sodelovali na kurdskih demonstracijah. Nemci so se odločili, da bodo proteste preprečili, saj so se Kurdi med demonstracijami prejšnji teden spopadli z nemsko policijo. Kurdi demonstrirajo skoraj po vsej Nemčiji v znamenje podpore več tisočem kurdskega zapornikov, članov PKK, ki so začeli v Turciji gladovno stavkati. Kurdi želijo prisiliti Turke, da bodo problem Kurdistana rešili po mirni poti.

Alžirski islamisti zanikali vpletenost v pariški atentat

PARIZ (dpa, telefoto: AP) - Francoski policiji se ni uspelo ugotoviti, kdo je odgovoren za bombni napad na pariški podzemni železnici. Francoski pravosodni minister Jacques Toubon je izjavil, da nikogar ni mogoče brez dokazov osumiti, da je vpleten v napad. Možnost, da so bombni napad zagrešili islamski skrajneži, je najverjetnejša, vendar dokazov za to ni. Kljub temu policija s polno paro poizveduje za morebitnimi osumljenci. Toubon je Francoze pozval, naj živijo normalno, saj utegne panika le pomagati teroristom. Alžirska organizacija islamskih skrajnežev Islamska fronta rešitve je že zanikala vpletenost v pariški bombni napad. Islamisti sicer obtožujejo Francijo, ker je alžirskim pučistom pomagala prevzeti oblast in prepovedala islamsko stranko, vendar zatrjujejo, da svoj boj bijejo znotraj alžirskih meja, ne v tujini. Ker se je konec tedna veliko potnikov odpravilo na dopust, je francoska policija poostrila javni nadzor.

Decembra bo znano ime evropske valute

HAMBURG (dpa) - Predsednik Evropske komisije, Luksemburzan Jacques Santer, je v intervjuju za nemški gospodarski časopis Handelsblatt izjavil, da bo komisija do vrhunškega srečanja evropskih držav in državnikov v Madridu, ki bo decembra letos, predlagala, kako naj se imenuje skupna evropska valuta. Santer priča, da bodo evropski voditelji v Madridu sprejeli načrt uveljavitve skupne evropske valute in potrdili njeno novo ime. Voditelj evropske izvršilne veje oblasti je zavrnil zahteve iz krogov nemške zvezne banke, finančnega ministrstva v Bonnu in gospodarstvenikov, da bi morali razpravljati tudi o dolgotrajnejših zagotovilih gospodarske konvergenca v evropski denarni uniji. Nemci se namreč bojijo, da bi bilo mogoče kljub določilom maastrichtskega sporazuma samovoljno kršiti monetarni sporazum med evropskimi državami.

Boji pri Bihaću nadaljujejo kljub umiku krajinskih sil (Telefoto::AP)

BOSNA IN HERCEGOVINA

Prehod v obrambo

Hrvaški Srbi so začeli premeščati vojsko iz bihaškega žepa v okolico ogroženega Knina

SARAJEVO (Reuters) - Enote hrvaskih Srbov so se včeraj zacele iz bihaškega žepa pospešeno umikati v Krajino, da bi zasedle položaje v okolici Knina in se pripravile na obrambo pred morebitno splošno ofenzivo hrvaskih sil. Na stotine krajinskih vojakov, ki so v zadnjih tednih skupaj z bosanskimi rojaki in Abdičevimi privrženci napadali Bihać, je moralo zapustiti to bojišče, potem ko so združene enote HVO in hrvške redne vojske zasedle Grahovo in Glamoč v jugozahodni Bosni in se »s hrbta« približale Kninu ter presekale srbske oskrbovalne poti.

Ceprav je hrvatski predsednik Tudman včeraj ponudil krajinskemu vodstvu pogajanja, pa v Kninu se vedno vlada panika. Opazovalci poročajo, da je mesto opustelo, mnogi civilisti so se umaknili globlje na srbsko ozemlje, cene živil pa

dosegajo astronomske višine. Vodja bosanskih Srbov Karadžić je sicer ukazal svojim silam, naj znova zavzamejo izgubljeno ozemlje v kninskem zaledju, vendar pa elite srbske enote, ki bi se lahko postavile po robu sodobno opremljenim hrvatskim vojakom, se vedno vztrajajo na drugem koncu Bosne - pri Zepi, kjer preostali oddelki vladne vojske,

ki so se po padcu Zepe umaknili v okolice hribe, nočejo privoliti v predajo. Pri tem nihče natančno ne ve, koliko izmed približno tri tisoč Muslimanov, ki nočejo verjeti obljubam srbskih pogajalcev, je sploh oboroženih.

Ceprav tako bosanski kot krajinski Srbi zdaj obračajo oči predvsem proti Beogradu, pa je srbsko vodstvo posredno zavrnilo klic na pomoč, saj se je omejilo na zahtevo mednarodni skupnosti, naj zaustavi Hrvate, poveljstvo vojske ZRJ pa je »obsodilo hrvasko agresijo«. Sodeč po nekaterih izjavah hrvaskih diplomatov, je Zagreb povsem prepričan, da se Jugoslavija ne bo neposredno vmesala v konflikt.

ČEČENIJA

Vojaški sporazum z Moskvo prvi korak k miru

Nerešeno ostaja vprašanje političnega in mednarodnopravnega statusa države

MOSKVA (dpa) - »Vojna v Čeceniji se približuje koncu,« je z zadovoljstvom povedal vodja čecenske pogajalske skupine Usman Imajev, potem ko sta Rusija in Čecenija po sedmih mesecih in pol vojne pod pokroviteljstvom Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi podpisali vojaški sporazum, ki lahko prinese trajen mir v uporno kavkasko republiko. Obe strani sta se strinjali, da je treba krvavi vojaški obračun takoj končati.

Temeljni razlog nespo razumov na pogajanjih je se vedno prihodnji mednarodnopravni status

Čecenije. Rusija namreč vztraja pri tem, da je republika sestavni del federacije, medtem ko si Čeče-

HRVAŠKA PONUJA POGAJANJA

Spopad odložen

Knin naj se prostovoljno reintegrira

ZAGREB - Kaze, da v teh dneh vendarle (se) ne bo prišlo do usodnega spopada hrvške vojske z upornimi kninskimi Srbi. Zagrebske oblasti so namreč krajinsko vodstvo včeraj obvestile, da so pripravljene poslati delegacijo na nov krog zenevskih pogajanj o usodi zasedenih ozemelj, če Knin pred tem izpolni določene zahteve.

Seznam hrvaskih zahtev je sestavil predsednik Tudman, ki je pred tem v pogovoru z Akasijem dejal, da so se hrvatski diplomati načelno pripravljali čez približno teden dni v Ženevi sestati s kninskimi predstavniki. Takoj po koncu teh pogovorov - natančneje v 24 urah - naj bi po Tudmanovih napovedih Srbi odprli naftovod in železniško progo Zagreb-Knin-Split, nato pa nadaljevali priprave na vnovično vzpostavitev vseh drugih komunikacijskih povezav. Z drugimi besedami - Zagreb pričakuje, da se bodo Srbi v nekaj dneh začeli prostovoljno »integrirati« v pravno-politični sistem Hrvške. V to srbska stran po vsej verjetnosti ne bo privolila, če tudi bi prišlo do konstruktivnih pogovorov.

Hrvatje so se očitno odločili, da zaenkrat ne bodo jurisali na Krajino, temveč se bodo zadovoljili z uspehi skupnih operacij hrvške redne vojske in HVO na jugo-

zahodu Bosne. Kljub temu pa močne hrvške sile se vedno vztrajajo vzdolž razmejitvene črte in čakajo, ce bi morda le prišel ukaz za začetek osvobajanja zasedenih ozemelj. Dejstvo je, da lahko Zagreb trenutno (zaradi zanj najugodnejšega položaja na bojišču v zgodovini te vojne) нареkuje ritem pogajanj. Če kninsko vodstvo za okroglo mizo vendarle ne bo pripravljeno na korenita popuščanja, se resnično obeta »vroča« jesen.

Darko Pavčić

»Tudman nikoli ni skrival namere, da s silo znova osvoji Krajino. Toda zadnja ofenziva hrvaskih oboroženih sil kaže se na nekaj drugega: napredovanje hrvaskih sil na območje Bosne ima morda dolgoročnejsi cilj, namreč vzpostavitev varnostnega območja, ki bi bilo lahko le prvi korak k delitvi Bosne, o kateri sta se Hrvatska in Srbija že prej dogovorili. Prav tako kot Milosevičeve sanje o 'Veliki Srbiji' obstajajo tudi sanje o 'Veliki Hrvatski', za katero tudi velja, da jo lahko zgradijo le na razvalinah Bosne.«

Corriere della Sera, Milano

KRONOLOGIJA

Tri leta in devet mesecev boja za državo

Ruska vojska je v Čecenijo vkorakala tri leta po razglasitvi neodvisnosti

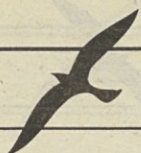
MOSKVA (dpa) - Ruska kavkaska republika Čecenija je izkoristila kaos ob razpadu Sovjetske zveze in jeseni leta 1991 razglasila neodvisnost. Moskva neodvisnosti ni priznala in je začela poleti leta 1994 stopnjevat pritiske na čecensko vodstvo. Novembra je propadel poskus opozicije, ki je hotela z uporabo sile strmoglaviti čecenskega predsednika Dzoharja Dudajeva. Nekaj dni pozneje, natančneje 9. decembra, je predsednik Jelcin ukazal ruski vladi, da mora razorožiti vse stranke, vpletene v čecenski konflikt. Tako so 11. decembra ruske čete vkorakale v Čecenijo. Jelcin se je 27. decembra pojavil na ruski televiziji in pojasnil operacije ruske vojske v Čeceniji. Po treh tednih silovitih vojskih napadov na čecensko prestolnico Grozni je predsedniška palača padla v ruske roke. Jelcin je ta dogodek označil kot konec vojne v Čeceniji.

15. februarja so se ruski in čecenski vojaški voditelji dogovorili o začasnem premirju, ki je trajalo samo 48 ur. 6. marca so Rusi ze popolnoma nadzorovali mesto Grozni. V napadu na zahodno čecensko vas Samčiki so prišla v javnost prva poročila o tem, da so ruski vojaški grobo kršili človekove pravice civilnega prebivalstva. 18. aprila je padlo v ruske roke tudi zadnje pomembno stratesko mesto Bamut, Čecenom pa je ostalo samo kavkasko hribovje. 13. junija je padla se hribovska vas Satoji, kar je dokončno odločilo vojno v korist Rusije. Čecenski uporniki so se na to 14. junija odzvali z zavzetjem bolnišnice v Budjonovskem, kjer je bilo ubitih 120 talcev. To je Moskvo prisililo k resnim pogajanjem. 30. julija pa so Rusi in Čeceni podpisali vojaški sporazum o ustavitvi sovranosti in umiku ruske vojske.

jalske skupine Vjačeslav Mihajlov je po zaključku pogajanj izjavil: »Po težkih pogajanjih smo uspeli narediti pomemben korak, ki nam bo zelo skrajšal pot k miru.« Kot je zapisano v sporazumu, se mora ruska vojska kmalu umakniti iz Čecenije, obe strani se morata najmanj za dva do štiri kilometre oddaljiti od frontne črte, v enem tednu pa morata izmenjati vojne ujetnike. Verjetno bosta v Čeceniji ostali dve ruski brigadi, vendar je treba dokument o tem se podpisati.

Vojaški sporazum je le prvi v vrsti sporazumov, o katerih se bodo morali se pogajati, prej pa naj bi v Čeceniji začeli priprave za svobodne in demokratične volitve.

Ruske vojaške enote, ki so v Čecenijo vkorakale 11. decembra lani, so v bojih izgubile približno 1800 vojakov, Čeceni pa nekaj tisoč borcev. Največ zrtv ruskega napada na kavkasko republiko pa je bilo med civilnim prebivalstvom, saj človekoljubne organizacije poročajo o več deset tisoč mrtvih.

FRANCOSKA VISOKA MODA / JOHN GALLIANO

Sin vodovodnega inštalaterja je prekosil velikega Givenchyja

Imenovanje mladega nadebudneža na čelo največje in najslavnejše oblikovalske hiše je premišljena poslovna poteza

Ce govorimo o sodobnem francoskem modnem oblikovanju, ne moremo mimo simpatičnega Francoza, neopredeljive starosti in z zvenecim imenom, ki opravičuje njegove ekstravagantne odločitve in dejanja; Hubert de Givenchy, lastnik prelepega dvorca Chartres, namreč ne skopari niti pri nagrobnikih za svoje najljubše labradorce. Vse za dobre prijatelje, pravi in z glavo pokima proti skupini Giacomettijevih umetnin v svojem velikanskem parku, ki jih je dal postaviti na grobove svojih psov.

Zagotovo pa s parisko visoko modo ne bi nihče povezal petintridesetletnega sina nekega londonskega vodovodnega inštalaterja, ljubljena številnih urednikov različnih modnih časopisov in revij, katerega garderobo sestavljajo različne kovinske veržice in nepogresljivi obledeli mokasini, z glave pa mu strli nekaj ogromnih kodrov.

Kljub temu pa je John Galliano, ki se skriva za zgornjim opisom, pred nedavnim zamenjal Huberta de Givenchyja na vodilnem položaju oblikovalske agencije Givenchy, ene od najprestižnejših oblikovalskih hiš v Parizu.

Galliano, ki velja za najinovativnejšega oblikovalca svoje generacije, se je uresničila življenska želja, da bi lahko skupaj s skupino izkušenih umetnikov, zaposlenih v Givenchyjevih ateljejih, in denarjem, ki ga prispeva združenje LVMH - lastnik najslavnejših oblikovalskih blagovnih znamk kot so na primer Christian Dior, Christian Lacroix in tudi Givenchy - uresničeval svoje številne ideje.

Postavitev mladega ikonoklasta na čelo ene od najuglednejših kreatorskih hiš pa ni kakor ni naključje, ampak skrbno premišljena poteza direktorja združenja LVMH Bernarda Arnaulta, ki upa, da bo Galliano prinesel Givenchyju enako mladostno svežino kot jo je Karl Lagerfeld pred več kot desetimi leti prinesel Chanelu.

Novi vodja Givenchyjeve oblikovalske hiše pa ima tudi vse potrebne lastnosti za prodor na prve strani časopisov - tako poslovnih kot tudi modnih; je namreč edini potomec gibraltarskih staršev, da je nase opozoril že na svoji diplomski predstavitvi, kjer so mu njegovi profesorji in celo modni kritiki priznali, da je nesporno eden od oblikovalskih genijev svoje generacije. Tako kot se je Galliano skoraj čez noč zavihljal v modne višave, je enako hitro padel tudi v labirint finančnega poloma, iz katerega ga je na prošnjo ameriške revije Vogue potegnil direktor newyorške investicijske banke PaineWebber in obenem tudi velik privrženec modernega oblikovanja John Bult.

V razkošne prosotore agencije Givenchy na Avenue Georges V. pa bo Galliano iz svojega temnega ateljeja pripeljal s sabo tudi svojo nenavadno ekipo, ki jo vodi Amanda, lepa in ekstva-

gantna Lady Harlech.

Da je bila Arnaultova izbira pravilna, dokazuje tudi dejstvo, da je Galliano uspelo iz zakotnega ateljeja na obrobju Londona s svojimi stvaritvami vstopiti tudi v najbolj mondene salone na vsem svetu. Njegove kreacije namreč krasijo celo telesa zvezde pariskega družabnega življenja Sao Schlumberger in Anne Wintour, urednice ameriške revije Vogue. Poleg tega se na Gallianovih modnih revijah vedno sprehajajo le najlepše in najboljše manekenke kot so na primer Naomi Campbell, Nadja Auermann in Kate Moss, ki so pripravljene z Gallianovi kreacijami stopiti na modno pisto »le za napitino«, ali pa celo zastoj. To pa je privilegij, ki so ga bili do danes deležni le redki kreatorji. Prav zato verjetno ni treba podrobneje razlagati, zakaj se je Bernard Arnault odločil, da bo zaupal vodstvo ene od najuglednejših francoskih oblikovalskih hiš Britancu. To se je namreč zgodilo zadnjic davnega leta 1857, ko je v Parizu »zavladal« Charles Frederick Worth.

Kaj pa hoče Arnault v zameno za svoje zaupanje? Zeli si predvsem, da bi januarja, ko bo imel Galliano v Parizu svojo prvo veliko modno revijo, v prvih vrstah sedelo predvsem veliko znanih mladih ljudi, upa pa tudi, da bo mladi angleški oblikovalec dvignil vsaj toliko prahu kot ga je leta 1947 s svojim New Look dvignil Christian Dior, ali pa leta 1962 Yves Saint Laurent in leta 1983 v imenu hiše Chanel Karl Lagerfeld. Ce se bodo njegove želje in pričakovanja uresničila, se bodo kot posledica »medijskega booma« uresničila tudi ekonomsko-financijska pričakovanja, saj bodo ljudje zaradi prahu v medijih zagotovo kar drli v trgovine in na veliko kupovali parfume, sale in očala z Givenchyjevo blagovno znamko.

Kot kaže pa Arnaultove sanje niso prav nič utopične, saj bo Galliano zagotovo tudi tokrat uspelo. Le zakaj mu ne bi? Ce mu je namreč uspelo takrat, ko je v krogih visoke mode veljal se za nadebudnega oblikovalskega začelnika, pa so na predstavitve njegove obutve v zakotne predele Pariza kljub temu prihajale svetovno znane zvezde (od katerih so nekatere, kot je na primer Madonna medtem že tudi ugasnile), pa čeprav Galliano takrat za sabo ni imel velikih finančnih sredstev, predvsem pa ni imel propagandnega aparata, potem mu bo uspelo tudi tokrat, ko ima vse pogoje in sredstva, ki so potrebni za uspeh.

Prav tako pa bi bilo cudno, če bi mu naklonjeni modni novinarji, ki so ga bodrili in hvalili tudi v casih, ko je se zadnji večer pred modno revijo sam na roke silval svoje kreacije, obrnili hrbet prav zdaj, ko se je »dokopal do korita« in se bo lahko končno posvetil samo ustvarjanju.

Nekoliko bolj vprasljiva

Razposajeni John Galliano je nova vzhajajoča zvezda pariškega modnega ringa, v katerem tekmeči ne poznajo usmiljenja

pa so finančna pričakovanja ljudi, ki so kronali Galliano za novega gospodarja Givenchyjeve monarhije. Na prodajo namreč ne vpliva samo privlačnost izdelka in ime izdelovalca, ampak tudi nepredvidljivi in neusmiljeni dejavniki demografije in gospodarske moči prebivalstva. Dior, Saint Laurent in Lager-

feld namreč niso bili samo nadarjeni, ampak so imeli tudi srečo, da so se v pravem trenutku pojavili na pravem mestu.

Christian Dior je predstavil svoj New Look namreč ravno v trenutku, ko se je končala vojna in so ljudje naravnost hrepeneli po nečem razkošnem in veličastnem.

Yves Saint Laurent je na primer izkoristil nove trende, ki so jih v nemirnih šestdesetih letih na drugih področjih vpeljali The Beatles, The Rolling Stones, Andy Warhol in David Hockney; zapolnil je namreč praznino na modnem področju in potesil »modne potrebe« po nečem novem. Podobne potrebe ozi-

roma zahteve pa je v osemdesetih letih zadovoljil tudi Karel Lagerfeld, ki je svoje kreacije namenil mladim, uspešnim in zahtevnim poslovnem.

Ostaja torej vprašanje, ali je tudi Galliano rojen pod srečno zvezdo, ali pa bo morala doživeti enako usodo kot Christian Lacroix, prav tako

Arnaultov varovanec, ki so ga sicer na vse pretege hvalili in o njem govorili le najboljše, imel pa je to nesrečo, da se je na trgu pojavil leta 1987, torej ravno v trenutku, ko se je začel ves svet spopadati z veliko gospodarsko krizo. Tudi visoka moda je torej eno samo tveganje...

Alice Rawsthorn

Težavice in peripetije zahodnih pomembnežev

Genetech dobi novega direktorja

Nenadna odstavitev Kirka Raaba, vodje upravne odbora podjetja Genetech, je botrovala iskanju novega predsednika upravnega odbora te velike farmacevtske družbe.

Kot kaže bo vodilno mesto prevzel petintridesetletni molekularni biolog Arthur Levinson, ki je diplomiral in kasneje doktoriral na ugledni ameriški univerzi Princeton. Strokovnjaki, ki dobro poznajo farmacevtske kroge, napovedujejo, da bo Genetech z novim direktorjem spremenil tudi dosedanje tržno strategijo, ki so ji v času Raabovega vodstva očitali nelojalne in nedovoljene tržne prijeme. Farmacevtskega giganta so namreč večkrat obtožili, da je v boju za svoj prostor na svetovnem trgu, nekajkrat celo prestopil dovoljeno, oziroma etično mejo. Prihodnji mesec bo pred sodišče v Minneapolisu na primer stopil vodja Genetechove prodajne službe, ki ga bremenijo, da je podkupoval zdravnike, da so predpisovali Genetechove izdelke. Levison pa se ne bo spopadel samo s problemom preoblikovanja tržne strategije, ampak si bo moral poiskati tudi nekaj novih sodelavcev. Genetech bo namreč se pred koncem poletja zapustil eden od največjih svetovnih neurologov Franz Hefti, ki bo prestopil k konkurenci, natančneje k podjetju Merck.

Nenadne spremembe v Genetechovem vodstvu pa so se neusmiljeno odrazile tudi na prodaji, poleg tega pa je podjetje pred nedavnim doživelo tudi velik poraz pri preizkušanju svojega zdravila za zdravljenje cistične fibroze. Pulmozyne, kot se zdravilo imenuje, so namreč preizkušali

pri zdravljenju kroničnega bronhitisa, pa se je pokazalo, da bolnikom ne pomaga prav dosti, pojavili pa so se tudi nekateri stranski učinki. Pri Genetechu so imeli velike načrte za razširitev proizvodnje Pulmozyne, zaradi katere bi lahko več sredstev usmerili tudi v razvoj drugih izdelkov, zdaj pa so vsi načrti padli v vodo. Ekonomski strokovnjaki pa za razliko od upravnega odbora podjetja novemu direktorju niso tako zelo naklonjeni, saj menijo, da zdravnik ne bo sposoben pravilno voditi tako velikega podjetja. Genetechu sporočajo: čas je, da se vasi zdravniki vrnejo v svoje laboratorije, kjer bodo zagotovo dosegli več kot pa na mestih, ki jih zasedajo zdaj. (Tony Jackson, New York)

Podjetniško tekmovanje mu je v užitek

Thomas Boren, vodja ameriškega podjetja South Electric International (SEI) kot kaže ni navajen na trda poslovna pogajanja. »Do danes so vsi tuji naročniki se sprejeli nase ponudbe. Se več, ustvarili smo si celo tako dobro ime, da so nas naročniki poiskali kar sami. Potem pa je prislo tole z Anglije...« Pred nedavnim je SEI za neko lokalno britansko elektropodjetje namreč izdelal idejni projekt v vrednosti ene milijarde funtov, Angleži pa so ameriško ponudbo zavrnili kot »nepopolno in malomarno«. Boj za posel pa se še ni končal in čeprav Boern po eni strani priznava, da bi veliko raje videl, ko bi Angleži sprejeli ze njihovo prvo ponudbo, po drugi strani dodaja, da prav uživa v neusmiljenem podjetniškem tekmovanju, ki mu je bilo do zdaj povsem

tuje in neznano. »Upam, da tokrat - torej že na samem začetku - ne bom potegnil krajšega konca,« pravi Boern in s tem misli seveda na uresničitev strahov, da bi Angleži sklenili pogodbo z drugim izvajalcem. (Michael Smith)

Stari Marcel se ne da

Marcel Roulet, predsednik francoskega Telecoma, se je hitro vzpenjal po hierarhični lestevici podjetja, ki ga danes upravlja, že vse od trenutka, ko so ga pred 36 leti zaposlili kot inženirja na Slonokoščeni obali. Kljub temu pa je bila njegova uspešna kariera polna težkih trenutkov, na katere Roulet noče pozabiti kar čez noč in zato svojega direktorskega stolčka ni se pripravljen odstopiti kateremu od pomočnikov, ki željno čakajo, kdaj se bo »stari« umaknil. Nihče ne ve, kaj se je dogajalo za zaprtimi vrati pisarne francoskega ministra za informacijsko tehnologijo Francois Fillona takrat, ko so se pogovarjali o Rouletovem položaju, toda dejstvo je, da je direktor Telecoma s tega neprijetnega sestanka kljub ministrovim obtožbam, da francoska telefonija do leta 1998 ne bo sposobna ujeti koraka z evropskimi telekomunikacijskimi razvojnimi standardi in da se uprava Telecoma preveč ukvarja s pripravi na lastninjenje podjetja, odkorakal s svojo sedanjo funkcijo v zepu. Prav načrti za lastninjenje francoskega Telecoma pa obetajo nove spopade na črti Roulet-Fillon, saj minister se vedno rožlja z idejami za zamenjavo sedanjega direktorja, zaveda pa se, da Roulet svojega trenutnega položaja ne bo predal brez boja in se zato pripravlja na zadnjo bitko izključno s težkim orožjem. (John Ridding, Pariz)

NOVICE

Težave Nafta

LENDAVA - Med tednom in prihodnjo nedeljo se igrajo pokalna srečanja šestnajstine finala v slovenskem pokalu, med njimi pa bo eno zanimivejših srečanje Nafta in Maribora Branika. Zaradi sodelovanja Mariborčanov v pokalu UEFA in napornega gostovanja v Rigi bosta Nafta in Maribor srečanje odigrala že jutri. Lendavčani imajo pred tekmo velike težave, saj jih je nepričakovano zapustil Vicković, ki je odšel v češki prvoligaski klub Opavo, Köves in Dominko se nimata pravice nastopa, prav tako pa očitno ne bo nič tudi s prihodom Hartmana iz Beltincev. (F. B.)

Renkovcem ni uspelo

LENDAVA - Predstavnikom ONZ Lendava Renkovcem v dodatnem kvalifikacijskem srečanju za uvrstitev v 3. SNL - vzhod na nevtralnem igrišču v Tišini pri Murski Soboti ni uspelo premagati Palomo Sever iz Sladkega Vrha in so izgubili z 0:3 (0:0). Renkovcem se je priložnost ponudila, potem ko je NZS kaznovala Gaj Kočevje in Jadran Dekane, toda po izpadu iz 3. lige so jih zapustili najboljši igralci in možnosti za uspeh so bile minimalne. (F. B.)

Odmeven uspeh nogometašev Tabora

SEZANA - Tretjeligas Tabor je na prvem mednarodnem nogometnem turnirju Alpe-Jadran nastopil v Villa Santina, blizu Tolmeca, kjer je v konkurenci italijanskega prvoligasa Udineseja, ki je nastopil v popolni postavi, manjkal je le zvezdnik Stroppa, in avstrijskega tretjeligasa Beljaka z drugim mestom dosegel izjemno odmeven in neprisrčljiv uspeh. Najprej so Krasevci igrali 0:0 z Beljakom in po 11-metrovkah zmagali 4:3, nato pa se v finalni tekmi (igralo se je 45 minut) pomerili z Udinesejem, ki je predhodno odpravil Beljak z 2:0. Sezanci so po odlični in enakovredni igri iztržili 0:0 in klonili sele po streljanju 11-metrovk z izidom 1:4. (B. F.)

Zmagoslavje Lovrenčanov

LOVRENC NA POHORJU - Na 15. pozivnem malonogometnem turnirju za slovenski revljani pokal je zmagal domači istoimenski klub pred Meteorplastom iz Ljutomerja in mariborsko ekipo Mila Branik Talci. V skupni razvrstitvi (uvrščenih je 50 ekip) vodi Zdenex Mila (Sladki vrh) s 54 točkami, sledita MB Lent Jack Point 45 in Carioce AZ Stella (obe Maribor) 39. Prihodnji turnir bo v soboto na Golniku pri Trziči. (B. P.)

Ponoviti lansko uvrstitev

PTUJ - Nogometasi ptujske Drave so v pretekli sezoni v drugi slovenski nogometni ligi zasedli peto mesto. To je za novince v ligi vsekakor velik uspeh. Upoštevač izgubi dveh točk zaradi administrativnih napak, zaradi izgreda proti sodniku so morali kar dve tekmi odigrati na igrišču izven Ptujja, bi lahko dosegli še kaj več. O začetku priprav na naslednjo sezono je podpredsednik kluba Martin Vogrinec dejal naslednje: »S pripravami smo začeli v začetku julija. Redno vadi 22 nogometašev, kluba ni zapustil nihče, pridobili smo mladega igralca Gerečnika (Aluminij Kidričevo), dva pa sta na preizkušnji. V začetku nista sodelovala brata Emeršić. Nekaj se je zatikalo pri podpisu pogodbe, vendar smo na zadovoljstvo vseh to uspešno rešili. Z odigravanjem prijateljskih srečanj smo videli, da bi lahko dosegli podobno uvrstitev kot v prejšnji sezoni. To bo nekoliko težje, ker je z izpadom nekaterih klubov iz 1. SNL druga liga močnejša. Največji problem, ki tare NK Dravo, je nerazumevanje ptujskega gospodarstva za to sportno zvrst. Ni dovolj, da imamo predvsem domači igralski kader, da se zbira veliko gledalcev na naših tekmah... Vendar pa ni vse tako črno. Upamo, da bomo v najkrajšem možnem roku našli sponzorja in lahko nemoteno delali. Med ljubitelji nogometa na Ptujju in v okolici že sedaj vlada veliko zanimanje za začetek prvenstva in upamo, da jih ne bomo razočarali.« (D. K.)

Znani vsi četrtfinalisti pokala Intertoto

KÖLN (STA) - Za največje presenečenje srečanj osmine finala evropskega pokala Intertoto so preskrbeli nogometasi avstrijskega Tirola iz Innsbrucka, ki so v gosteh proti Kölnu slavili z izidom 3:1 (2:1). Za Nemce je bil usoden Černy, ki je bil uspešen kar trikrat, in sicer v 24., 44. in 55. minuti, medtem ko je edini zadetek za domače dosegel Munteanu (33.). Köln je bil v predtekmovalni zmagovalec druge skupine, kjer je nastopil tudi edini slovenski predstavnik Rudar Velenje. Znani so že tudi vsi četrtfinalni pari. Najbolj zanimivi srečanja bosta najverjetneje v Innsbrucku in Metzju. V Innsbrucku se bosta pomerila presenetljivi četrtfinalist FC Tirol in drugi nemški predstavnik Bayer 04 Leverkusena, medtem ko bo v Metzju francoski obracun med istoimenskim domačim moštvom in Racingom iz Strasbourga. Druga četrtfinalna para sta Bursaspor Kulubu in FC Karlsruhe ter Girondins Bordeaux in SC Heerenveen; veliki favoriti za napredovanje so vsekakor Nemci in Francozi. Vsi zmagovalci četrtfinalnih srečanj se bodo uvrstili v evropski pokal UEFA, na osnovi zreba pa bodo med seboj tvorili dva para, ki bosta nastopala v predkrogu. Nadaljnja zmagovalca se bosta uvrstila neposredno v prvi krog tega tekmovanja.

Izidi - osmina finala: Köln: 1. FC Köln - Tirol Innsbruck 1:3 (1:2), Bayer 04 Leverkusen - Odense BK 5:2 (2:1), FC Aarau - Karlsruhe 1:2 (1:1, 0:0), Girondins Bordeaux - Eintracht Frankfurt 3:0 (0:0), Bursaspor Kulubu - OFI Kreta 2:1 (1:1), Heerenveen - Farul Constanta 4:0 (2:0), Ceahlăuul Piatra Neamt - FC Metz 0:2 (0:0), Racing Strasbourg - Vorwärts Steyr 4:0 (1:0). **Pari četrtfinala (2. avgust):** Tirol Innsbruck - Bayer 04 Leverkusen, Bursaspor Kulubu - Karlsruhe, Girondins Bordeaux - Heerenveen, Metz - Racing Strasbourg.

NOGOMET / PRVI KROG PRVE SLOVENSKE LIGE

V treh derbijih so edino zmago dosegli Novogoričani

SCT Olimpija je razočarala z neodločenim izidom proti Rudarju

Nova Oprema - Izola 2:0 (0:0)

PREVALJE (STA) - Stadion Korotana, 1.500 gledalcev, sodnik Horvat (Vrhnika).

STRELEC: 1:0 - Plesec (65), 2:0 - Plesec (68).

NOVA OPREMA: Kozelj, Dvorsak (Svab), Podvinski, A. Vrsic, Cerimovic, T. Vrsic, Kotnik, Mehili (Plesec), M. Vidovic (Grizold), Dobrega, S. Vidovic.

IZOLA: Karahoda, Perkat, Cendak, Kraja, Okcic, Vrabac, Cotar, Kendic (Makivic), Obrez (Bozic), Zlogar (Gregoric), Bylyghash.

Zacetek srečanja na Prevaljah je kazal, da se gostje iz Izole odločili za organizirano obrambno igro brez večjih napadalnih ambicij. Na trenutke so bili Izolani celo preostri v obrambi, tako da je sodnik Horvat že v 25. minuti pokazal Okcicu drugi rumeni karton in ga poslal v slacilnico. Po izključitvi so igralci Nove Opreme močneje napadli, vendar razen strele Mateja Vidoviča z glavo, ko je ta zadel vratnico, in nekaterih poskusov Kotnika od daleč ni bilo prave nevarnosti za vratarja Izole. Izid se do odmora ni spremenil. Trener domačih Zezelj je na začetku drugega dela v igro poslal Romana Plešca, ki je popolnoma opravil njegovo zaupanje in v 65. minuti po odlični podaji Sama Vidoviča popeljal gostitelje v vodstvo. V 68. minuti je Plesec dosegel še drugi zadetek. Za strel se je odločil z 20 metrov in neubranljivo zadel zgornji del vrat izolskega vratarja. Do konca srečanja so se zvrstile še nekatere priložnosti domačih, vendar je bil Karahoda vedno na mestu in preprečil še višji poraz.

Biostar Publikum - Maribor Branik 3:3 (1:0)

CELJE - Stadion Skalna klet, 3.000 gledalcev, sodnik Hvalic (Ajsevice).

STRELCI: 1:0 - Gorsek (8), 2:0 - Gorsek (47), 3:0 - Bauman (65), 3:1 - Karic (76), 3:2 - Pejovic (89), 3:3 - Zidan (92).

BIOSTART PUBLIKUM: Zupan, Turk, Bulajic, Basic, Bajraktarovic, Stancar, Celic, Usnik, Seslar, Bauman (Kamberovic), Gorsek (Rakovic).

MARIBOR BRANIK: Dabanovic, Lukic, Milinovic, Kek, Zidan, Fricelj, Pejovic, Simundza, Galic (Binkovski), Jirojevic, Karic. Stajerski derbi je opravičil pričakovanja, saj sta obe moštvi že na začetku pokazali dober nogomet. Celjani so od 15. minute naprej, ko je bil izključen Milinovic, pa vse do 70. minute trdno držali igro v svojih nogah, kar je kazal tudi izid (3:0), vendar so na koncu povsem popustili, dovolili gostom, da prevzamejo pobudo in z zadetkom Zidana že po izteku rednega dela igre celo izenacijo in iztržijo točko.

Celjani so hitro povedli. Solsko kombinacijo sta izvedla Stancar in Gorsek, slednji pa je prevaral Keka in Lukica ter poslal zogo med

nogama vratarja Dabanoviča ze v mrežo. Gostje so se po zadetku odprli, vendar so že v 15. minuti izgubili Milinoviča, ki ga je sodnik Hvalic zaradi dveh prekrškov poslal v slacilnico. Vse do zadnje minute prvega dela ni bilo izrazitih priložnosti, prav ob koncu pa so najprej zapretili gostitelji, premalo natančen je bil Bauman, v nasprotnem napadu pa je so domači v kazenskem prostoru podrli Zidana in sodnik je pokazal na belo točko. Reprezentanci vatar Zupan je bil uspešnejši od mariborskih napadalcev. Ze v 47. minuti so Celjani povedli z 2:0. Hiter protinapad je zaključil Gorsek. V 65. minuti so gledalci mislili, da je srečanje odločeno, saj je Bauman z glavo se tretjič premagal Dabanoviča. Z viso-

osem rumenih kartonov. Gostje so bili v prvem polcasu boljši nasprotnik in že v sedmi minuti nepričakovano povedli. Alihodžic in Skaper sta se prerivala na robu 16-metrskega prostora, zoga je prišla do Crnka, ta pa jo je brez oklevanja s 14 metrov poslal v desni spodnji kot Cernjavicevih vrat. V prvem polcasu so Beltinčani držali v rokah vse niti igre in Mura si ni priigrala praktično niti ene zrele priložnosti. Že prve minute nadaljevanja pa so povsem spremenile sliko na igrišču. V 46. minuti je bil najprej izključen Belec, potem ko je brez zoge udaril Sirka. Moštvo trenerja Nadoveze bi lahko odločilo srečanje v 51. minuti, a je silovit strel Crnka z roba kazenskega prostora zadel le vratnico Murinih vrat. Kazen za zamujeno priložnost je sledila v 55. minuti. Gajser je poslal uporaben predložek v

(Cermelj), Ibranović, B. Lucić, Voncina, Zelko, Vrabac, T. Lucić (Kodelja).

HIT GORICA: Mavric, Vorobjev, Madon, Debenjak, Radovanović, Srebrnič, Demirovič (Marusič), Dovžak, Protega (Breznikar), Pecaj, Valentincić.

V severnoprimeškem derbiju v Ajdovčini so nogometasi HIT Gorice premagali Primorje s 4:1. Novogoričani so začeli tekmo zelo napadalno in že v 10. minuti dosegli prvi zadetek. Vorobjev je izvajal kot z desne strani, poslal zogo v središče, tam se je najbolje znašel Debenjak, ki je streljal z glavo, in poslal zogo v mrežo. Drugi zadetek so gledalci v Ajdovčini že v 35. minuti srečanja. Dosegel ga je Valentincić po samostojnem prodoru. V 38. minuti je Primorju uspelo izid znižati na 2:1, Vrabac je izvajal prosti strel, novogoriški zid se ni utegnil niti postaviti, ko je

ranovic), Novak, Kojčić, Nikčević, Bozgo, Cimerotić (Siljak).

RUDAR VELENJE: Stanković, Balagić, Hudarin, Pranjic, Silo, Ratković, Polovšak (J. Javornik), Zorman, Komar (Doler), Ekmečić (Pavlović).

Srečanje za Bežigradom je pokazalo, da so imeli prav tisti, ki so velenjski Rudar napovedovali kot prijetno presenečenje sezone 1995/96. Varovanci trenerja Prašnikarja se domače Olimpije niso ustrašili in so zaigrali povsem neobremeno. Ljubljancani so v prvi polovici prvega dela imeli premoč, boljšo igro pa so že iz prvega nevarnega napada v 6. minuti kronali z zadetkom. Bozgo je najprej 25 metrov od vrat gostov prejel uporabno zogo, hitro stekel v kazenski prostor in s strelom po tleh v daljši kot premagal vratarja Stankoviča. Že v naslednji minuti je

Igralci Rudarja se za Bežigradom niso ustrašili državnih prvakov (Foto: Bojan Vellikonja)

kim vodstvom Celjanov pa se Mariborčani niso sprijaznili. Z borbeno igro je po napaki vratarja Zupana izid najprej zmanjšal Karic, v zadnjih treh minutah končnice pa sta bila uspešna se Pejovic in Zidan. **Joze Kuzma**

Mura - Beltinci 1:1 (0:1)

MURSKA SOBOTA - Stadion na Fazaneriji, 5.000 gledalcev, sodnik Vidali (Kubed).

STRELCA: 0:1 - Crnko (7), 1:1 - Bakula (55).

MURA: Cernjavič, Baranja, Bloudek, Breznik, Poljšak, Alihodžic, Brezic (Stampfer), Gajser, Belec, Bakula, Hlebalin (Kmetec).

BELTINCI: Mojčič, Godina, Neiman, Sirk, Ilič, Sarkezi (M. Zver), Crnko, Cirkvencic, Baranja, Herceg (Džafic), Skaper. Že uvodna tekma novega državnega prvenstva je potregla s tradicionalnim pomurskim derbijem, ki si ga bodo ljubitelji nogometa zapomnili po izrednem vzdušju in pravi poplavi kartonov. Sicer solidni Vidali je v dokaj naelektrnem ozračju podelil dva rdeča in kar

kazenski prostor Beltincanov, kjer je visoko skočil Bakula in z glavo premagal Mojčiča. Stevilčno sibkejši Sobocani so potem zaigrali se bolje in bili do konca srečanja boljši nasprotnik. Stampfer je v 61. minuti izvajal prosti strel z 20 metrov, zoga pa je za las zgrešila cilj. Le tri minute zatem je za domačine zapravlil novo priložnosti Alihodžic, v 76. minuti pa je Stampfer znova odlično izvajal prosti strel in zoga je le za nekaj centimetrov zletela čez vrata Beltincanov. V 85. minuti je sodnik Vidali izključil se gosta Džafica, ki je brez zoge udaril Petra Breznika.

Franc Bobovec

Primorje - HIT Gorica 1:4 (1:2)

AJDOVSCINA - Stadion Primorja, 3.000 gledalcev, sodniki Mitrovic (Ljubljana).

STRELCI: 0:1 - Debenjak (10), 0:2 - Valentincić (35), 1:2 - Voncina (38), 1:3 - Valentincić (64), 1:4 - Marusič (76).

PRIMORJE: Strajnar, Božić, Ruznić, Dončić, Fegić

zogo dobil Miha Voncina in uspel premagati zelo dobrega novogoriškega vratarja Mavrica. S tem izidom (1:2) se je tudi končal prvi del igre. V drugem delu so imeli rahlo pobudo nogometasi Primorja, vendar pa zelo do brega vratarja Mavrica niso uspeli premagati. Sledila je kazen: Vorobjev je s sredine igrišča poslal uporabno zogo v kazenski prostor, tam se je najbolje znašel Valentincić, ki je uspel preigrati domačega vratarja Strajnarja in mu jo poslal za hrbet. V 76. minuti pa je Valentincić poslal predložek v kazenski prostor, najvišje je skočil Marusič in jo z glavo preusmeril v mrežo in dosegel končni izid tekme 1:4.

Silvester Drole

SCT Olimpija - Rudar Velenje 1:1 (1:0)

LJUBLJANA (STA) - Stadion za Bežigradom, 2.000 gledalcev, sodnik Borosak (Maribor).

STRELCA: 1:0 - Bozgo (6), 1:1 - Cvikel (52).

SCT OLIMPIJA: Simeunović, Kržišnik, Rudonja, Englaro, Knavs, Kosić (Dju-

imel Nikčević po grobi napaki ožje obrambe stoodstotno priložnost za povišanje izida, toda to pot je Stanković dobro posredoval. V 9. in 10. minuti so imeli gostje dve polovični priložnosti. Po burnih prvih petnajstih minutah se je srečanje umirilo. Naslednjo priložnost si je v 39. minuti priboril dotle edini strelac na srečanju Bozgo. Znašel se je povsem sam pred vratarjem in streljal z desetih metrov, toda Stanković se je izkazal z izredno obrambo. V zadnjih petih minutah so Velenjanci kar trikrat nevarno zapretili Simeunoviću, a izid se ni spremenil. V nadaljevanju so gostje dosegli zadetek iz prvega resnejšega napada. Po prekršku nad mladim Pavlovičem, ki je v igro vstopil v drugem delu, je prosti strel s 25 metrov izvajal kapetan gostov Cvikel. Zogo je močno in predvsem natančno poslal mimo živega zidu, ta pa se je nato od leve vratnice odbila v mrežo domačih. Naslednje minute so bile za obe strani spet izredno vroče, toda mreži se nista zatresli.

POLETNI NOGOMET / MALO ZA ŠALO IN MALO ZARES

Baggiov naslednik Del Piero začel z zgrešeno 11-metrovko

Juventusov »golden boy« kriv za poraz proti lizbonskemu Sportingu
Sampdoria druga v Glasgowu, Fiorentina četrta v Mönchengladbachu

Kje so časi, ko so nasprotniki prvotilgasev v tem obdobju bili le amaterji - reprezentance te ali one doline iz Tridentinskega ali Gornjega Poadizja, kjer največ ekip preživijo priprave! Zdaj so tudi tekme t.i. poletnega prvenstva zelo pomembne, vsaj za klubske blagajne. Večina mostev ne igra tekem proti Vipitenu ali Val Zoldani, pač pa se kar »na mrzlo« spoprijema z zahtevnimi preizkušnjami na mednarodnih turnirjih.

Fiorentina je recimo igrala na turnirju v Mönchengladbachu, kjer je v polfinalu izgubila z 2:1 proti domači Borussia (toda Nemci začnejo s prvenstvom že čez dva tedna), kjer igra bivši »vijolicastega« Effenberga. V drugem srečanju je Ajax osramotil Liverpool: 5:0! V finalu za tretje mesto pa je

bil Liverpool boljši od Fiorentine s 4:3 po 11-metrovkah, potem ko se je sranje v redem končalo neodločeno. Boljše se je odrezala Sampdoria, ki je na Skotskem z 2:0 premagala londonski Tottenham. Toda v včerajšnjem finalu je bil Glasgow Rangers boljši in je slavil z 2:0 (1:0).

Največ pričakovanja in govoricenja pa je vseeno bilo za prvi resni nastop napovedanih favoritov, Milana, Juventusa in Parme. Milan je Riveri na čast zaigral v Alessandrii ter se domače ekipe znebil s 3:0. Zanimivo, da je dva gola dosegel Simone, ki naj bi po mnenju novinarjev ob prisotnosti Savicevica, Baggia in Weaha letos moral le greti klop, odlično pa je zaigral tudi Futre. Kljub temu pri Milanu zagotavljajo: »Naj-

boljši nakup je Berlusconi, ki se za Milan zanima kot v starih casih.« Mirne noči za politično areno? Juventus je pred redkimi gledalci v Turinu (prav dan po zaprtju Fiatovih obratov) priznal boljso formo lizbonskega Sportinga, toda vse muči le eno: zgrešena enajstmetrovka Del Piera. »Del Piero kot Baggio proti Braziliji,« je že slišati prve primerjave. In kot da zanj ne bi bilo že vsega dovolj so se pojavile tudi govorce o njegovi novi pogodbi. Koliko časa bo trajala, koliko bo Del Piero zaslužil? Za kratek čas avgustovskih obiskovalcev plaž mora biti pač poskrbljeno. Parma je z golom Brolina obračunala z uglednim, a nič več kot to, Anderlechtom, ki je prav tako izbral Dolomite za poletni stan. Stojckov, ki je v Italijo prišel po nič kaj mirnem slovesu s Crujffom, za zdaj se ni pokazal svoje vročkrvne plati. Tem več je zato obljub in miroljubnih sporočil. Scala bo zadovoljen, Baresi bo dobil »zlati zogo« in tako dalje po ustaljenem kliseju, ki je potreben za velike naslove.

Prve »goleade« Lazia niso deležne velike pozornosti, a le zaradi zemljepisno-casovnih ovir. Beppe Signori, ki se je že pobotal z Zemanom, in tovariši so napolnili mrežo univerzitetne reprezentance otoka Hokkaido. Za Japonce je zaigral tudi neki Miura, ki pa ni pokazal veliko več kot njegov bolj znani soimenjak pri Genoi.

Ce ne bi vedeli, da gre le za vsakoletno farso, bi se lahko iz vsega srca zjokali nad Napolijem. Po zolčnih razpravah zaradi vpisa v A ligo so se Neapeljanci začeli pripravljati na novo sezono v športnem središču Il Cioc-

Signori (desno) v boju z Japoncem Sakuraijem (AP)

co. Ker je le-ta last nogometne zveze, moramo vsekakor sklepati, da gre za neke vrste humanitarno pomoč. Povrh tega je Napoli tista zrtve, ki bo letos igrala proti ekipi brezposelnih nogometašev. Med temi je kar precej nam dobro znanih imen imen: veselo brigado vodi celo Massimo Giacomini, Triestino zastopata Giacomarro in Simonetta, Udinese pa Mattei.

Saj res, Udinese. Furlani se pripravljajo v Arta Termah, vzdušje pa je v prvem tednu bilo pošteno razgibano. Veliki protagonist je bil vsekakor najpomembnejši nakup, bivši milanovec Giovanni Stroppa namreč. Na njemu malo poznanih deželnih cestah je namreč imel prometno nesrečo (krivec je sedel v drugem vozi-

lu) in odnesel sedemdeset sivov na glavi. Le nekaj dni po nesreči je Stroppa že začel trenirati, njegovi soigralci pa so odigrali miniturnir. Zmaga 2:0 s Villachom ter remi 0:0 (4:1 po 11-metrovkah) s sezanskim Taborjem. No, svojčas je Triestina v Bazovici pokazala precej več.

Dober mesec pred začetkom evropskih pokalov se bosta jutri pomerila Juventus in Borussia Dortmund. Prava generalna ponovnega dvoboja v pokalu prvakov. In se ni konec: Bayern, Maradonov Boca Juniors, Verdy Kawasaki Kazuyoshija Miure (pravega tokrat), Benfica, reprezentanca ZDA in celo kubanska izbrana vrsta: tja do velikega smarna in se čez res nasprotniki za vse okuse.

JADRANJE NA DESKI / CONSKO PRVENSTVO

V bližini Belluna Paolo Kralj na prvi tekmi drugi

Naslednje regate bodo na sporedu 5. in 6. avgusta

Prejšnji vikend je bila na jezeru Sveti Križ (Alpago - Belluno) na sporedu prva regata (predvidene so stiri) conskega prvenstva za jadralske na deskah tipa Funboard. Consko prvenstvo se je letos začelo nekoliko pozneje, to pa predvsem zaradi italijanskega prvenstva, ki je bilo na Sardiniji junija letos. Regate v Alpago se je udeležilo 25 tekmovalcev iz raznih klubov 11. cone, med katerimi tudi Paolo Kralj, ki zastopa barve seljske Cupe.

V soboto je bilo vreme na jezeru sončno, kar je tudi povzročilo zmerno močan termični veter (do 7 m na sekundo). Sibkejsi veter je sel na roko lažjim tekmovalcem. Paolo Kralj se je že od vsega začetka boril za sam vrh, dolgo časa je tudi vodil, ob koncu pa je zaradi svoje večje

Paolo Kralj (Foto Kroma)

teze (oz. ostala dva sta bila prelahka - 60 kg) zasedel zaporedoma 3., 2., 2. ter 4. mesto.

V nedeljo je tekmovalce čakal še »match race«. Ni-

cola Marangon (WC Torbole - ki med drugim ni bil v konkurenci) je po izvrstni sobotni regati (dobil je tri od starih preizkušenj) izpadel že v osmini finala, medtem ko je Kralj neusmiljeno izločal nasprotnike vse do polfinala, ko se je nad jezerom zdvijala nevihta, ki je onemogočila nadaljevanje zanimivega »match racea«. Prvi stiri so dobili enako stevilo točk, kar je Paola privedlo na končno drugo mesto, tik za novopečenim državnim prvakom razreda Raceboard.

Naslednja etapa conskega prvenstva bo 5. in 6. avgusta v Marini Juliji.

KONCNI VRSTNI RED: 1. Alessandro Cereser (WC Marina Julia), 2. Paolo Kralj (JC Cupa), 3. Nicola Marangon (WC Torbole).

(Domenis)

NOVICE

Trieste Generali tretjič

TRANI - Na jadrlnem Giru d' Italia je trzaska jadrnica odnesla tretjo zaporedno in četrto skupno zmago ter tako se bolj zmanjšala zaostanek za vodilno Bologno Telethon. 210 milj dolga etapa iz Sante Marie di Leuca do Tranija, zadnja s težavnostnim koeficientom 2, je bila zaradi močnega vetra (40 vozlov) se toliko bolj zahtevna, tako da je v težave zaslo kar precej jadrnic. Posadka gasilcev iz Siracuse je recimo morala delno spustiti jadra. Trieste Generali etape ni začel najbolje, saj je bil zaradi prehitrega starta celo kaznovan. Reakcija je obrodila zazelene sadove in pri obratu okoli »pete« italijanskega skornja so bili Tržačani že v vodstvu, ki so ga nato ohranili do cilja. Za njimi so prijadrale Moskva, Bologna Telethon, Catania in San Benedetto del Tronto. Na skupni lestvici vodi Bologna Telethon (229, 313 točk), sledijo Catania (213, 675), Trieste Generali (212, 125), Moskva (194, 750) in Sardegna (188, 438) točk. Možnosti, da bi Tržačani ponovili lansko končno zmago in na koncu »oblekli« simbolčno roznato jadro se kljub zadnjemu »trisu« manjšajo, saj bolonjska posadka s trziškim krmarjem Mauro Pelaschierjem na čelu ne kaže znakov popuščanja.

Zmagoslavje mladih italijanskih kolesarjev

SAN MARINO - Na kolesarskem mladinskem svetovnem prvenstvu, ki se odvija v San Marinu, je posamična tekma prinesla italijanskemu taboru pravo zmagoslavje: »azzurrini« so namreč zasedli vse tri stopničke zmagovalnega odra. Prvi je bil Valentino China, drugi Ivan Basso po 56 sekundah, kot tretji pa je na cilj z zaostankom 3 minut 25 sekund pripeljal veliki favorit Rinaldo Nencolini. Italija se lahko na tem SP ponasa še s tremi zlatimi kolajnami: Visentin je bil najboljši na kronometer, Passoni pa tako na hitrostni preizkušnji kot na 500 metrov.

»Pipin« do -128

SIRACUSA - Kubanec Francisco Ferreras Rodriguez »Pipin« je izboljšal svetovni rekord v potapljanju brez omejitev: spustil se je namreč do 128 metrov globine, vsega skupaj pa je potreboval le dve minuti in petnajst sekund. Poskus brez omejitev predvideva spust z obtežitvijo in povratek s pomočjo balona. Te zvrsti potapljanja mednarodna zveza ne priznava.

Viareggio-Bastia-Viareggio

VIAREGGIO - Off-shore »Admiral Casino Tivoli« Avstrijca Hannesa Bohinca in Italijana Fabia Buzija je dobil 3. izvedbo motonavtične regate iz Viareggia v Bastio (Korzika) in nazaj v Viareggio. Casino Tivoli je za pot porabil 3 ure 12 minut 54 sekund s povprečno hitrostjo 64, 385 vozlov na uro. Le slabo minuto za zmagovalno posadko je priplul »Pagnossin«, ostali tekmovalci pa so delovali v jadrlnem slogu in zaostali za več kot eno uro.

Drugi poraz Italije

BUDAPEST - Italijanska vaterpolska reprezentanca je na turnirju šestih narodov v Budapestu doživela še en poraz. Tokrat je mlada »poskusna« postava Ratka Rudica z 11:10 zgubila proti domači vrsti, usodna pa je bila prva četrtina, ki so jo Italijani zgubili kar s 5:1. Za svetovne in olimpijske prvake ne nastopa več vaterpolistov, ki so ta odličja pravzaprav osvojili, tem večje pričakovanje pa vlada zato za seznam, ki ga bo Rudič dolocil za evropsko prvenstvo, ki bo avgusta na Dunaju. Po starih kolih je na lestvici prva Avstralija s sedmimi točkami, sledijo Španija in Madžarska 5, Italija 3, ZDA in Hrvaška 2.

Zmagi Topolšice in HIT Casinoja

PORTOROŽ - Uvodno dejanje 3. tradicionalnega tedna odbojke na mivki, ki bo potekal vse do nedelje, je bilo slovensko prvenstvo za kategorije kadetinj in kadetov, odbojkarjev rojenih 1978 in mlajših. Naslov državnega prvaka sta osvojila HIT Casino (Lipicer, Mocilnik, Cingerle) med dekleti ter Topolšica (Sevčnikar, Bevc) med fanti. Nastopilo je 6 ženskih in 19 moških ekip iz večine slovenskih odbojcarskih klubov, kar je za prvo tovrstno tekmovanje izredno vzpodbudna udeležba.

Obvestila

SD KONTOVEL ODBOJKARSKI ODSEK

organizira tecaj odbojke za deklice letnika 1983 in mlajše. Tecaj bo od 3. do 11. avgusta na igrišču na Kontovelu. Od ponedeljka do petka bo vadba od 9. ure do 16.30, v soboto od 9. do 13. ure, nedelja je prosta. Za kosilo bo poskrbljeno. Prijave pri prof. Dragici Hrovatin, tel. 213783 ali pri odbornicah društva.

SK BRDINA

sporoča, da se suhi treningi nadaljujejo vsak torek in četrtek s pricetkom ob 18. uri. Zbirališče na Brdini.

ZSSDI

obvesča, da bosta urada v Trstu in Gorici v juliju in avgustu odprta od 8. do 14. ure.

TENIS / RAZNI TURNIRJI

Aleš Plesničar do četrtfinala na turnirju C-kategorije v Grljanu

Borut Plesničar izgubil v osmini - Igor Štoka v Briskih izločen v polfinalu

Gajini tenisači Ales in Borut Plesničar ter Igor Štoka so v preteklem tednu sodelovali na turnirju TC Grignano za C kategorije v Grljanu. Najdlje se je prebil Ales Plesničar, ki pa se je zaustavil v četrtfinalu, kjer je moral priznati premoč Gianluci Degrassiju (C1) s 4:6, 1:6. Ales, ki je bil na turnirju drugi nosilec, je do četrtfinala prišel brez težav, nato pa je proti Degrassiju igral dobro do 4:4. Potem ko je v 9. igri prvega niza zamudil priložnost, da bi povedel s 5:4, je popustil in Degrassi je zlahka slavil.

Njegov brat Borut se je zaustavil v osmini finala. Po dveh lahkih zmagah v prvem in drugem kolu je bil boljši od njega Dario Olivotto (C2), ki je pred nedavnim zmagal tudi na Gajinem turnirju Start sport. Končni rezultat je bil 1:6, 6:4, 6:3 za Olivotta. Starejši od bratov Plesničar je začel zelo dobro in brez težav dobil prvi niz, pa tudi v drugem je zgledalo, da ne bo imel večjih težav. Toda po vodstvu s 4:2 v igrah v drugem nizu, se mu je nekaj zataknilo, začel je gresiti, kar je Olivotto vesče izkoristil in osvojil važno zmago.

Oba Plesničarja sta včeraj odpotovala v Bocen, kjer bosta od danes dalje sodelovala na turnirju za igralce B3 in B4 kategorije.

Igor Štoka (na sliki) je igral solidno in v prvem kolu premagal Fabrizioja Mazzolenija (C3) s 6:4, 4:6, 6:1. Toda v drugem krogu je naletel na premočnega nasprotnika. Antonio Samele (C2) je bil namreč boljši in je zanesljivo zmagal proti Stoki s 6:2, 6:1.

Zato pa je imel Štoka več uspeha na turnirju za neklasificirane igralce v Briskih, kjer se je prebil do polfinala. Na turnirju je nastopilo približno 150 tenisacev, Štoka pa v petih srečanjih do polfinala ni izgubil niti seta. V polfinalu je bil njegov nasprotnik Salvatore Colotti, ki je zelo ofenziven igralec in večino točk skusa doseči z »izleti« na mrežo. Štoka je v prvem (dobil ga je s 6:1) in do sredine drugega seta (do vodstva s 3:1 v igrah) brez večjih težav nevtraliziral te napade, nato pa tudi zaradi precej močnega vetra, ki je začel pihati, njegovi »passingi« niso bili več tako natančni, tako da je Colotti prevzel pobudo in na koncu slavil z 1:6, 6:4, 6:4.

V Briskih je nastopil tudi Alberto Prelec, ki je z uvrstitvijo v četrtfinale pokazal zelo dobro igro. Nekoliko slabše je zaigral le v četrtfinalu proti Enricu Govoniju (5:7, 0:6), pa se to sele v drugem setu, ko je po hudem boju izgubil prvi niz.

Govoni je bil uspešen tudi v polfinalu, v finalu pa je moral priznati premoč Colottija.

NOVICE

Steffi Graf zapuška
teniška igrišča?

FRANKFURT (STA) - Najuspešnejša nemška teniška igralka vseh časov in trenutno številka ena svetovnega ženskega tenisa Steffi Graf resno razmišlja o tem, da bi prenehala z aktivnim nastopanjem. V pogovoru z novinarjem nemške revije Spiegel je Grafova med drugim dejala, da čuti vse manj želje po igri in da jo včasih med tekmovanjem popade odpor do igranja. V zadnjem času se je veliko govorilo in pisalo o težavah Steffi Graf zaradi poškodb in o utaji davkov. Grafova pravi, da so to še dodatne kapljice v že tako prepolnem kozarcu. Steffi Graf, ki letos ni izgubila še nobenega srečanja, je zaradi poškodbe hrbta že odpovedala nastop na turnirju v San Diegu. Spiegel se piše, da je Grafova izredno obupana, zato naj bi bilo mogoče celo pričakovati, da bo prenehala s tekmovanjem že v naslednjih nekaj tednih, neposredno pred oz. po odprtem prvenstvu ZDA.

Rios zmagal v Amsterdamu

AMSTERDAM (dpa) - Zmagovalec mednarodnega moskega teniskega turnirja ATP v Amsterdamu z nagradnim sklado 500.000 dolarjev je Cilenec Marcelo Rios, ki je v finalu s 6:4, 7:5 in 6:4 premagal domačina Jana Siemerinka.

Wiesnerjeva najboljša
v Maria Lankowitzu

MARIA LANKOWITZ (dpa) - Zmagovalka mednarodnega ženskega teniskega turnirja WTA v avstrijskem Maria Lankowitzu z nagradnim sklado 107.500 dolarjev je Avstrijka Judith Wiesner, ki je v finalu premagala Romunko Ruxandro Dragomir s 7:6 (7:4) in 6:3.

Connors še naprej zmaguje

DEARBORN (STA/AP) - American Jimmy Connors, nekdanji najboljši tenisač na svetu, blesti tudi v veteranski konkurenci (nad 35 let). Na tekmovanju v Dearbornu z nagradnim sklado 150.000 dolarjev se je uvrstil v polfinale po gladki in atraktivni zmagi s 6:4 in 6:1 nad Melom Purcellom. Njegov nasprotnik v polfinalu bo Johan Kriek, ki je izločil Guillermo Vilasa z izidom 6:3 in 6:1. O tem, v kako dobri formi je Connors, govori tudi podatek, da je osvojil kar 12 od 14 turnirjev veteranov. V drugem polfinalnem srečanju se bo meril še en zvezdnik iz bližnje preteklosti - Sved Björn Borg. Borgov nasprotnik v četrtfinalu Roscoe Tanner ni imel veliko možnosti, saj mu je Borg ob izidih 6:2 in 6:3 prepustil le pet iger. Njegov nasprotnik v polfinalu bo Andres Gomez, ki je s 6:2 in 6:4 ugnal Johna Lloyda.

Kitajke prepričljivo
zmagale tudi v finalu

BANGKOK (STA) - Zenska reprezentanca Kitajske v odbojki je na svetovnem mladinskem prvenstvu v Bangkoku tudi v finalu prepričljivo slavila. Njihov nasprotnik, selekcija Brazilije, se je resneje upirala le v prvih dveh nizih, v tretjem pa so osvojili le dve točki. Končni izid je bil 3:0 (14, 12, 2) za Kitajsko. Končni vrsti red: 1. Kitajska, 2. Brazilija, 3. Rusija, 4. Japonska, 5. Nizozemska, 6. Italija, 7. Južna Koreja, 8. Nemčija.

Kitajke ubranile naslov

SIJUOKA (STA/AP) - Kitajska ženska reprezentanca v kosarki je po zmagi v finalu s 94:69 proti Južni Koreji ubranila naslov azijskega prvaka. V boju za tretje mesto so Japonke premagale reprezentanco Tajvana z 68:65. Letosnje prvenstvo Azije je bilo izredno pomembno, saj je neposredno odločalo, kdo se bo uvrstil na olimpijske igre v Atlanti. Uvrstitev na OI so si zagotovile le tri prvouvršne ekipe: Kitajska, Južna Koreja in Japonska.

McRae tretjič zapored

ROTOURA (STA/AP) - Skot Colin McRae v subaruju impzezi je že tretjič zapored zmagal na rallyju po Novi Zelandiji, ki kot peti letos velja za točke svetovnega prvenstva. Drugo mesto je s 44 sekundnim zaostankom zasedel sedanji svetovni prvak Francoz Didier Auriol v toyoti celici, ki je tako v točkovanju svetovnega prvenstva prehitel Spanca Carlosa Sainza. Sainz na Novi Zelandiji ni nastopil. Tretje mesto je zasedel Finec Juha Kankkunen. Vozniki so v starih dneh v sedmih etapah prevozili 2056 kilometrov. Naslednji rally za svetovno prvenstvo bo 15. septembra v Avstraliji.

Izidi: 1. Colin McRae (VB, subaru impreza) 5:33.06, 2. Didier Auriol (Fra, toyota celica) + 0.44, 3. Juha Kankkunen (Fin, toyota celica) + 1.09, 4. Armin Schwarz (Nem, toyota celica) + 1.45, 5. Kenneth Eriksson (Sve, mitsubishi lancer) + 2.32, 6. Francois Delecour (Fra, ford escort) + 4.24; **vrstni red za SP:** 1. Didier Auriol (Fra) 51 točk, 2. Carlos Sainz (Spa) 50, 2. Juha Kankkunen (Fin) 50, 4. Colin McRae (VB) 40, 5. Francois Delecour (Fra) 36; **moštveno:** 1. Toyota 207 točk, 2. Mitsubishi 199, 3. Subaru 193, 4. Ford 169.

Prvak Madžarska ali Grčija?

DUNKERQUE (STA/AFP) - Mladinski vaterpolski reprezentanci Madžarske in Grčije sta se uvrstili v finale svetovnega prvenstva, ki poteka v francoskem Dunkerqueu. Madžari so bili v polfinalu uspešnejši od Slovaske (izid 17:6), medtem ko so Grki s 17:9 ugnali Avstralijo. Finale je bil na sporedu sinoci.

AVTOMOBILIZEM / VELIKA NAGRADA NEMČIJE V HOCKENHEIMU

Michael Schumacher se je
znova vpisal v zgodovino

Dirke je bilo praktično konec že po Hillovem odstopu v 2. krogu

Michael Schumacher si je z včerajšnjo zmago privozil že 21 točk prednosti (Telefoto: AP)

HOCKENHEIM - Michael Schumacher se je po osmih mesecih in pol po naslovu svetovnega prvaka znova vpisal v zgodovino avtomobilističnega sporta; 26-letni dirkač je namreč na dirkališču v Hockenheimu prišel do teško pričakovane domače zmage in tako kot prvi Nemec v 46-letni zgodovini velikih nagrad formule 1 zmagal na nemških tleh.

Potem ko je že v drugem krogu zaradi okvare zavor zletel s proge njegov najhujši tekmeč Damon Hill, se je Schumacher pred 128 tisoč navdušenimi domačimi gledalci zmagoslavno z dvignjeno pestjo pripeljal skozi cilj. Gledalci v Hockenheimu se nikoli niso tako »revne« dirke spremljali s toliko navdušenja. Potem ko je prevozil ciljno crto, je Nemec izstopil iz avtomobila, se v uradnem vozilu odpeljal častni krog in užival v neizmernem praznovanju svojih navijačev.

S 15. zmago v karieri in peto v tej sezoni si je Schumacher privozil dragocene točke za obrambo svetovnega naslova. Po devetih dirkah od skupno 17 ima že 56 točk in prepričljivo vodi pred Hilloom, ki jih je zbral 35, in Ferrarijevim voznikom Jeanom Alesijem (32), ki je dirko končal v 13. krogu po znova popolnoma ponesrečenem postanku v boksu. Ferrarijevi mehaniki niso bili pripravljeni. Alesi je po 25 sekundah zapeljal na progo, vendar kmalu nato spet pripeljal v boks in svoj dirkalnik takoj parkiral v garaži.

Drugo mesto je tako z zaostankom 5.988 sekunde osvojil drugi Williamsov voznik David Coulthard, ki se je v boksu ustavil samo enkrat, zmagovalec pa dvakrat. Lanski zmagovalec Gerhard Berger, ki je zaradi prezgodnjega starta moral »odsediti« desetsekundno kazen in je zaradi tega s tretjega mesta padel na dvanajsto, je z neverjetno vožnjo svoj ferrari vendarle pripeljal na tretje mesto. Po dirki se je Avstrijec hudoval, da so mu elektronske naprave avtomatično dolocile kazen, ker se je premaknil le nekaj centimetrov, vendar pa je bil na koncu z uvrstitvijo vendarle zadovoljen. Četrto mesto je osvojil Johnny Herbert v drugem benettonu pred

vijaci, nisem verjel, da je lahko še cudoviteje. Toda ta publika je se boljša.«

Izidi (45 krogov = 307.035 km): 1. Schumacher (Nem, benetton-renault) 1:22:58.043 (povprečna hitrost: 222.120 km/h), 2. Coulthard (VB, williams-renault) + 5.988, 3. Berger (Avt, ferrari) + 1:08.097, 4. Herbert (VB, benetton-renault) + 1:23.436, 5. Bouillon (Fra, sauber-ford), 6. Suzuki (Jap, ligier-mugen-honda), 7. Katayama (Jap, tyrrell-yamaha) vsi + 1 krog, 8. Montermini (Ita, pacific-ford) + 3 krogi.

Vrstni red za svetovno prvenstvo - vozniki: 1. Schumacher 56, 2. Hill (VB, williams-renault) 35, 3. Alesi (Fra, ferrari) 32, 4. Herbert 25, 5. Coulthard 23, 6. Berger 21, 7. Barrichello (Bra, jordan-peugeot) in Panis (-Fra, ligier-mugen-honda) po 7, 9. Irvine 6, 10. Häkkinen (Fin, mclaren-mercedes), Frentzen (Nem, sauber-ford) in Blundell (VB, mclaren-mercedes) po 5, 13. Brundle (VB, ligier-mugen-honda) 3, 14. Bouillon 2, 15. Suzuki in Morbidelli (Ita, arrows-hart) po 1; **konstruktorji:** 1. Benetton 71, 2. Ferrari 53, 3. Williams 52, 4. Jordan 13, 5. Ligier 11, 6. McLaren 10, 7. Sauber 7, 8. Footwork 1.

(J. M.)

Za koga bo vozil
Schumacher?

HOCKENHEIM - Ferrari je dirko za Michaelom Schumacherjem po mnenju Nikija Laude na pol že dobil. »Mislim, da so možnosti 50:50,« je dejal Ferrarijev svetovalec in dodal, da se bo svetovni prvak prihodnje leto podal v lov za naslov v italijanskem mostvu z največjo tradicijo. Podpis, do katerega naj bi prislo prihodnji teden, je tema številka 1 v cirkusu formule 1, po veliki nagradi v Hockenheimu pa se bo začelo sklepno dejanje teatra okoli Schumacherjeve zamenjave mostva. »Se tri tedne,« pravi Lauda in moralo bi že priti do odločitve.

Upanje pri Ferrariju vse bolj narasca. Zdelo se je, da bo Benettonov sef Flavio Briatore naredil vse, da bi Nemca vendarle obdržal v svojem mostvu, vendar Italijan pravi: »Nič ni nemogoče.« Lauda meni, da glavni razlog za prestop utegne biti imidz mostva iz Maranella. Po lanskih negativnih naslovih se je Benettona oprjel sloves prevarantskega mostva. »To je gotovo nepravilno, toda voznik je del mostva,« pravi Lauda. Poleg tega bi moral velik dirkač naslove osvojiti z različnimi mostvi, da bi ga resnično priznali. »Ce si predolgo v enem mostvu, pride do vzajemnega izkoriščanja. Voznik potrebuje pravi izziv. Tudi pri meni je bilo tako. Po starih letih sem imel Ferrarija dovolj.«

Trikratni svetovni prvak je že dognal, za koliko casa se bo Schumacher zavezal pri novem mostvu: »Ce bo prišel, bo podpisal dveletno pogodbo.« Briatore je ob takem razmišljanju povsem miren. »Schumacher in Benetton sta v določenem smislu kot družina,« je povedal Italijan za nemško televizijo. Ferrari »naj bi bil nemogoč izziv. Schumacher zeli tako kot Senna zmeraj zmagati.« Briatore je upal, da bo Schumacher ostal pri svoji družini: »Nikoli ne veš, kaj boš dobil pri novem mostvu.«

Schumacherju gre celotna zadeva za posteno na živce. »Ko se bom odločil, bom obvestil vse,« pravi Nemec. »Mislim, da je položaj jasen. Najprej se je govorilo, da grem k McLarnu. Nato se je pisalo, da bom ostal pri Benettonu. Nato so me vsi videli pri Ferrariju samo zato, ker se je nekdo poslal. Prihodnjic bodo omenjali Williamsa,« meni Schumacher.

Ceprav 26-letni Nemec kar naprej ponavlja, da se pogaja s stirmi mostvi, bi smela priti v postev samo se Benetton in Ferrari. Medtem se je ocitno tudi Ferrarijev voznik Gerhard Berger ubadal z mislijo, da bi imel v mostvu svetovnega prvaka. »Schumacher bi me samo motiviral,« je dejal Avstrijec. Tudi ce bi Nemec zaslužil veliko vec, ga ne bi prevec motilo. »Zame ne more biti nič lepsega, ce pride nekdo, ki zahteva 28 milijonov dolarjev. Tedaj sem jaz v primerjavi z njim poceni.« Druga mostva z napetostjo spremljajo celotno dogajanje. »Mislim, da bo Ferrari pripeljal Schumacherja ali Damona Hilla,« pravi Jordanov sef Eddie Jordan, s katerim je Schumacher leta 1991 podpisal svojo prvo pogodbo v formuli 1. Sportni sef Peugeotta Jean-Pierre Jabouille pa napoveduje, da bo Schumacher ostal pri Benettonu.

V krutem poslu ostajajo osebne zadeve na stranskem tiru. »Treba je pozabiti, da gre za ljudi. Gre samo zato, kje lahko pridobis pol sekunde v primerjavi s konkurenco,« je priznal eden izmed sefov mostev, ki je zelel ostati neimenovan. Kljub temu so trenutne pogajalske vsote za Schumacherja »popolnoma pretirane. Morda bi bilo 13 ali 14 milijonov dolarjev realna cena.«

(J. M.)

Damon Hill si ni znal pojasnit, zakaj je zletel s proge (Telefoto: AP)

ATLANTIC CITY / PO 27 MESECIH SELEŠEVA SPET NA IGRIŠČIH

Vrnitev glamourja v ženski tenis

V ekshibicijskem nastopu Monika Seles premagala Martino Navratilovo s 6:3, 6:2

30. april 1993 in 29. julij 1995 sta bila najpomembnejša mejnika v sodobnem ženskem tenisu. Pred 27 meseci je neki Günther Parche zblaznel, v Hamburgu zabodel Moniko in končal najbolj bleščečo kariero v ženskem tenisu.

Sojenje atentatorju je bilo sumljivo priznesljivo. Monika Seles se je počutila tudi osebno prizadeto, kajti pri WTA, katerega paradni

di Parcheja. Morda.

Ženski tenis je leta 1994 doživel krizo. Bila je zadnja polna profesionalna sezona Martine Navratilove. Grafova je imela težave s hrbtom. V redu, pojavila se je Mary Pierce. Toda vmes je stevala ena postala Arantxa Sanchez - Vicario, ki razen nepopustljivosti ni premogla ničesar, kar bi jo naredilo zeleno, nedosegljivo, kontroveržno in

Monike pomeni tudi resnično oživitev ženskega tenisa. Martina Navratilova je na novinarski konferenci v newyorški Madison Square Gardnu, ko je uradno končala eno največjih sportnih poti nasploh, na vprašanje o največjih med največjimi odgovorila: »Teško bi rekla, da sem največja tencasica vseh časov. Spomnite se Margaret Court, Maureen Connolly in Steffi Graf. Toda najbrž bi nas vse zasencila Monika Seles. Njen tenis v sezonah 1991 in 1992 je bil najboljši.«

Zacetek letosnje sezone je v Avstraliji brez Martine, Steffi in Monike resila Pierceova. Ker je bilo zanimivo opazovati Maryjin teater. In tudi v novinarji je bila širokogrudna. Na tiskovnih konferencah se je

majica včasih zdela pretena.

29. julija 1995 je bila dvorana v Convention Centru v Atlantic Cityju na nogah. Potem je prišla. V belem in z loparji čez ramo. Zdela se je večja in močnejša in Nike je zamenjal nestrpno Filo. Prvih šest servisov je pomenilo šest dvojnih napak. Potem je bila na igrišču Monika Seles (na slikah

AP sama in skupaj z Navratilovo) in njeni osnovni udarci in nov, boljši servis. Navratilova je skupaj dobila pet iger (Monika je zmagala s 6:3, 6:2) in zatrdila: »She still plays very tennis.«

Spomnite se, lani se je na US Opnu vrnil Andre Agassi in moški tenis v trenutku dvignil v vrh svetovnih teniskih zgodb.

Jaka Lucu

konj je bila, so bili preveč medli. Izjave v slogu »ostro se bomo pritožili« so bile smešne.

Monika Seles je medtem izgubila prvo mesto na lestvici in se umaknila za visoke zidove posestva v floridskem Laurel Oaku. Steffi Graf je postala nova stara prva dama ženskega tenisa. Steffin oče Peter Graf je bil vedno grabezljiv. Morda je nekoč spoznal tu-

oboževano. Güntherja so pomalem obsojali. Peter ni mogel biti zadovoljen, kajti cesar niso zmogle nasprotnice, je opravičilec hrbet. Monike ni bilo. Kljub temu se je zgodil pomemben dogodek - Martina Navratilova je proti koncu sezone postala nova predsednica »WTA Tour Player's Association«. Martina Navratilova je vedela, da lahko le vrnitev

SP V ATLETIKI / VSE JE ŽE NARED

Göteborg že pripravljen na svetovno prvenstvo

GÖTEBORG (STA/AFP) - Svedsko mesto Göteborg, ki bo od 4. do 17. avgusta gostitelj svetovnega prvenstva v atletiki, je na to prireditelju že povsem pripravljen. Obnovljene hiše, urejene izlozbe in okrašene ulice zagotavljajo, da bodo Svedi naredili vse za uspešno izvedbo tega velikega sportnega dogodka.

Prebivalci mesta za prvenstvo živijo že nekaj mesecev. »Vse mesto je pripravljeno, zato se prvenstvo lahko začne. Prodali smo 80 odstotkov vstopnic, če pa bo vreme se naprej lepo, računamo na 90-odstotno izkoristitvenost zmogli-

vosti,« je z zadovoljstvom izjavil Kristian Dahl, predstavnik organizacijskega odbora.

Do petka so prodali 375 tisoč vstopnic v vrednosti 24,3 milijona dolarjev. Pred televizijskimiaslonsi naj bi si prvenstvo ogledalo približno tri milijarde gledalcev po vsem svetu. Stadion Ullevi, kjer bodo vsa tekmovanja, je bil zgrajen za svetovno nogometno prvenstvo leta 1958. Letos so ga povsem preuredili in povečali, tako da zdaj sprejme 43.200 gledalcev. V bližini stadiona je sportna vas, ki so jo pripeljali iz olimpijskega Lillehammerja. Za varno-

st bo skrbelo več kot 1300 ljudi, ki že imajo izkušnje z velikih tekmovanj.

Svetovno prvenstvo bo imelo svojo »zeleno stran«. Svedi bodo srečanje najboljših atletov izkoristili za propagando zdravega življenja. Na večjem delu stadiona bo prepovedano kaditi, kadilci bodo imeli natančno določena mesta, prepovedano pa bo tudi oglaševanje tobaknih izdelkov. V središču mesta, kjer je stadion, bo prepovedan avtomobilski promet.

Že pred začetkom prvenstva je bil dosežen prvi rekord, saj bodo nastopili tekmovalci iz 187 držav.

POŠKODBA

Lewisov nastop na SP vprašljiv

COLORADO SPRINGS - Osemkratni olimpijski zmagovalc Carl Lewis si je v soboto na ameriškem olimpijskem festivalu v Coloradu Springsu nategnil kito v podkolenskem zgibu, tako da je njegov nastop na bližnjem SP v Göteborgu zelo vprašljiv. Lewis si je nogo poškodoval pri tretjem poskusu, pri 20. ali 21. koraku v zaletu je namreč začutil krč. »Zdaj grem domov v Houston. Videli bomo, kako bo. Če se ne bom počutil popolnoma pripravljenega, na Svedskem ne bom nastopil,« je povedal 34-letni Lewis. »Bil sem že blizu jame in nisem se mogel ustaviti. Moral sem skočiti. Ko sem pristal, sem imel nogo v krču, in to je nategnilo kito,« je temnopolti atlet pojasnil nezgodo. Kljub temu je zmagal. Ze v prvem poskusu je s pomočjo vetra preskočil 812 cm, pozneje pa je tudi dejal, da bi bilo SP v Göteborgu njegovo zadnje. »Na SP v Grčiji leta 1997 ne bom nastopil. Grčija je lepa, toda ne maram Aten.« Dodal je tudi, da bodo olimpijske igre v Atlanti zadnji večji dogodek, na katerem bo nastopil. Vseeno pa bo nastopil še na nekaterih mitingih v ZDA in Evropi, preden se bo upokojil. »Imel sem odlično kariero. Toda tudi jaz sem samo človek. Četudi bi se moja kariera končala danes, ne bi bilo nič narobe. Toda ni se končala danes,« je zatrdil Lewis.

Morcellijev menu: svetovni rekord na šest načinov

LONDON - Nouredin Morceli je podoben skrajno specializiranemu kuharju, ki zna pripraviti samo šest jedi. Skrivnost njegovega uspeha pa je v tem, da jih pripravlja boljše kot kdorkoli drug. »Svetovni rekord v teku na miljo, gospod? Seveda, v 3 minutah in 44,39 sekunde. Svetovni rekord na 1.500 metrov? Brez težav, na razpolago je v 3 minutah in 27,37 sekunde, postrežemo pa vam lahko tudi z zanimivim rekordom 7:25,11 na 3.000 metrov. Poleg tega nudimo še hitrejši rekord na 2.000 metrov - v 4:47,88 sekunde.«

Morceli podira svetovne rekorde že stiri leta, odkar je leta 1991 postavil nov svetovni rekord v teku na 1.500 metrov v dvorani. Leto zatem je postavil nov svetovni rekord tudi v teku na 1.500 na prostem, ta rekord pa je še izboljšal pred nedavnim v Nici. Leta 1993 je postavil svetovni rekord v teku na miljo, leta 1994 rekord v teku na 3.000 metrov, ta mesec pa se rekord v teku na 2.000 metrov. V torek mu je v Montecarlju za petnajst stotink sekunde spodletelo izboljšati lastni rekord v teku na 1.500 metrov, sedaj pa že pre-

misluje, da bi podrl rekorda, ki ju je leta 1981 postavil Sebastian Coe v teku na 800 in 1.000 metrov.

»Ce bo vse v redu, bom podrl vse rekorde v teku od 800 do 10.000 metrov pred zaključkom svoje kariere,« je se ta mesec v Nici izjavil 25-letni Alzirec, ki je se dodal: »Res se počutim v izredni formi in nimam dvomov, da mi bo uspelo.« Morceli tako fizično kot po svoji samozvesti spominja na maroškega kralja tekačev Saida Aouita, ki je v 80. letih neutrudno obljubljal vse mogoče rekorde - in jih je (podobno kot Morceli) skoraj vedno tudi postavil. Aouita je namreč na visku atletske kariere v drugi polovici 80. let postavil pet svetovnih rekordov. Njegov zadnji se stoji rekord v teku na 2.000 metrov, ki ga je postavil julija 1987 v Parizu, je prav ta mesec (prav tako v Parizu) izboljšal Morceli, o katerem je sam Aouita jasnovodno dejal, da ga bo nasledil v teku na srednje razdalje.

Morceli je pred nedavnim z običajno samozavestjo izjavil, da zeli postati največji tekač na srednje razdalje vseh časov in zagrizenost, s katero postavlja vedno nove rekorde, daje misliti, da

mu bo nemara uspelo. Ko je leta 1993 podrl rekord, ki ga je postavil Steve Crame v teku na miljo, ga je izboljšal za skoraj dve sekundi, medtem ko je lani v teku na 3.000 metrov izboljšal prejšnji rekord Mosesa Kiptanuija za skoraj stiri sekunde, svoj rekord v teku na 1.500 metrov pa je izboljšal za 1,49 sekunde. Kljub tem dosežkom mora Morceli v tekmi z Aouito še dobiti zlato olimpijsko kolajno, ki jo je Aouita dobil v teku na 5.000 metrov in bron, ki ga je Aouita osvojil leta 1988 v Seulu v teku na 800 metrov. Morceli se na olimpijskih igrah v Barceloni leta 1992 namreč ni preveč izkazal; baje ni bil v vrhunski formi in se je v teku na 1.500 metrov uvrstil sele na sedmo mesto. Čeprav je kasneje se isto leto postavil nov svetovni rekord v teku na 1.500 metrov, je Barcelona še danes senca v njegovi karieri.

Kot večina dobrih kuharjev je Morceli skoraj nenasiten, kar mu bo prav gotovo pomagalo, da si bo že v Göteborgu in nato v Atlanti verjetno nabral lepo število novih rekordov in zlatih odličij.

TV-DILEME

Več postaj, manj izbire

Programi so kot hitra hrana

Televizija se je v Evropi začela pred 60 leti. 22. marca 1935 so prvič oddajali TV-program. Najprej samo v Berlinu. Spremljati ga je bilo mogoče na nekaj javnih mestih. Med olimpijskimi igrami 1936 je bilo takšnih »TV-gledališč« 25, predvajali so šest ur na dan. Leta 1944 pa je bilo pionirstva televizije začasno konec, vsaj v Nemčiji. Obnovili so jo spet v petdesetih letih. Leta 1967 so prve evropske TV-postaje začele oddajati v barvah.

Prisel je satelit, kabel. Toda ljudje cedalje odločneje trdijo: večja ponudba ni prinesla tudi večje izbora in več kakovosti. Programi so si cedalje bolj podobni, vsi so manj kakovostni kot nekoč, cedalje bolj spominjajo na ameriško hitro hrano - sestavljeni so iz krvavih akcijskih filmov, komaj kaj saljivih komedij in cenenega seksa. Povsod ima količina prednost pred kakovostjo.

Na ta način si televizija seveda sama reže lastno vejo. Če so si pred desetletji politiki še močno prizadevali za televizije prosti dan, jim danes to ni več treba - ljudje si jih je-

mljejo kar sami. Poznavalci trdijo, da je to velika škoda, saj prihaja do razvrednotenja medija, ki bi lahko veliko prispeval k izboljšanju kakovosti življenja. Žal cedalje pogostejši jezi, sokira, ponuja slab vtis in napadne zglede. Starše sili, da otrokom nič več ne dopuščajo, da bi brez nadzorstva spremljali TV-programe, predvsem pa nas utrjuje, da nenehni ponovitvi, ki jih vedno nasilneje prekinjajo reklame, kar so nekateri že imenovali duševni striptiz.

Takoj, ko ima ena postaja uspeh z določenim programom, jo druge obvezno posnemajo. Zaslon

Veliko programov, malo izbire?

si podajajo iznajdljivi zdravniki, policisti, ki streljajo vsevpred, vedno novi policijski komisariji brezuspešno iščejo kriminalce in skušajo iz zvodenih besedil oblikovati svoj lik. V pogovornih oddajah, kjer nihče več ne spoštuje kulture dialoga, nastopajo vedno isti ljudje, TV-igrice so ceda-

lje bolj neumne in duhamorne.

Prave informacije je cedalje manj, vse bolj se uveljavlja vse bolj sporna skovanka »infotainment« (informacija in zabava), ki pa največkrat ni ne eno ne drugo.

Kar je najhuje: celo javni servisi, katerih poslanstvo je predvajati tudi

oddaje za specializirane manjšine, so cedalje manj prepoznavni in vedno bolj posnemajo programsko zasnovano najnižjih skupnih imenovalcev in instinktov.

Ameriške milnice tudi v osrednji programski ponudbi (prime time) niso nikakršna izjema, cedalje manj pa je izvirnih in ka-

kovostnih domačih produkcij.

Videti je, kot da bi TV-ustvarjalci, ki so jih polna usta podatkov o odmenovitosti in trznem deležu v avditoriju in ki zrejo le še v množino, pozabili na gledalca.

Televizija v Evropi kravavo potrebuje nov zamah, ustvarjalnost, izvir-

nost, kakovost, oddaje torej, ki bodo pritegnile pozornost in ki nas ne bodo nenehno spodbujale k menjavanju kanalov.

Potrebujemo torej televizijo, kjer bodo pripravljali programe za gledalce, in ne zoper tekmece, ki bo odrazala vsebinsko zavzetost, in ne le spogledovanje z oglaševalci.

Veliko v malem

Najsodobnejša tehnika na najmanjšem možnem prostoru, ki omogoča delo 14 osebam - to je najnovejši televizijski reportažni avtomobil ameriškega proizvajalca Grass Valley, ki ga bodo največ uporabljali za sportne prenose.

Reportažnih avtomobilov ne kupujejo le TV-postaje, marvec tudi cedalje večje število samostojnih producentov, ki se specializirajo za ponudbo različnih znanj. Eden od njih je evropski produkcijski konzorcij Wige, ki se je specializiral za sportne prenose.

Posreduje jih iz različnih držav, pač v skladu s pogodbi s prireditelji in lastniki televizijskih pravic. Med drugim se je skupina specializirala za sportne prenose (formula 1, nogomet), po njeni pobudi pa je Grass Valley,

kateraga matično podjetje je v Kaliforniji, izdelal najnovejši reportažni avtomobil za TV-prenose, ki je zares najnovejši hit mode, tehnologije in racionalnosti. Sestavili so ga v podružnici Grass Valley Systems v britanskem Marlowu.

Novi reportažnik - doslej so jih izdelali kaksnih ducat - je paradični konj slehernega TV-producenta. Seveda je opremljen z najnovejšimi digitalnimi napravami in je sposoben tudi za oddajanje v novi tehnologiji PAL plus (16:9). Ceravno so si prizadevali kar se da omejiti prostor reportažnega avtomobila, ki ga nosi ohišje Mercedesovega 2422, zagotavlja kabina dovolj prostora za 14 tehnikov na površini dolžine 12 m, širine 2,5 m in višine 4 m.

Srčika reportažca je mesalna

miza model 4000, ki lahko predele kar 48 različnih videosignalov. Seveda je opremljena z digitalnimi videoefekti in lahko hkrati oddaja dva različna izhodna signala, kar je cedalje bolj pomembno, saj zahtevajo naročniki tako imenovano nacionalno in mednarodno verzijo oddaj.

Osnovno hrbtenico signalov predstavlja 8 TV-kamer Ikegami HK 355, ki jih je mogoče uporabiti za posnetke v klasični obliki 4:3 ali 16:9. V reportažniku je tudi do osem magnetoskopov, grafični generator in sodobna zvokovna rezijska ABE-500. Vgrajen je tudi neodvisni generator, 25 kilovatna hladilna naprava in še druge dragocene podrobnosti, ki spreminjajo reportažnik v povsem neodvisni in skrajno mobilni TV-studio, za metek televizijske prihodnosti.

Režijski pult v novem reportažniku Grass Valley, ki velja za vrhunec mobilne televizijske tehnologije

ALTERNATIVNI MODEL »ŠVICA 4«

Švicarska javna RTV še brez konkurence

Zasebniki bodo imeli le možnost sodelovanja

Doslej so propadli še vsi poskusi, da bi nasproti javni RTV v Švici uveljavili konkurenco. Zdaj preizkusajo alternativni model »Švica 4«, ki pripravlja politično in jezikovno ločene programe za 7 milijonov prebivalcev, vendar v sodelovanju z javnim servisom.

Kljub temu nekateri menijo, da so se Švicarji podali v neznano. Postaja Švica 4 naj bi namreč uresničila skoraj nemogoče: z minimalnimi sredstvi 40 milijonov švicarskih frankov naj bi zagotavljala večjezični program za vsa tri jezikovna področja (izvzeti so Retoromani). Povrh vsega pa naj bi se še uspešno spopadla s tujo konkurenco. Zasnova novega kanala je zapletena in tuju skorajda nerazumljiva.

Prizadevanja, da bi javni RTV SRG (-Schweizerische Radio und Fernsehgesellschaft) podtaknili tekmece, so stara najmanj deset let. Še preden so leta 1992 sprejeli nov zakon o RTV, ki dopušta komercialno televizijo, je v Švici kar mrgolelo pobud za ustanovitev zasebnih postaj. Vse pa so spodletele, kajti vse bolj se je uveljavilo spoznanje, da v majhni državi z manj kot 7 milijoni prebivalcev, ki so povrh vsega razdeljeni na tri jezikovna območja, ne bi bilo gospodarno vzdrževati tudi komercialno televizijo. Zato predvideva novi zakon posebno konstrukcijo, kakršno so

Bern: Švica je zapleten in tvegan TV-trg s sedmimi milijoni prebivalcev, vendar s tremi različnimi jeziki (če zanemarimo retoromansko)

uveljavili tudi v drugi evropski državi primerljivih razsežnosti - na Finskem. Da bi omogočili tudi sodelovanje zasebnih podjetnikov, jim dopuščajo sodelovanje z javno RTV. To je tudi izhodišče za postajo Švica 4, ki oddaja od 1. marca. V večini krajev jo prenašajo prek kablinskih omrežij, kjer to ni mogoče, pa jo oddajajo tudi brezžično. Sprejema jo približno 90% gospodinjstev.

Povpraševanje je za zdaj zadržano. Cilj kanala je, da si v nekaj letih izbori 3-5% avditorija. Ceravno se imenuje Švica 4, predstavlja dejansko drugi švicarski TV-kanal. Stevilka je rezultat švicarskih posebnosti, saj sestavljajo prvi program trije ločeni in paralelni programi: v nemščini - 65%, v francoščini - 18,4% in v italijansko - 9,8%. Tudi četrti program sestavlja

trijezični programi, vendar na istem kanalu. Programski direktor Dario Robiani želi z njim povezati nekoliko razcepljeno Švico. Ponuditi hoče multikulturni, federalni in večjezični program, to je po njegovem mnenju tržna prednost. Švica 4 je odgovor na poskus švicarskega okna nemškega RTL, ki ga je švicarska vlada zavrnila, in na spodleteli poskus domačega konkurenčnega kanala »S plus«. Robiani, ki je švicarski Italijan, je bil do pred kratkim programski direktor informativnega satelitskega kanala Euronews, pri njegovem kanalu pa sta udeleženi tudi založniški hiši Ringier in Neue Zuercher Zeitung ter še nekaj manjših delničarjev. Novi kanal si največ obeta od sportnih prenosov, za katere na prvih programih ni več dovolj prostora.

RAI 1

6.45 Jutranja oddaja Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik

9.30 Nan.: Očetov pes

9.55 Film: Il ritorno di Gernia (fant., ZDA '87, i. G. Kroeger, T. Waring), vmes (11.00) dnevnik

11.30 Aktualno: Poletna oddaja Verdemattina

12.25 Vreme in dnevnik

12.35 Nan.: Gospa v rumenem Dnevnik

14.00 Sedem dni v Parlamentu

14.30 Film: Passione gitana (dram., ZDA '57)

16.10 Mladinski variete Solletico-Pocitnice, vmes risanke in nanizanka

18.00 Dnevnik

18.15 Nan.: Alf

18.50 Variete: Poletje v Luna Parku

19.35 Vreme, dnevnik in sport

20.40 Film: Per chi suona la campana (dram., ZDA '43, i. G. Cooper, I. Bergman), nato aktualne zanimivosti Le migliori chiacchiere della serata

23.05 Dnevnik

23.10 Dok.: Messnerjeve Alpe - Monviso (3. del)

24.00 Dnevnik, horoskop in vreme

0.30 Danes v Parlamentu

0.40 Dok. Videosapere

RAI 2

6.35 Nad.: Atto d' amore

7.00 Dok.: Tisoc mojstrov in

7.10 Dok.: V kraljestvu narave

8.00 Zidovska kultura

8.30 Variete za najmlajše

Quante storie!, risanke

9.55 Nan.: Saranno famosi

10.45 Nad.: Secrets

11.30 TG2 - 33. rubrika o medicini, 11.45 Dnevnik

12.00 Nan.: L' arca del dott. Bayer

13.00 Dnevnik in vreme

13.40 Variete: Quante storie Disney, risanke

14.15 Nad.: Paradise Beach, 14.45 Santa Barbara

15.30 Dnevnik

15.35 Nan.: La grande vallata, 17.25 Zdravnik med medvedi, vmes (17.20) dnevnik

18.10 Sport in vreme

18.35 Sereno variabile

18.45 Nan.: Hunter

19.45 Dnevnik in sport

20.20 Risanke: Go-Cart

20.40 Nan.: Ispettore Derrick

21.45 Variete: Se rinasco

23.30 Dnevnik

24.00 Avtorska glasba

0.05 Sport: Proces Formuli 1, 1.25 jadranje

RAI 3

6.00 8.30 Jutranji dnevnik

8.30 Dokumenti: Turcija

9.10 Film: Scivimi fermo posta (kom., ZDA '40)

10.50 Dok., vrtnarstvo, potovanje po Italiji, narava

12.00 Dnevnik

12.05 Film: Il mistero dell' isola dei gabbiani (krim., VB '66, i. S. Leigh)

13.30 Nan.: Vita da strega

14.00 Deželne vesti, dnevnik in vreme

14.30 Sport: kolesarstvo, motonavtika, beach volley

16.30 Dok.: Potovanje po Italiji

17.00 Film: Un' altra vita (dram., It. '92), vreme

19.00 Dnevnik, deželne vesti

19.50 Variete: Blob

20.30 Dok.: V kraljestvu narave (vodi G. Celli)

22.30 Dnevnik, deželne vesti

22.55 Nan.: In famiglia con gli amici

23.50 Operne arije in zgodbe: L' amore è un dardo

0.30 Dnevnik, pregled tiska

RETE 4

7.20 Nan.: Tre nipoti e un nipote

7.45 Nad.: Manuela, 8.30 Il disprezzo, 9.35 Rubi, 10.30 La donna del mistero 2, 11.15 Senza peccato, 12.20 nan. La casa nella prateria, vmes (11.25, 13.30) dnevnik

14.00 Nad.: Sentieri

15.00 Film: Fortunella (dram., It. '58, r.-i. E. De Filippo, G. Masina, A. Sordi)

17.00 Nan.: Donne pericolose, 18.00 A cuore aperto, 19.30 ... E giustizia per tutti, vmes (19.00) dnevnik

20.45 Nad.: Perla nera

22.30 Film: Roma a mano armata (krim., It. '76, i. M. Merli, A. Kennedy), vmes (23.30) dnevnik

0.30 Pregled tiska

0.45 Nanizanka

CANALE 5

6.00 Na prvi strani

9.00 Nan.: Casa dolce casa

9.30 Film: Angelica e il gran sultano (pust., Fr. '67)

11.30 Nan.: Una bionda per papà, 12.00 Robinsonovi, 12.30 Casa Vianello

13.00 Dnevnik TG 5

13.25 Aktualno: Lezioni private (vodi V. Sgarbi)

13.40 Nad.: Beautiful, 14.10 Amarsi

15.00 Nan.: Pappa e ciccio, 15.30 La tata

16.00 Otroška variete

18.00 Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna

20.00 Dnevnik TG 5, vreme

20.25 Variete: Paperissima

20.40 Film: Fantozzi (kom., It. '75, i. P. Villaggio)

22.50 Dnevnik TG5

23.15 Nan.: X-Files

0.15 Dnevnik

ITALIA 1

6.30 Otroški variete

11.30 Nan.: Le strade di San Francisco

12.25 Odprti studio, 12.45 Fatti e misfatti, 12.50 Sport studio

13.00 Otroški variete

15.00 Film: Mistero della tartaruga bianca (pust., N. Zel. '84, i. P. Evisan)

17.00 Variete: Festival Giffoni

17.10 Nan.: Magnum P.I.

18.20 Variete: Bravissima

18.30 Nan.: Hawaii Paradise

19.30 Odprti studio, vreme, 19.50 Sport studio

20.00 Variete: Nati per vincere

20.40 Nan.: Renegade (i. Lorenzo Lamas)

22.40 TV film: Un fisico da sballo (kom., ZDA '92, i. L. Linville, D. Miller)

0.45 Sport: Avtomobilizem F1

1.15 Italija 1 sport

1.40 Variete: Bravissima

TELE 4

13.30 19.30, 21.55, 0.10 Dogodki in odmevi

20.30 Nan.: La legge di McClain, 21.20 Maguy

MONTECARLO

14.00 18.45, 20.25, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Sport

14.10 Film: La spada di Hawk (pust., VB '80)

19.15 Variete: Sole!

20.35 Film: Sotto il ristorante cinese (fant., It. '86)

RAI 3

slovenski program

(poskusna oddaja)

20.25 Risanka: Filip

20.30 Dnevnik

SLOVENIJA 1

09.30 Videostrani

09.15 Malo angleščine, prosim

09.40 Tatjana in Davor, pon.

10.15 Kapitan Power, 6/22 ameriske nanizanke

10.40 Znanje za znanje: Učite se z nami

11.05 Angelika, angelska markiza, francoski film

13.00 Poročila

13.05 Sportni pregled, ponovitev

15.45 Umetniški večer, ponovitev

16.50 Obzorja duha

17.20 Dober dan, Koroska

18.00 TV dnevnik 1

18.05 Radovedni Taček: Vrv

18.15 Prgisce priljubljenih pravljič, 11/13 del lutkovna igrice

18.35 Fallerjevi, 31. del nemske serije

19.05 Risanka

19.22 Zrebanje 3x3

19.30 TV dnevnik 2, vreme, sport

20.05 Stranski učinki, 5/13 del kanadske nanizanke

20.50 Glasbena scena Lent '95

22.00 TV dnevnik 3, vreme

22.20 Sport

Sova

22.20 Seinfeld, 5/18 del ameriske nanizanke

22.45 Seaquest, 3. del ameriske nanizanke

SLOVENIJA 2

13.00 Euronews

13.40 Utrip, ponovitev

13.50 Zrcalo tedna, ponovitev

14.05 Zakladi sveta, ponovitev

15.35 Ne vem, kdo sem, angleška dokumentarna oddaja

16.25 Sova, ponovitev

18.00 TV dnevnik 1

18.05 Regionalni studio Maribor

18.45 Svetovni poslovni utrip, ponovitev 4. dela

19.15 Pred SP v atletiki

20.05 NLP, angleška dokumentarna oddaja

20.55 Moja zgodba: Zazeleni otrok, franc. nanizanka

21.45 Studio City

23.00 Brane Rončel izza odra, 2. del

KANAL A

10.00 Ponovitve

12.25 A-shop, Spot tedna, CMT

17.20 Spot tedna, A-shop

17.55 Klasična video glava, ponovitev

18.45 A-shop

19.00 Vreme

19.10 Luc svetlobe, 479. del ameriske nadaljevanke

20.00 Alicia v glasbeni deželi, oddaja

20.30 Dežurna lekarna, 37. del spanske humoristične nanizanke

21.00 Vreme

21.05 Poletje v školjki II, slovenski film

22.40 Obalna straža, ponovitev

23.50 Spot tedna, A-shop

Koper

16.00 Euronews

18.00 Slovenski program: Studio 2 - sport

18.45 Primorska kronika

19.00 TV dnevnik, Vse danes

19.25 Lutkovne zgodbe, otroška oddaja

20.30 Poletni ponedeljkov sportni pregled

21.45 Alpe Jadran

22.15 Vsedanes - TV dnevnik

22.30 Slovenski program

Sportni ponedeljek, reportaže s primorskih sportnih prizorišč

23.00 Dannyjev skrivnostni svet

ORF Avstrija 1

08.55 Umor, je napisala, ponovitev

09.40 MacGyver, ponovitev

10.30 Vesoljska ladja Enterprise, ponovitev

11.15 Dogodivscine - Huckleberryja Finna, ameriski film

13.00 Fracji dol

13.25 Mila Superstar

13.50 Smrkci

14.05 Sanjski kamen

14.35 Ko so zivali zapustilegozd

15.00 Mini čas v sliki

15.35 Vesoljska ladja Enterprise - nova generacija

Skibi Aldeancev

16.20 MacGyver

Obisk z drugega planeta

17.10 Strašno prijazna družina

Milijonti obiskovalec

17.35 Zlata dekleta

18.05 Prijetna trojica

Ubijalec merjasca

Pri Huxtablovih

Ribiska sreca

19.00 Cas v sliki, vreme

19.53 Vreme

20.00 Pogledi od strani

20.15 Trije moski in otrok, ameriska komedija, 1987

22.00 Crna smrt, ameriski TV film, 1991

23.30 Cas v sliki

23.35 Mali veliki moz, ameriski vestern, 1971

01.50 Strašno prijazna družina, ponovitev

02.15 Vsak dan s Schiejokom, ponovitev

03.15 Dobrodosli v Avstriji, ponovitev

ORF Avstrija 2

10.05 Nortije v Zell Am Seeju, ponovitev, nemske komedije, 1963

11.35 Tenis, EG-Generali Open; iz Kitzbula

16.00 Vsak dan s Schiejokom

17.00 Cas v sliki

17.05 Dobrodosli v Avstriji

18.55 Kuharski mojstri

19.00 Zvezna dezela danes

19.30 Cas v sliki

19.53 Vreme

20.15 Vaski zdravnik, Vrtnice za damo

21.10 Tema

22.00 Cas v sliki 2

22.30 Ob pol enajstih

23.05 Walter McCrone, Sherlock Holmes umetnostne zgodovine

23.35 Dobro jutro, Babilon, italijansko-francoski film, 1986; Rezija: Paolo in Vittorio Taviani

Igrajo: Joaquim de Almeida, Vincent Spano, Desiree Nosbusch, Greta Scacchi in drugi

01.35 Pogledi od strani, ponovitev

01.40 Videonoč

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 8.05 Radio plus; 9.35 Turistični napotki; 10.30 Pregled slov. tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice; 14.30 Poslovne informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Varnostna kultura; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja; 21.05 Zaplešite z nami; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Šansonci; 23.05 Nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.50 Koledar prireditve; 9.35 Popevki tedna; 11.00 Ekološke teme; 11.35 Obvestila; 12.00 Opoldne; 14.00 Drobnilice; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 18.00 Študentski rock; 19.30 Ameriška country lestvica; 20.00 Popularnih 40; 22.20 V soju žarometov.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasbeni ponedeljek; 11.05 Londonsko glasbeno poletje; 15.00 Pihalne godbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Divertimento; 17.00 Nove glasb. generacije; 18.05 Slov. glasbena ustvarjalnost; 19.30 Operni koncert; 20.30 medigra; 21.00 Festival v Montpelieiru; 23.00 Komorni studio; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika, 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.15 Na rešet; 9.00 Servisne informacije; 9.10 Glasb. rubrika: Od vrha do dna; 9.50 Odgovori na vprašanja; 10.45 Kviz rubrika; 11.00 V podaljšk; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Daj, povej... kontaktna odd.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Parlamentarna kronika; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Poletni bla-bla radio; 21.00-24.00 Glasbeni izbor na Modrem Valu.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbirali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Edig Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Anni 60, ma non li dimostra; 11.30 Aktualnosti; 11.45 L' intervista; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.50 Single tedna; 15.00 D'altro canto, 18.00 Bootleg; 18.45 Villa Ut; 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.00 Horoskop; 7.35 Vreme; 9.30 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC novice; 12.15 Novinarjev gost; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.00 Alpetour-Remont; 16.10 Spoznajmo se; 16.25 Nagradna uganka; 19.25 Vreme; 20.00 Kviz; 21.00 Moda; 22.00 Sršenovo gnezdo.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.40 Informacije o zaposlovanju; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Pometamo doma; 13.00 Pesem tedna; 13.20 Črna kronika; 13.40 Pometamo doma; 14.30 Točke, metri, sekunde; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Terenski studio; 18.10 Vsakdo svoje pesmi poje; 19.30 Večerni pr.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štalske miniature; 10.05 Sport; 11.45 Info servis; 12.10 Mali oglasi; 13.00 Pod Persko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 18.00 Pokličite 101555; 20.00 Sotočje.

Radio Študent

0.00 RoboKak udarjal; 11.00 Radio Študent smo ljudje; 14.00 Recenzije & Napovedi (podlistki U. Eca); 15.00 OF; 19.00 TB; Vase; 20.00 Alter, Garbage, Fonkura; 24.00 Reprize (sreda, Omiljeni DJ)

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj; Dr. Dorče Sarđoć; 8.40 Slov. glasba, vmes (9.15) Pravilni kotiček; 10.10 Koncert centra za glasb. vzgojo E. Komel 20.2.95; 11.30 Odprta knjiga; Mesto v zalivu (B. Pahor, r. M. Kravos, I.), nato orkestralna glasba; 12.00 Dogodivščine v Grand Canyonu, nato Country glasba; 12.40 MePZ Hrast; 13.20 Kmetijski tednik; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Literarne podobe. Marko Kravos; Kratki časi; 15.00 Poletni mozaik; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: F.J. Haydn; 18.00 Ena se tebi je želja spolnila; 18.35 Revival; 19.20 Napovednik.

Radio Općine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 11.00 Horoskop; 12.45 VZPI-ANPI (pon.) Samo za Vas, Ostali Trst- L'altra Trieste; 18.00 Tedenski športni komentar.

Radio Koroška

18.10-19.00 Škocljan: Primer zamolčane dvojezičnosti v turizmu - V živo.

Še ena kosovska bitka

Poskus združevanja srbskih ozemelj se utegne končati tam, kjer se je začel: na Gazimestanu

Srbsko-albanski problem ni od včeraj. Ima svojo genezo - od prvega množičnega naseljevanja Slovanov na ozemlju Balkana v 6. stoletju, ko je selitvah narodov veliko večino predstavljalo ilirsko-vlaško prebivalstvo (Vlahi so romanizirani in pozneje slovanizirani Iliri). Na teh območjih so etnično, kulturno in civilizacijsko od nekdaj prednjacila plemena Albanov: zlasti na ozemljih, kjer so se naseljevala srbska plemena. (Glej: Procopius iz Cezareje: Pod Justinijanomvim žezlom, Cankarjeva založba, Ljubljana 1967.)

Asimilacijskim procesom se sicer ni bilo mogoče izogniti, toda nedostopnost goratih albanskih območij in samozavest prebivalcev sprico ohranjenega jezika - albansčina je namreč eden najstarejših jezikov na Balkanu - sta ohranila albanski etnos in etos, ki sta se edina na Balkanu znala upreti poznejšim velikim selitvam narodov. Lahko bi dejali, da je »genius loci« kar najgloblje zakoreninjen v psihofizični konstituciji Albancev.

Neposredno po ukoreninjenju katolištva v zgodnjem srednjem veku so bili Albanci večinoma katoliki, mnogi so bili se dolgo arijanske veroizpovedi (neomanihejske, zgodnje krščanske različice, podobne bogomilski v Bolgariji, Makedoniji in Bosni), medtem ko je precejšen del prebivalstva na območju Kosova in jugu Albanije pod verskim vplivom Bizanca sprejel pravoslavno veroizpoved. Velika večina pravoslavnih Albancev se je postopoma levila v Srbe in Grke, katoliških pa v Hrvatse (ter v Italijane v Kalabriji, Apuliji in na Siciliji). Velika večina zavednih Albancev pa si je podobno kot bogumilski Bošnjaki - poiskalo resitev med dvema ognjema, to je med rimskokatoliškim in pravoslavnim - v islamu, čeprav so ga sprejeli le deklarativno, o čemer nazorno pričajo katoliki Ljaramni. Stevilni islamizirani Albanci so se povzpeli v ugledno rodbino po vsem otomanskem cesarstvu in se počasi spreminjali v Bošnjake, Turke ali celo pripadnike bolj oddaljenih arabskih držav Savdske Arabije, Egipta itn.

Albanci se hitro učijo tujih jezikov

Albanci so bili večinoma plemensko organizirani, pogosto so se spopadali med seboj, v klasičnem smislu so bili nacionalno neprofilirani, razpršeni v času in prostoru, razdeljeni sprico različnih veroizpovedi, a prav takšni so bili idealno gradivo za etnično pretapljanje v druge narode, ki so do njih vodili politiko našega in tujega. Tako so postajali Srbi, Grki, Bolgari, Romuni, Crnogorci, Hrvatje, bosanski, sandžanski ali pa makedonski in crnogorski muslimani, ki so živeli v Italiji, se preden so tja prišli Italijani. Njihova materinsčina je imela in ima še vedno glasove, ki jih ima danes večina evropskih in tudi neevropskih jezikov. Zato so se Albanci veliko lažje naučili katerikoli tuji jezik kot pa tujci njihovega. Ta je namreč razmeroma zapleten, saj ima kar 37 glasov. Albancem so njihova romanska, indoevropska in avtohtona izhodišča omogočala, da so se jezikovno hitro prilagajali, kar je zanje značilno še danes.

Nacionalni program in država šele leta 1912

K njihovi asimilaciji v vseslovenske in druge nacionalne sklope je prispevalo tudi dejstvo, da do leta 1912 niso imeli ne sodobnega nacionalnega programa ne suverene države. A celo na najvisjih državnih funkcijah (teh niso zasedli malo) so Albanci podobno kot Bošnjaki delali za tuje interese, četudi so bili ti naperjeni zoper njihov narod: za Turke, Srbe, Cr-

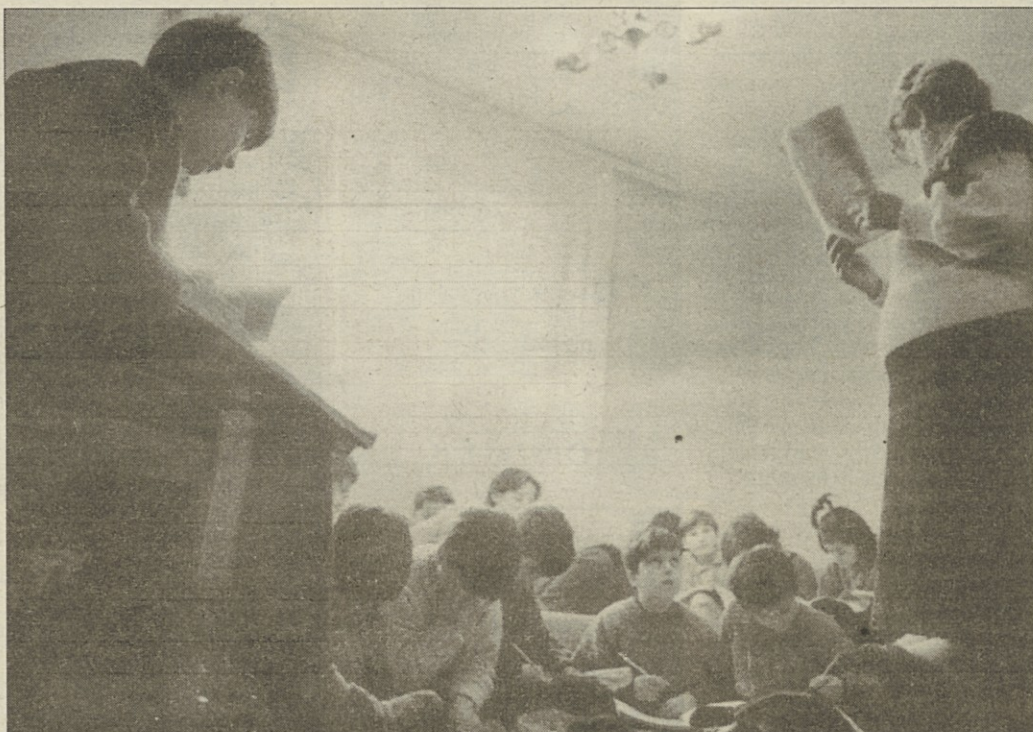
nogorce, Grke, Makedonce, Italijane, Romune, Bolgare, Arabce itn. Tako je ostalo do najnovejših časov. Krvno maščevanje so kot institucijo tradicionalnih medplemenskih, medrodbinskih in medsebojnih odnosov ukinili z odlokom leta 1990. Vse dotlej je krvno maščevanje slabilo kohezijske procese, k njenemu preživetju pa je bistveno prispevala tudi večverska usmeritev, kjer so se v tradicionalnih, svetovnih in civilizacijskih spopadih Albanci - tako kot Bosnjaki - znasli na nasprotnih bregovih.

Komu služijo sloviti Albanci v svetu?

Obstajajo številni dokumenti o albanskem poreklu Karadordevičev (iz plemena Klimenta), skoraj celotnega pozneje oblikovanega crnogorskega sklopa (Kuci, Vasojevići, Malesevići, Bjelopavlovići in drugi), znanih Dubrovčanov (Rudjera Boskovića, Tomea Gazullija), Bošnjakov (Repovci-Hidaverdi, Hrnjice), Italijanov (Giovani, Fracheri, Craxi, Oxa itn.), Turkov (Kemal paša, Atatürk, Naimfracheri itn.). Zal laična glorifikacija in tudi znanstveno potenciranje teh dejstev ne pomeni nič drugega kot jalovo jadikovanje za »izrojenimi« Albanci. Vsi ti posamezniki v glavnem niso storili ničesar za nujno profiliranje albanskega nacionalnega programa. S tem v zvezi o nekdanjih jugoslovanskih komunističnih voditeljih Albancih ni vredno izgubljati besed. V glavnem so bili hlapci srbske politike, operacionalizirane skozi ZKJ.

Umiranje na obroke

Če preidemo k aktualnim dogajanjem, lahko ugotovimo, da so se kosovski, makedonski in crnogorski Albanci znova znasli na ključni točki svojega obstoja. Od leta 1967 do let 1981 in 1990, ko so jim odvzeli avtonomijo v SFRJ, so Albanci dokazali, da ne bodo zlahka popustili srbski politiki in prevladi. Očitno je, da se je to za

Ko so jim Srbi skušali vsiliti svoje učne programe, so Albanci preselili šole na domove (Foto: Hazir Reka)

Albance koncalo s »kolektivno jeco«. V njej so že skoraj pet let: tisočkrat bolje oboroženi Srbi so na Hrvaskem, BiH in Sandžaku dokazali, da ne nameravajo odstopiti z Nacertanijem Ilije Garašanina zacrtane politike tako imenovane »zaokrožitve vseh srbskih ozemelj« in »maščevanja Kosova« iz leta 1844. Podobno so počeli med balkanskimi vojnami, v času prve in druge svetovne vojne, v času SFRJ, ko so Albancem določili kaznen umiranje na obroke (etnocida, izgonov, dokončnega fizičnega genocida, kakršen se je v vsej okruženosti razkril pri najnovejših dogajanjih v Bosni, ki ni bila nikoli srbska). Čeprav so razmeroma dobro zapisani pri mednarodni zahodni politiki (ZDA, Belgija, Svica), Albanci ne morejo pričakovati nič bolj učinkovite mednarodne pomoči, kot jo dobivajo Bošnjaki in muslimani.

Albancem je še najbolje v Makedoniji

Kar zadeva Makedonijo, kjer živi približno 40 odstotkov avtohtonih albanskih prebivalcev, ti doslej niso imeli nikakršne avtonomije, ves čas pa so jih diskreditirali podobno, kot so to počeli v drugih sosednjih »bratskih južnoslovanskih republikah«. Kljub temu so Albanci tu v bistveno boljsem položaju, saj Makedonija za Albance še zdaleč ne predstavlja tolikšne nevarnosti, kot tista iz Srbije.

V Crni gori, ki je se iz časov kraljevine SHS popolnoma »srbizirana«, so majhne možnosti, da bi prišlo do samostojnega odpora zdesetkanih narodnostno zavednih Albancev, ki jih je se vedno presenetljivo veliko. Vse, kar lahko storijo, lahko storijo le skupaj z Albanci iz Albanije in Kosova ter s pomočjo crnogorskih muslimanov in malostevilnih ostankov dela rimskokatoliškega prebivalstva Boke Kotorske. Svetlo točko v novejši albanski politiki predstavlja poleg demokratizacije Albanije tudi skupina sodobnih intelektualcev, ki so doslej odigrali nekaj odličnih sahovskih partij proti Srbom. Mednje spada predvsem Demokratska zveza Kosova (LDK) z Rugovo na čelu. LDK je ponudila dobro izhodišče, zametek modernega in uporabnega nacionalnega programa za vse Albance. Ta program ima vse možnosti, da postane sredobezna sila vseh znanih Albancev, intelektualcev, politikov in poslovnežev. V tem kon-

tekstu bi imeli Albanci v primerjavi z drugimi narodi nekdanje Jugoslavije precejšnjo prednost.

Hudo napako pa bi zagrešili, če bi se naslonili predvsem na islamske države, kar je, denimo, muslimane Bošnjake pripeljalo v slepo ulico, ko zahodna (krščanska) polobla mirno gleda njihov množični pomor. Če bi upoštevali veliko stevilo različnih veroizpovedi znotraj albanskega naroda, bi takšna usmeritev se bolj razbila njihovo enotnost. V primerjavi z Bošnjaki, ki pripadajo različnim veroizpovedim, imajo Albanci bistveno več možnosti, da svojo večversko skupnost narodnostno strmejo. Zanje bi bila to hkrati priložnost, da bi v svet pred vstopom v tretje tisočletje, ki bo izšel iz sedanjih prestrukturiranj, prenesli svoje notranje multikulturalne in ekumenske tradicije.

Sloveniji in Hrvaški se mudi na Zahod

Albanci tudi ne morejo računati na podporo »bratskih« narodov nekdanje Jugoslavije, ki so se ze odcepili od Jugoslavije. Kajti »južnoslovanski bratje« tudi niso sodelovali v bojih zoper skupnega sovražnika - Srbijo. Res je, da sta pred stirimi ali petimi leti Slovenija in Hrvaška podpirali nacionalna stremjenja Albancev (cesar bolj komunistična BiH ni storila), to pa sta počeli izključno v upanju, da se bo razpad SFRJ začel na Kosovu. Tako bi se Slovenija in Hrvaška brez bolečin izmuznili izpod »jugosrbskega skornja«. Toda danes se zdi, da kosovski Albanci v Sloveniji in na Hrvaskem ne obstajajo; ne v člankih ne v podpori raznim albanskim društvom in gibanjem (če o politiki Rugove sploh ne govorimo). Osamosvojenih držav pač mislita samo na to, kako bi se znebili Balkana, bizantizma in islama, v prepričanju, da sta ze v bratskem objemu Evrope, ki je »kakala, da se ji pridružitja samo se ti dve državi z njunimi novimi civilizacijskimi poslanstvi«.

Velika sreča je, da je mlado Rugovino vodstvo to se pravčasno doumelo in ni dovolilo, da bi neoboroženi in nezavarovani narod brezglavo oddrvel v kolektivno smrt, ki jo je zanj ze zdavnaj določila srbska politika. Čeprav so Albanci zelo razseljeni, zdesetkani in marginalizirani, znajo potrpeti, so vztrajni in naravnost gandijevsko odporni. Zavedajo se, da bo prej ali slej prišlo do končnega obracuna s Srbijo, cakajo le čas, ki

bo zanje najugodnejši.

Se bo združevanje Srbije končalo na Gazimestanu?

Teško je biti prerok. Vse pa kaže, da se utegne poslednji poskus združevanja »vsesrbskih ozemelj« končati prav tam, kjer se je začel: na Gazimestanu. Ta za Srbe predstavlja neizogiben in simboličen kraj. Navidezni zlom srbske JLA v Sloveniji, vojna na Hrvaskem in v BiH, kjer je cedalje manj možnosti, da bi Srbi po svoji meri uresnicili »stoletne sanje« o veliki Srbiji - vse to je samo uvertura v duhovno združitve vseh Srbov in takticno-operativna priprava za obracun z Albanci na Kosovu, ki so zanje vso zgodovino »najtrši oreh«. Ne glede na to, za koliko časa bodo svetovne vesile lahko prelagale to novo kosovsko bitko, bo do nje slejkoprej prišlo. Ta bitka utegne potekati tudi v obliki diplomatske vojne, kjer bodo imeli Albanci po porazu srbske politike na ozemlju nekdanje SFRJ veliko večjo taktično prednost, kakršna bi morala ustrezati arhitekturi novega razmerja moči tako v svetu kot na Balkanu. Seveda bi bila to najbolj optimalna možnost za vse Albance, saj bi neposreden spopad s Srbijo zahteval številne žrtve in veliko materialno škodo. Ta spopad bi bil videti drugače, če bi bil enakopraven (če ne bi bil spopad do zob oboroženih srbskih vojakov z neoboroženimi albanskimi civilisti), v katerem bi Albanci imeli le pol toliko orožja, kot ga imajo Srbi - ali celo manj. Vse je odvisno predvsem od tega, ali bo svet pripravljen kaznovati srbsko politiko oziroma nagraditi njene zločine in Srbom znova dodeliti vlogo minisile na Balkanu, s pomočjo katere bo nadzoroval druge dele tega ozemlja. Vse kaže, da se zaradi svoje kredibilnosti in tudi odločnejših stališč ZDA, ko gre za vprašanje Kosova in Makedonije, zahodna diplomacija ne bo odločila za takšno potezo. Morda je prav v tem priložnost za Albance. A če jo bodo hoteli izkoristiti, se morajo vsestransko pripraviti nanjo, da bi bili na ravni tudi zanje sprejemljivega spopada s perfidno in licemersko politiko vseh mogotcev v vseh civilizacijsko zgodovinskih obdobjih. Majhni so vedno lahko preživeli tako, da so se poklonili pravi (najmočnejši) strani. V primeru Albancev so to nedvomno ZDA.

Besim Spahic

Petdeset let kosovskega Zërija

Zëri (Glas), kosovski politični tednik v albansčini je letos praznoval petdesetletnico. Do leta 1990 je izhajal pod pokroviteljstvom zveze socialistične mladine, junija istega leta pa so - prvič na Kosovu - v uredništvu na »svobodnih volitvah« s tajnim glasovanjem izvolili glavnega urednika.

Kar zadeva naklado, je leta 1990 Zëri porušil vse rekorde: povprečna naklada se je gibala med 70 in 80 tisoč prodanimi izvodi. Zëri je prvi na Kosovu objavil besedilo Ustave republike Kosovo, ki je bila sprejeta v Kačaniku 7. septembra leta 1990. Nacel je vse »prepovedane teme« nacionalne zgodovine, od pokola Albancev v Baru leta 1945 (ko so postrelili nekaj tisoč ljudi, čeprav so bili prej mobilizirani v partizansko vojsko), krvavih poveljnih let, ko je bilo od leta 1945 do 1947 okrog 47 tisoč žrtev med Albanci, do komunistične diktature v Albaniji. Bil je edini albanski časopis, ki je podprl velikega albanskega pisatelja Ismaila Kadareja, ko je ta jeseni leta 1990 iskal politični azil v Franciji, ter prvi časopis, ki je objavil intervju s takratnim vodjem albanske opozicije in sedanjim predsednikom Salijem Berisho.

Zëri je prvi na Kosovu objavil seznam in fotografije Albancev, ki so bili ubiti od leta 1981 do 1990, edini je objavil tudi shrhljiva pričevanja albanskih mladenicev, ki so kot vojaki JLA sodelovali v vojnah v Sloveniji, na Hrvaskem in v Bosni. Med letoma 1990 in 1995 je imel Zëri vrsto ekskluzivnih intervjujev: s Klausom Kinklom, Laurenceom Eaglebergerjem, lordom Caringtonom, Edgarjem Morinom (znanim francoskim in-

telektualcem), generalom Valgrenom (nekdanjim poveljnikom Unproforja za nekdanjo Jugoslavijo), Stipetom Mesićem, Harisom Silajdžićem, Milanom Kučanom, Janezom Janšo, Igorjem Bavčarjem, Danielom Tarsisom (generalnim sekretarjem Sveta Evrope), dr. Ibrahimom Rugovo itn. V obdobju od 1990 do 1991 so srbska sodišča stiri-krb prepovedala tednik, glavni urednik je bil obsojen na 60 dni zapora, nestetokrat pa so urednike in novinarje casnika zasliševali v prostorih srbske udbe.

Maja leta 1993 so po sklepu srbske vlade, da bo ukinila vse albanske časopise, zaprla prostore Doma tiska (kjer so bila vsa uredništva albanskih časopisov) in prepovedala delovanje novoustanovljenemu podjetju Panorama, vsi novinarji na čelu s tedanjim glavnim urednikom Ademom Demacijem (ki je zaradi svojih političnih prepričanj 28 let preživel po jugoslovanskih zaporih) začeli gladovno stavko, ki je trajala deset dni. Gladovna stavka in pritisk mednarodne javnosti sta srbsko vlado prisilila, da je umaknila sklep o ukinitvi albanskih časopisov.

Zëri zdaj tiska in distribuira Panorama, ker preprosto ni drugih možnosti. Panorama pravzaprav živi od tiskanja in prodaje tednika Zëri in dnevnika Bajku. Samo od njiju zasluži več kot 250 tisoč mark. Zëri zdaj na Kosovu izhaja v nakladi od pet do šest tisoč izvodov, na Zahoda, kamor se je izselilo več deset tisoč bralcev tega tednika, pa v nakladi 15 tisoč izvodov.

Blerim Shala

Kipeči balkanski lonec

Ker Evropa ni znala ustaviti Srbov, se bosanska kriza spreminja v svetovno

Turški vojaki v sestavi ZN pripravljajo šotore za nov val bosanskih beguncev (Telefoto: AP)

Zdi se, da le še čudež lahko ustavi vnovično razplametenje vojne vihre na Balkanu, nič nenavadnega pa ne bi bilo, če bi se vojna razširila tudi čez meje Bosne in Hercegovine. Za novo fazo spopadov je že vse pripravljeno ali pa se priprave zanje blizajo koncu. Pripravljena je vojska, pripravljena je diplomacija in pripravljene so celo tako imenovane humanitarne organizacije. Veliko reči se dogaja hkrati, vzporedno, nekateri dogodki se križajo, vse pa kaže, da se vsi zlivajo k istemu cilju: k omenjenemu novemu krogu vojskanih obračunavanj.

Vojaske stroj se je že premaknil. Najprej je padla Srebrenica. K njej se bojno se vrnil, čeprav so jo z naslovnic časopisov že izrinili Zepa, Bihać, Gorazde. Tako bomo najlaže dojel smisel in sporočila londonske konference o nekdanji Jugoslaviji, modrovanja tako imenovane skupine za stike in odločitve članic Islamske konference o nespostovanju embarga na prodajo orožja bosanski strani, pa prizadevanja ameriškega kongresa za ukinitve tega embarga in nenazadnje smisel in pomen splitskega sporazuma Tudman-Izetbegović. Po padcu Srebrenice v Bosni ni več kraja, v katerem bi bili Unproforjevci zares ogroženi. Nekaj sto jih je sicer še v Bihaću in stiri sto v Gorazdu, oziroma nekaj tisoč v obkoljenem Sarajevu, toda trenutno Karadžićeva vojska ni sposobna zasedi nobenega od omenjenih krajev. Ogroženost Unproforjevcev in možnost, da jih Karadžićevci spet uporabijo kot talce, je zelo majhna. To morda pomeni, da je razlogov za njihovo vztrajanje v BiH čedalje

manj in da se tako počasi pripravljajo na že dolgo napovedovani odhod. Znano je, da Združeni narodi in niti njihova najvplivnejša članica trenutno niso pripravljene varovati svojih enot, kaj šele tako imenovanih varovanih območij. Odpade torej še en razlog za njihovo vztrajanje v BiH. Se pomembneje pa je, da je s padcem Srebrenice splaval po vodi tudi načrt skupine za stike, po katerem bi Bosno razdelili v razmerju 51:49 odstotkov ozemlja bosanski oziroma srbski strani.

Pričakovani prihod pregnancev?

V vseh dosedanjih načrtih je bila Srebrenica predvidena za nastanitev bosanskega naroda. Zdi se, da je v srbske roke padla tudi ob tistem soglasju Zahoda, saj se zaradi tega nihče iz skupine za stike ni preveč razburjal. Krožijo poročila, da je Unprofor že precej pred padcem mesta v srbske roke v Tuzli in okolici začel pripravljati vse potrebno za očitno pričakovani prihod pregnan-

cev. Ko so padle prve srbske granate na Zepo, je začel Unprofor v Tuzli pripravljati šotorišča tudi za ljudi iz tega kraja v vzhodni Bosni. Padec omenjenih enklav je bil na Zahodu povod za nova razmišljanja o mirovnih in razdelitvenih načrtih za Bosno.

Govorice o barantanju z ozemlji

Ob padcu omenjenih vzhodnih enklav so znova oživele govornice o menjavi ozemelj med Bošnjaki in Srbi, in sicer vzhodna bosanska ozemlja za okolico Sarajeva. Ob vseh dramatičnih dogodkih pa je večina ljudi kar spregledala, da je evropski pogajalec Carl Bildt menda prav tiste dni v Beogradu izposloval priznanje Bosne. Nekateri predstavniki skupine za stike so ugovarjali, čes da priznanje ni vredno ukinitve sankcij zoper ZRJ, bosanski veleposlanik v Veliki Britaniji Filipović pa trdi, da je njegova stran priznanje odklonila, saj je hotel Beograd priznati Bosno dveh entitet in ne takšno, kakršna je formalnopravno danes. Poleg tega pa v Sarajevu le malokdo pripisuje srbskemu priznanju večji pomen.

Padec Srebrenice in z njim povezan neuspeh mirovnega načrta skupine za stike je pomenil tudi crtanje za Karadžića ugodnejšega delitvenega načrta. To pa pomeni, da tudi Sarajevu, ki je podpisalo mirovni načrt skupine za stike, njegovih določil ni treba več spoštovati. Gre namreč za določilo, ki je doslej bolj ali

manj upoštevano v vseh mirovnih načrtih in po katerem bi državo razdelili tako, da bi vsaka od strani dobila del ozemlja, na katerem je bilo pred vojno njeno prebivalstvo večinsko. To pa pomeni, da bodo meje prihodnje notranje razdelitve Bosne zarisovale vojske.

Civilisti kot talci

Prebivalci vzhodnih bosanskih enklav so neke vrste talci, razen morda prebivalcev Gorazda. Točneje: talci so postali v trenutku, ko so ZN njihove kraje proglasili za zascitena območja. Talci so postali zaradi nevrednega števila unproforjevcev, zaradi katerega mednarodna skupnost ni mogla ali ni hotela kaznovati vsake srbske kršitve zascitenih ozemelj. Zaradi tega statusa in nezascitenosti civilistov pa tudi bosanska vojska ni mogla začeti večjih vojskanih operacij. Zadnji dogodki v vzhodni Bosni so omenjeni položaj temeljito spremenili. Položaj se je spremenil tudi globalno, kar je potrdila londonska konferenca.

Udeleženci omenjene konference so odločno zagotovili, da bodo z vsemi sredstvi branili Gorazde in morda tudi Sarajevo, kar obenem pomeni, da so Srebrenico in Zepo že odpisali. Problematicnost omenjene odločitve se skriva v dejstvu, da Karadžić ne more zasedi Sarajeva in verjetno tudi Gorazda ne, torej je Zahod pripravljen opraviti tisto delo, ki ga razmeroma uspešno opravlja že bosanska vojska. Posa-

mezne članice evropske skupnosti ali kar skupnost v celoti bi le težko se bolj očitno pokazala, da v Bosni ni sposobna potegniti odločilnejših potez. In prav predstavniki teh držav so na začetku vojske krize na Balkanu zatrjevali, da gre za evropsko krizo, ki jo bo Evropa tudi sama resila. Z deklarirano evropsko nesposobnostjo rešiti omenjeno krizo pa bosanska vojna ni več evropski problem, temveč prerasca v svetovnega.

Ameriški kongres in islamske države

Nekaj dni pred londonsko konferenco je kongres sprožil razpravo o ukinitvi embarga na prodajo orožja Bosni. Clintonova administracija je z obljubami o tem, da bo v Londonu uspeša vsiliti trše stališče zaveznikov do Beograda in Pal, odgodila glasovanje, o katerem pa so kongresniki začeli spet razpravljati, ko se je izkazalo, da v Londonu ni bilo sprejeto nič trše stališče do Srbov, od vseh dosedanjih.

Istocasno so v Zenevi zasedali predstavniki držav Organizacije islamske enotnosti, ki so embargo na prodajo orožja Bosni razglasili za protipraven. Verjetno tudi pod vtisom razprav v amerškem kongresu in na londonski konferenci. Kmalu po tem so posamezne države članice OIE napovedale, da ne bodo več spoštovale odločitve Varnostnega sveta ZN o prepovedi prodaje orožja Bošnjakom. Evropske države, ki imajo v Bosni svoje

vojake in obenem ne prikrivajo nezadovoljstva nad čedalje večjim islamskim vplivom v BiH, torej nimajo veliko izbire. Ali bodo same kaj ukrenile, ali pa se bodo morale sprijazniti s prevlado bolj odločnih. Evropa ne bo več mogla dolgo nadaljevati dosedanje prakse bledega gasenja požara, ne da bi s tem sprožila tudi ostre spore z ZDA, katerih kongres je v glavnem na bosanski strani, ali z islamskimi državami, ki Bosnjake vse bolj odkrito podpirajo.

Sporazum v Splitu med Tudmanom in Izetbegovićem o vojskem sodelovanju, predvsem ko gre za obrambo Bihaća, le na prvi pogled ne spada v omenjeni okvir. Najbrž je treba pritrditi mnenju generala Martina Spegla, da bi padec Bihaća Miloseviću omogočil poznejšo zasedbo hrvaske obale od Zadra proti jugu in tudi ugotovitev, da bosanski peti korpus tudi brez hrvaske pomoči lahko naredi marsikaj za obrambo najbolj zahodnega dela BiH. S hrvaskega zornega kota pa sodelovanje v obrambi Bihaća utegne pomeniti tudi začetek razreševanja kninskega voza, Hrvaska vojska bi se tako preko Bosne lahko spet prebila do svojih meja, razbila Krajino na tri dele in na kasnejših pogajanjih vsilila svoje pogoje za bivanje Srbov na Hrvaskem. Kot je videti, si je splitski sporazum doslej na Zahodu le malokdo upal odkriteje kritizirati. In kdo le bi lahko prvi vrgel kamen?

Nijaz Hamza

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

KRIZANKE

Danes 31. julija, ob 21. uri, bo v okviru festivala otroška opereta SPOMNI SE KAJ SO TI STORILI V AUSCHWITZU avtorja H. Kraše. Izvajata: Mladinski zbor RTS in komorni orkester.

Taufer

4. Jean Genet: BALKON, režija Damir Zlatar - Fray

IDRIART 1995

JAVORJE

Jutri, 1. avgusta, bo v romarski cerkvi na gori gledališka predstava slovenske balade Pegam in Lambergar.

PRIMORSKI POLETNI FESTIVAL

IZOLA

Danes, 31. julija, gostuje gledališče Ane Monro s pouličnim spektaklom TRUPELO BETA CENTAURI.

KOPER

V sredo, 2. avgusta, ob 21.30 uri, bo v vrtu Slovenice Koper plesna predstava KDO JE NARISAL STANKU SKAKALNICO avtorja Branka Potočana.

CELJE

PROGRAM ABONMAJSKIH PREDSTAV V SEZONI 95/96:

VELIKI ODER:

1. Drago Jančar: HALSTAT, režija Franci Križaj
2. Jean Anouilh: SKUSNJA, režija Dušan Mlakar
3. W. Shakespeare: OTHELLO, režija Vito

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripicovich Mednarodni festival operete 1995
V četrtek, 3.8., ob 20.30 premierska predstava operete »West Side Story« Leonarda Bernsteina. Direktor Grant Hossack, režija Saverio Marconi.
Ponovitve: v petek, 4., soboto, 5., torek, 8. in sredo, 9. avgusta, ob 20.30 ter v nedeljo, 6. avgusta, ob 18. uri. Prodaja vstopnic za vse predstave pri blagajni Dvorane Tripicovich od 9.00-12.00 ter od 18.00-21.00.

Grad sv. Justa

Jutri, 1.8., ob 21.30 koncert skupine Leone di Lernia. Vstop prost.
V primeru slabega vremena bo koncert v gledališču Miela.

VIDEM

Poletne prireditve: Na gradu je do konca meseca na ogled razstava »Totò, dal varietà al cinema (1917-1945)«; na dvorišču Palace Morpurgo: v četrtek, 3.8., ob 18.30 koncert Tartinijevih, Vivaldijevih in Pachelbelovih skladb; Univerzitetni park: v parku del Torso: jutri, 1.8. film »Il corvo«, v četrtek, 3. in v petek, 4.8. film »Intervista con il vampiro«.

KOROŠKA

ZABLAŠKO JEZERO:

Jutri, 1.8. bo na Breznikovem campu, ob 20.30 kulturni večer.

DOBRLA VAS:

v samostanu bo v sredo, 2.8., ob 20.30 Gorenjski večer z ansamblom »Gasperji«. Prireja SPD Srce.

CELOVEC:

na terasi Mohorjevo bo v ponedeljek, 7.8., ob 16. uri srečanje »Zmenjena ura« s kronistoma Jožetom Marketzem in Vinkom Oslakom; teme prvih srečanj: klic po reformi v Cerkvi, razlikovati duhove, sprava ali poravnava?.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

NATECAJ ZA ENOSTRANSKI CRNO - BELI STRIP

Zazelena oz. prednostna tematika je boj proti fašizmu, rasizmu, etnični nestrpnosti do »drugacnih« in podobno. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku, s priloženim prevodom v angleščino (za podnapiše). Avtorji dvanajstih izbranih stripov bodo prejeli nagrado v vrednosti 100 DEM, njihovi stripi pa bodo objavljeni v eni od naslednjih izdaj Stripburgerja. Avtorji, katerih dela bodo objavljena, bodo prejeli tri brezplačne izvode. Nacrtujejo pa tudi razstavo vseh prispelih stripov, zato avtorje prosijo, da posljejo originale, ki jih bodo po razstavi vrnili. Rok za oddajo je 1. oktober. Stripe posljite na naslov Ljubljana, Kersnikova 4, soba 412, s pripisom »ZA ANTI NAZI NATECAJ«, vsak torek in četrtek od 12. do 14. ure, dobite vse ostale informacije na telefon 061 / 319 662.

NATECAJ ZA KRATKI CRNO - BELI STRIP

Ob evropskem letu varstva narave in nezavarovanih območij (1995) razpisuje revija Stripburger v sodelovanju s skupino Zivo Zeleni natečaj za kratki črno-beli strip (obseg do 4 strani) inspiriran s tematiko varstva narave. Stripi naj bodo v izvirnem jeziku z priloženim prevodom v angleščino (za podnapiše). Trije stripi, ki jih bo izbrala žirija v sestavi članov uredništva Stripburgerja in predstavnikov skupine Zivo Zeleni, bodo nagrajeni z denarnimi nagradami (500.300, 200 DEM). Vsa prispela dela bomo objavili v posebni izdaji Stripburgerja. Avtorje prosimo, naj ne pošiljajo fotokopij temveč originale. Rok za oddajo je 1.10.1995. Stripe posljite na naslov: Stripburger (eko strip), Forum, Kersnikova 4, Ljubljana. Telefon 061 / 319 662 (tor. in cet. 12.00-14.00)

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

»Musei di sera«
(Večer v muzejih)
Jutri, 1.8., ob 20. uri bosta v Rizarni predavala dr. Tullia Catalan in dr. Stefano Fattorini. Sledila bosta filma »L'uomo del banco dei pegni« in »Il Grande Dittatore«.

V torek, 8.8., ob 20. uri bo v Mestnem Muzeju Sartorio (Largo Papa Giovanni XXIII, 1) predaval dr. Lorenzo Resciniti o keramiki. V torek, 22.8., ob 20. uri pa bo dr. Lorenzo Resciniti predaval o zbirki Antonina Rusconija in Odinee Opuich, ki jo hranijo v muzeju.

Avditorij Portorož
letno prizorišče

danes ob 21.00
koncert
zabavne glasbe

skupina

ALI EN

GLASBA SLOVENIJA

VEČERI KOMORNE GLASBE NA OTOKU, BLED

Danes, 31. julija, ob 20. uri, na otoku nastopata Benedikta Markič - Franič, orgle in Domen Jeraša, pozavna.

ROGAŠKO GLASBENO POLETJE.

ROGAŠKA SLATINA

Danes, 31. julija, ob 20.30 uri, bo v kristalni dvorani zdravilišča koncert klasične glasbe. Nastopata: Petra Arlati-Stoleski in Djordje Manojlović. Program: Schubert, Brahms, Copley, Pugnani-Kreisler

IDRIART, BLED

Danes, 31. julija, ob 21. uri, bo na blejskem gradu nastop ansambla Tolovaj Mataj. Vstop prost

skem gradu nastop ansambla Tolovaj Mataj. Vstop prost

IDRIART, LJUBLJANA

Jutri, 1. avgusta, ob 20.30. uri, bo v franciskanski cerkvi koncert klasične glasbe: 2. ciklus Beethovnovih sonat. Nastopata: Miha Pogačnik, violina, in Marija Noller Namičev, klavir

ZAVOD HRASTOVEC PRI LENARTU, SLOVENSKE GORICE

Danes, 31. julija, ob 17. uri: pesmi ob harfi od XV. stoletja do danes. Nastopata: Shirle Roden, vokal in kitara, in Marigold Verity, harfa in vokal (na slikki).

RAZSTAVE SLOVENIJA

MODERNA GALERIJA

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFIČNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 10. septembra v Moderni galeriji.

V Mali galeriji je do 3. septembra na ogled razstava PETRE VARL SIMONČIČ z naslovom PITTA MOJE MAME.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

V obeh zgradbah NARODNE GALERIJE je na ogled razstava GOTIKA V SLOVENIJI; slikarstvo in kiparstvo.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovška 23

Gotika v Sloveniji; razstavi arhitektura in nastanek, ogrožanje, reševanje likovne dediščine.

NARODNI MUZEJ, Prešernova 20

Gotika v Sloveniji; svet predmetov (na slikki).

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava IZIDORJA URBANČICA je na ogled do 14. avgusta.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava avstrijske umetnice KIKI KOGELNIK je na ogled do 14. avgusta

GALERIJA IURJA, Tržaška 40

Na ogled je razstava skupine LEK (slike): Veljko Aleksić, Tatjana Arh, Igor Bosevski, Andrej Cvetko, Davorin Gros, Vincencija Koncan, Frida Lah-Gros, Mojca Plestenjak, Alojz Popelar, Jolanda-Versic-Zabjak.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

V Kulturno-informacijskem centru Krizanke, Trg francoske revolucije 7, je na ogled razstava fotografij popotresne arhitekture Branke Lapajne - DETALJ IN CELOTA.

GALERIJA EQURNA, Gregorčičeva 3

Razstava slik SILVESTRA PLOTAJSA - SICOEJA je na ogled se danes.

MARIBOR, POKRAJINSKI MUZEJ

100-letnica filmske umetnosti: Filmska ustvarjalnost Milke in Metoda Badjura, 1926-1965. Slovenci v Veliki Britaniji 1991-1994. Gostovanje razstave o akcijah Slovencev v času osamosvajanja.

GORENJSKI MUZEJ, KRANJ

Na ogled je razstava MIR JE ZMAGA.

GRAFIČNI MUZEJ, ROGAŠKA SLATINA

Na ogled je 90 grafičnih listov karikature Williama Hogartha (1697-1764), londonskega slikarja in bakroreza, do 9. 9. 1995.

MESTNA GALERIJA PIRAN

Razstava del avtorja CHRISTA je na ogled do 31. avgusta.

POKRAJINSKI MUZEJ LAPIDARIJ, KOPER

Multimedijalne razstave UMETNIK NA MEJI, ustvarjalca iz Izole LUCIANO KLEVA. Ideja in režija: Slobodan Stuhli, scenarij: Vesna Gomezel Mikolić. Foto:LUCIANO KLEVA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 10.9. razstavlja James Rosenquist; v Muzeju je na ogled tudi razstava o zavarovalnici Generali »Od orla do leva«.

Občinska galerija: na ogled je fotografska razstava »Soba in zavest«.

Muzej judovske skupnosti iz Trsta »Carlo in Vera Wagner« (Ul. del Monte 5): se danes, 31. t.m., je na ogled razstava ob 50. obletnici smrti Ane Frank.

Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ottavio Bomben.

Grad sv. Justa-Bastione fiorito: do 13.8. je na ogled razstava »Vu x 6: Sechs Künstlerische Positionen aus Wien«. Urnik: od torika do sobote 10.30-12.30, 16-19.

GORICA

V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Coroninijevem dvorcu je do 31.12. odprta razstava »Ottocento di frontiera«.

V dvorani Dezelnih stanov na gradu je do 17.9. odprta razstava Gotske cerkve v dolini Soče in v Brdih.

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do 30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela tržaškega umetnika. Urnik: od delavnikov 14-19 (razen ponedeljkov); ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10-12, 14-19.

KOROŠKA

CELOVEC

Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razstava »Do danes-dve stoletji umetnosti na Koroškem«.

Skofjski muzej (Lidmanskyygasse 10): odprt je do 15. oktobra.

BELJAK

Galerija Holzer: do konca meseca razstavlja Peter Weihs.

SENTJANZ V ROZU

K-k center, Stara sola: Do 15.9. je na ogled razstava Zorke Loiskandl-Weiss z retrospektivo slikarskih del »Od začetka do sedaj«.

TINJE

Galerija Tinje: Stalna razstava lesorezov Wernerja Bergerja in sedemdelnega cikla Valentina Omana.

ITALIJA / VERONA

Mesto rimskih spomenikov

Pečat ji dajejo arena in nešteti kipi

Italija je znana po veliko pomembnih zgodovinskih mestih, toda le Veroni je uspelo ohraniti svoje najpomembnejše odlike: njen provincialni značaj, cudoviti spomeniki in mirno mestno življenje se skozi stoletja skorajda niso spremenili.

Benetke, Firenze in Rim so danes le še blede senca nekdanjega blisca. Skoraj nemogoče si je predstavljati, kakšno je bilo življenje v teh mestih v času Danteja, Leonarda da Vincija, Ticianja, Valdija in Michelangela. Verona pa ni nikoli v resnici doživela viska svojega razcveta. Življenje v mestu, v katerem je večina rimskih, srednjeveških in renesančnih spomenikov ostala neposkodovanih, je podobno načinu življenja izpred stoletij - uspešno, delavno in brez posebnosti. In ravno ta »zemeljskost« daje mestu s hisami peščne barve, palacami in cerkvami edinstveni čar.

Ce bi se Dante danes vrnil v Firence, svoj rojstni kraj, bi izmed vseh poslopij prepoznal le slavno krstilnico pred katedralo. Vsi ostali spomeniki v Firencah so danes po številnih prenovah in spremembah nerazpoznavni. Toda ce bi se vrnil v Verono, mesto, kjer je dolga leta živel v izgnanstvu in kjer so se dokončno naselili njegovi številni otroci - njegovi potomci se živijo - bi v trenutku spoznal na duca te his, cerkva in rimskih ostankov. Dante je živel v Veroni za časa vojvode Cangrandia della Scale, ko je mesto doživljalo svoje najboljše trenutke. Mesto je nadzorovalo velik del severne Italije, in veliko najlepših cerkva ter spomenikov iz poznega srednjega veka izhaja prav iz tega obdobja.

Vendar se Verona, za razliko od drugih velikih italijanskih mest, ne more pohvaliti z veliko slavnimi meščani, čeprav od tod prihajajo opolzki liricni pesnik Katul, renesančni slikar Paolo Veronese in renesančni znanstvenik Girolamo Fracastoro, ki je odkril, da se nalezljive bolezni prenasajo z mikrobi.

Prebivalci Verone sami trdijo - in tem je čar njihovega provincializma - da iz mesta izhajajo številne pomembne osebnosti. Med njimi nastevajo srednjeveške slikarje, kot sta Stefano da Verona in Altichiero da Zevio, zna-

nega renesančnega arhitekta Michela Sanmichelija, humanistična učenjaka Scipiona Maffeia in Enrica Bernardija, za katere pogumno trdijo, da sta izumila avto.

Pravzaprav pomen slavnih osebnosti znižuje le primerjava z geniji iz drugih mest. Toda pomanjkanje slavnih imen vpliva tudi na obiskovalce: običajno obiščejo zgradbo, kjer naj bi se sestajala Romeo in Julija, in si nato vzamejo slab dan za ogled ostalih spomenikov, le zato, ker niso povezani s tako slavnimi imeni, kot so Michelangelo, Leonardo, Botticelli in Bramante.

V resnici pa je Verona ena od evropskih zakladnic, čeprav so njeni arhitekti, slikarji in kiparji precej neznani. Ze hoja po tem velikanskem mestu, ki je obdržalo svoje zgodovinske meje in sodi med največja italijanska mesta, velja za eno največjih evropskih zanimivosti. V tisoče lepih opečnatih, kamnitih in z marmorjem okrašenih hisah ze dva tisoč let nepretrgoma živijo ljudje.

Veliko his ima rimske temelje, druge so bile zgrajene iz ostankov rimskih his, zgradb in templjev. Povsod so vidni ostanki antičnega rimskega mesta. Ceste imajo se vedno obliko mreže po ukazu cesarja Avgusta. Ostanki rimskega kiparstva pa so vidni vsepovsod, tudi na modernejših zgradbah.

Celo tlakovci zbujajo občudovanje, saj so ceste v Veroni tlakovane z dragocenim marmorjem. Pločniki so iz velikanskih plošč roznatega marmorja, ki so ga izkopal na hribih in gorah nad mestom. Številne vsebujejo fosilne ostanke velikih stožčastih školjk, ki so služile kot motiv Leonardu da Vinciju med njegovim obiskom mesta.

Vendar pa dajejo mestu pečat dobro ohranjeni rimski spomeniki, kot so Arena (veronski amfiteater), ki ustreza rimskemu Koloseju), gledališče, rimski zid, most in mestna vrata. Arena in rim-

ske gledališče sta se vedno vsako leto prizorišče znanega dramskega in opernega poletnega festivala. Letos so v gledališču na programu Shakespeareova dela, kot so Antonij in Kleopatra, Vihar in Dvanajsta noč, v italijanscini in predstave vodilnih jazz skupin in skupin modernega plesa.

Vrhunec poletnega festivala je opera v Areni. Letos so na 73. festivalu na sporedu opere Aida, Rigoletto, Turandot, Carmen in Cavalleria rusticana, s slavnima italijanskima sopranistkama Katio Ricciarelli in Cecilio Gaddia. Spektakularni poletni večeri na prostem, v dramatičnem okolju velikanskega antičnega amfiteatra, so nepozabni trenutki, ki so hkrati vzviseni in presenetljivo zemeljski.

Sredi amfiteatra, kjer so pred dva tisoč leti umirali gladiatori in praznovali zveri, danes sedijo največji bogatši sveta, v najelegantnejših oblekah. Nad njimi, kjer se je v rimskih casih veselila množica, sedi preprosto občinstvo, ki s seboj prinese sendvice in steklenice vina ter brez zadržkov glasno izraža neodobranje ob napačni noti. Veliko se jih z vlakom ali letalom pripelje iz vse Evrope za en sam večer. Zaradi tradicije, po kateri občinstvo na začetku vsake predstave v rokah drži prižgane sveče, se večeri se bolj neizbrisno vtisnejo v spomin.

Verona je mejno mesto. Leži v južnem delu doline reke Adige - italijanskih vrat v Nemčijo in srednjo Evropo. Do leta 1918 jo je od meje avstro-ogrskega cesarstva ločilo slabih dvajset kilometrov, zato je kljub izrazito italijanskemu slogu cutiti srednjeevropski vpliv, ki se odraža tudi v zadržanem in zaprtem značaju ljudi.

Verona je zaradi svoje lege idealno mesto za enotendenski ali daljši obisk. Dobro uro voznje proti severu so oddaljeni Dolomiti s cudovito divjo naravo in odličnimi pogoji za smuko in izlete. Na zahodu leži Gardsko jezero, največje in najčistejše med italijanskimi alpskimi jezери. Komaj trideset kilometrov proti vzhodu je Palladijevo mesto Vicenza in na ena-

Staro središče Verone z reko Adigo

ki razdalji proti jugu je Mantova s svojo ogromno vojvodsko palaco in edinstvenimi freskami Mantegne in Pisanella.

Južno od Verone je tudi kulinaricni raj. Območje, ki je bilo središče izdelovanja vprežnih kočij, je z izumom avtomobilov doživelo gospodarski propad, ki so ga domaćinke resile z odprtjem številnih majhnih restavracij. Restavracije okoli Valeggia sul Mincio

so znane po preprosti podezelski kuhinji, po jedi tortelloni alla zucca (tortellini z bučkami) in svežih pečenih ribah iz Gardskega jezera.

V preteklosti so nad Verono vladala druga mesta in tuje sile. Po padcu družine Scala leta 1387 je oblast prevzela milanska rodovina Visconti, kmalu zatem pa je postala del Beneške republike in v njej ostala vse do leta 1797. Medtem ko je Veroni uspelo ohraniti svoj utrip in značaj, so Benetke neizbrisno vplivale na njeno posrednjevesko arhitekturo in kulturo.

Toda veronska srednjeveska arhitektura je izrazito njena. Skoraj vse zgradbe izhajajo iz obdobja po velikem potresu iz leta 1117, ki je razen modenske unčil vse katedrale v dolini Pade. Katastrofalnemu potresu so sledila leta velikih gradenj, ko so nastale številne mojstrovine severoitalijanske arhitekture. Veronska romanska bazilika

San Zeno, katedrala ter gotski cerkvi Sant'Anastasia z odlično Pisanellovo fresko sv. Gregorja Trebizondskega in San Fermo izhajajo iz tega obdobja. Tudi edinstvene grobnice na prostem družine Scala so bile narejene v tem času; kakor tudi večina ekspresionističnih verskih spomenikov, ki so danes na ogled v muzeju v Castelvecchio.

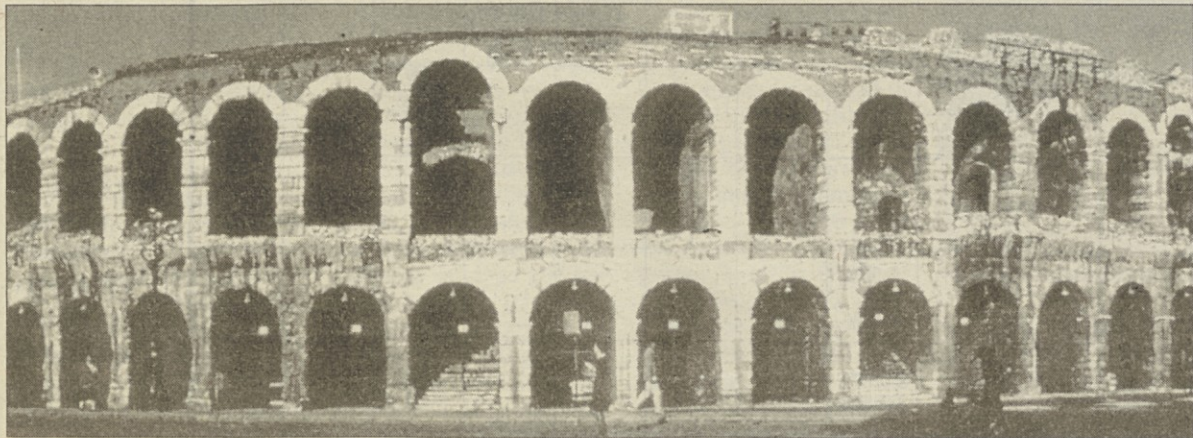
Cudovito je, da so spomeniki in zgodovinske zgradbe sestavni del moderne Verone. San Zeno, verjetno najbolj priljubljena stavba v mestu, je s svojim velikim smejocim se kipom svetega Zena, temnopoltega afriškega mestnega svetnika se danes center družabnega življenja v četrti, kjer stoji. Tukaj se ob romanskem bliscu odvijajo poroke, pogrebi in krsti preprostih ljudi. Tukaj obiskujejo mase, koncerte in se med karnevalom zbirajo za ples in obrok krompirjevih cmokov na trgu tik ob poslopiju. Vse mestne cer-

kve imajo podobno vlogo v vsakdanjih dogodkih v četrtih, kjer stojijo. In med njimi so tudi tragični. V srednjeveških freskah na zidovih San Zena so vgravirana imena in datumi iz obdobja med 15. in 17. stoletjem, ki pricaajo o ljudeh, ki so iskali zatocisce pred potresi in kugo.

Sposobnost, kako v vsakdanjem življenju uporabiti anticne muzeje, gledališca, trgovine in hise, je odlika Verone. Zanimivo je pokukati na skrita srednjeveska dvorišca in opazovati otroke pri igri, perilo, ki se suši, ter negovane loncnice na oknih in balkonih.

Poleti se mestni trgi in dvorišca spremenijo v koncertne dvorane na prostem, starodavne rimske ulice pa so polne živahnih in veselih ljudi, ki so v tem nenavadnem okolju na trenutke podobni igralcem iz renesančne komedije.

Dalbert Hallenstein,
The European

Odlično ohranjena rimska Arena

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: S partnerjem bosta po dolgem času nestrinjanja s skupnimi močmi poiskala novo pot. Ker bo tokrat ustrezala obema, je pred vama dolgo in prijetno potovanje.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Dozivali boste nenavadno izkušnjo. Prepričani boste, da so se vam končno začeli odstirati skrivnostni svetovi. Mar se niste slisali, da ena lastovka se ne prinese pomladi?

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Ponudila se vam bo priložnost za srečanje z ljudmi, s katerimi ste nekoč preživljali čudovite trenutke. Ne pričakujte, da se bodo ponovili. Predolgo ste bili predalet.

RAK 22. 6. - 22. 7.: V enoličnost vsakdana boste vnesli nekaj sprememb, ki vas bodo prepirale, da je tudi z malim in starim mogoče doseči velike novosti. Vse novo temelji na starem.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Napolnili si boste zep, vendar ne z lastnim trudom, zato lahko pričakujete skorajšnjo oseko. Z lahko pridobljenim ponavadi nihče ne ravna modro, čemu bi torej vi?

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Spoznali boste čar presne hrane in se razbremenili vsakodnevnih kuharij. Če so vas drugi posnemali pri strupih, vas bodo gotovo posnemali še pri sadja kupih.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Trezno boste pregledali obsežen seznam svojih obveznosti in pri tem uspešno ločili zmo od plevela. Takoj boste izdatneje zadihali in se odločno podali naprej.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Naleteli boste na osebo, ki vaše eksplozivnosti ne bo le dohajala, temveč jo bo še dodatno podžigala. Zdelo se vam bo, da se vama trese zemlja in odpira nebo. Pa še res bo.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: V želji po intimni izpovedi boste na trenutke videti skoraj sentimentalni, vendar samo tistim, ki se sramujejo svojih čustev in jih skrivajo pod masko stanovitnosti.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Vaša samozavest bo delovala kot dvorezen meč: po eni strani vam bo vzbujala občutek lazne moči, po drugi strani pa bo odbila vse tiste, ki si želijo vaših noci.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Vsakdanje delo vam bo začelo temeljito presedati, vendar vam obljube ne bodo dale miru. Privosčite si odmor in se izkricite na tečnobne, nato pa nadaljujte svojo tlako.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Če navsezgodaj boste opravili večino današnjih obveznosti, nato pa se boste posvetili izključno sebi. Če bi bil vsak dan tak, bi se vaše življenje podvojilo.

Dekleta iz azijskih držav iščejo boljši kos kruha pri Arabcih

Njihovi delodajalci so velikokrat zelo kruti - Sodobna oblika suženjstva

Več sto tisoč gospodinjskih pomočnic iz različnih azijskih držav, zaposlenih v zalivskih arabskih državah, vsak dan vstane že pred zoro in delodajalcem, tako domacinom kot azijskim priseljencem, pripravi zajtrk. Ko končajo svoj delovni dan, ki je tudi po sesnajst ur dolg, je veliko deklet deležnih slabega ravnanja gospodarjev, saj jim marsikateri nočejo placati za opravljeno delo, nekateri jih celo pretepajo ali spolno zlorablja.

Dekleta, ki prihajajo večinoma iz Sri Lanke, Bangladeša, Filipinov in Indije, caka v zalivskih državah, pa tudi v nekaterih drugih, kamor so se odpravile v upanju za boljši kos kruha, večkrat se večja beda kot v domovini.

Po besedah filipinskega veleposlanika v Združenih arabskih emiratih je odločitev deklet, ki odhajajo na tuje, zelo tvegana, zato se zavzema za prepoved zaposlovanja Filipink v tujini. Kljub temu bodo dekleta se naprej sprejemala delo, za katerega clovekoljubne organizacije menijo, da je sodobna oblika suženjstva, saj je večina v upanju, da se bodo izklopale iz revščine, pripravljena sprejeti delo v eni od zalivskih držav. Po mnenju strokovnjakov so diplomati držav, iz katerih prihajajo, premalo odločni, da bi vplivali na odnos delodajalcev do deklet. V zadnjih mesecih naj bi zaradi pretepanja umrli dekleti iz Sri Lanke, neka Filipinka pa je v samoobrambi ubila svojega delodajalca, ki jo je posiljeval. Sodišče Združenih arabskih emiratov jo je obsodilo na osemletno zaporno kazen.

Vcasih so nasilni tudi delavci na začasnem delu; v se nepojasnjenem inci-

dentu so lani oktobra štirje Filipinci napadli hišo saudskega poslovneža v Rijadu, ljudi, ki so bili v hiši, so zajeli za talce in ubili filipinsko gospodinjsko pomočnico, indonezijskega soferja in lastnikovega otroka. Med posredovanjem policije je bil ubit eden od napadalcev, ostale tri pa so na sojenju obsojili na smrt. V zalivskih državah živi deset milijonov tujcev, približno milijon je gospodinjskih pomočnic. Čeprav je bilo suženjstvo v teh državah ukinjeno že pred štirimi generacijami, je prišlo v času gospodarskega razcveta, ki ji je botrovala trgovina z nafto, do velikih socialnih nasprotij in slabega ravnanja z zaposlenimi.

»Zaradi priseljencev, predstavnikov več kot sto narodnosti, prihaja do nasprotij med različnimi kulturami. Družine, ki zaposlujejo azijska dekleta, se pritožujejo, da se njihovi otroci učijo celo urdujščine,« je zapisal neki britanski komentator. Predstavnice azijskih držav so na septembrski konferenci v Kairu poudarile, da zaradi organizirane trgovine z delovno silo prihaja do zlorabljanja tujcev, na kar opozarja tudi predstavnik Azijskega izseljeniskega foruma.

»Gospodinjske pomočnice so povsem nezavarovane, zato morajo zanje poskrbeti njihove ambasade v zalivskih državah, kajti države same ne bodo ničesar spremenile,« je izjavil neki diplomat, ki dobro pozna razmere v zalivskih državah. Po podatkih filipinskih amabasad v teh državah veliko delodajalcev noče plačevati dekletom za opravljeno delo, pa tudi njihov delovni dan je predolg. Z nekaterimi slabo ravna le besedno, fizično in spolno zlorabljanje predstavlja kakih dvajset odstotkov primerov slabega ravnanja z gospodinjskimi pomočnicami, primeri posilstev so redki.

Med najbolj tragičnimi je primer Lize: njen oče, sicer kmet, je prodal nekaj zemlje, da je lahko plačal posredniku, ki je našel za-

poslitev za hčer, najstarejšo od petih, ki se je odločila, da bo pomagala preživeti številno družino. Tuji delodajalec jo je posilil, zato je skušala narediti samomor. Bala se je pisati domov, kaj se ji je zgodilo, zato se je odločila ostati tako dolgo, da bo zaslužila dovolj denarja za odkup prodane zemlje.

Večina deklet ni zaposlenih v skladu z delovno zakonodajo, ki določa delovne pogoje in višino plačila. Slab je tudi nadzor nad izdajanjem delovnih dovoljenj, zato tujke menijo, da njihove ambasade ne zastopajo dovolj odločno njihovih pravic.

Po mnenju ženskih organizacij v Kuvajtu z nekaterimi dekleti slabo ravna njo tudi ženske, ki so jezne na svoje zakonske partnere, pa tudi sami azijski priseljenci ali delodajalci

iz zahodnih držav. Po podatkih vlad zalivskih držav so primeri slabega ravnanja z dekleti redki in naj bi večinoma družine dobro skrbele za gospodinjske pomočnice. Azijski diplomati celo menijo, da si nekatera dekleta izmislijo zgodbe le zato, da bi prekinila pogodbo in se vrnila v domovino. O njihovih težavah se lahko javno razpravlja le v Kuvajtu, kjer skušajo izkoristiti tudi pomagati. V parlamentu so zato predlagali, naj stroške za vrnitev deklet krije država.

»Napacno je sklepati, da bodo ostala le zato, ker so na tujem bolj plačane kot v domovini. Čeprav zaradi njih ne prihaja do političnih nesoglasij, opozarjajo na napake v družbi,« meni britanski komentator.

W. Maclean / Reuter

ŠAH

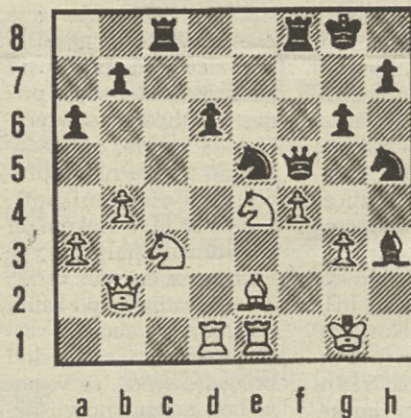
Skipcenco - K.Grosar / Matinkos 1994

Z zadnjo potezo 1.f4 je bela napadla močnega črnega skakaca sredi šahovnice, ki je napadal polje f3 in belega kralja. Grosarjeva, ki je na potezi, je pravilno ocenila slabost osamljenega belega kralja in nadaljevala v napadalnem slogu. Oglejmo si lep finale, v katerem je slavila naša mlada samponka!

Resitev naloge

Za uspešen napad na belega kralja Grosarjeva žrtvuje skakaca 1...Sf4: 2.gf4 Df4: 3.Dd2. Na pomoč belemu kralju prihaja se dama, vendar črne figure so aktivnejše in bela je že v težavah. 3...Df5 4.Dg5 Sf3+ 5.Lf3: Df3: Bela obramba popušča po vseh sivih in bela je po 6.Dg3 Tc3: spoznala, da je vsak odpor odveč in se je vdala!

Silvo Kovac

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

330	NIZOZEMSKO MESTO OB REKI MAAS	RAVNOTEZJE, RAVNOVESJE	PRITOK DONAVE PRI ULMU	BIVSI JAPONSKI TELOVADEC (TAKASI)	PLOD STROCNIC	NEM.-AVSTR. SLIKAR IZ 15. STOLETJA (KONRAD)	ANGLSKI SHOLASTIK (WILLIAM OF)	IT. NOGO- METAS (GIAN LUCA)	JAMES JOYCE	GR. NAROD- NOSVOBO- DILNA FRONTA	AVTOR: SIMON BIZJAK	DEBELO BLAGO, KOSMATENO NA LICU	PREDRZNOST, NESRAMNOST	BIVSA IT. ALPASKA SMUCARKA (DANIELA)	IT. IGRALKA MIRANDA	PREDMET, REC	MAJHEN SPLET LAS	KEM. SNOV KOT DODATEK	STOLETJE, ERA	STARO- JUDOVSKI KRALJ
NAUK O MERAH, ME- TROLOGIJA											ZNANSTVENO DELO									
NAPLACILO, PREDUJEM											ATENSKI VOJ- SKOVODJA STRIM. PESNIK									
UM. (NPR. KNJIZEVNA) USTVARJALKA									VOSNI SPORT PRITOK RENA V SVICI											
SILICIJ			AMERISKA IGRALKA (LINDA)	OBREZJE UBITI EGIPT. VODITELJ (ANVAR EL)						NEKD. ANG. STRANKA ZIVLJENJSKO VODILO					PODOBA GOLEGA TELESA				BIVSI IT. NOGOMETAS (ENRICO OMAR)	NAJVIŠJA GORA TURCIJE
GLAS OB PLOSKEM UDARCU						MLADI LJUDJE								NASA DENARNA ENOTA	SOPROGA GORBACOVA SAHISTKA ROMAN					
UREJENA MORSKA OBALA					SAHIST NIMCOVIC	KRUTI RIMSKI CESAR	GIBANJE ZA PRIKLJUČITEV K MATIČNI DRŽAVI									SODOBNI SL. VIOLINIST (IGOR)	KRAJ PRI DOMZALAH ZOLAJEV ROMAN			
NAJVEČJE MESTO V NIGERIJ								IGRALKA NOVAK	EMILE VERHAEREN PIANIST BERTONCELO		KOS CELOTE	PRISTANISCE V PANAMI SL. PEVKA PRODNIK						VITAL AHACIC TJASA ANDREE		
DESNI PRITOK VARDARJA										CLOVEK, KI POVELICUJE, OLEPSUJE INDIJ										
PRETIRANO POUDAR- JANJE ZGOD. DEJSTEV													IT. OTOK OB SARDINIJ							
TOM JONES				V DENARNI ENOTI IZRAZENA VREDNOST NAVEDENA NA POSTNI ZNAMKI									SPOJ ROKE S TRUPOM					IZTOK TORY		

RESITEV:
Vodoravno:
MEROSLOVJE,
KAZISKAVA,
AKONTICJA,
ARISTIDES,
AVTORICA,
MOTONAVTIKA,
SI,
OBALA,
VIGI,
AKT,
TLESK,
MLADINA,
RAISA,
RIVA,
IREIDENTA,
VIR,
IBADAN,
EV,
COLON,
VA,
CRNA REKA,
IDEALIZATOR,
HISTORICIZEM,
ASINARA,
TJ,
NOMINALA,
IT.
RAMA.

SLOVENSKA DEDIŠČINA

Razvaline gradu Rožek so skrite v gozdu

Rodbina Galli je grad opustila že v 16. stoletju

Več metrov visoke razvaline gradu Rožek (Obe fotografiji: Ivan Jaklič)

Na skalnatem pomolu hriba tik ob Urankarjevi domaciji nad Vinjami pri Moravcah se zakrite z gozdom skrivajo razvaline gradu Rožek, ki je v virih omenjen sele leta 1367 (vest Rudolfsekk). Nekaj desetletij prej ga je pozidala veja gospodov Gallov, pripadnikov številne rodbine nekdanjih andeških ministerialov, ki je izšla z Gamberka (Gallenberg) pri Zagorju in nato pozidala grad Podpec (Gallenstein) pri Gabrovki. Nekaj sinov Engelbrehta Galla iz Podpeci je zivel na dvoru v Moravcah, v prvi polovici 14. stoletja pa so pozidali uglednejše stolpasto poslopje nad Vinjami in mu verjetno dali ime po vojvodi Rudolfu Habsburškemu, svojemu fevdnemu gospodu. Rožek je nadzoroval starodavno tovarniško pot v Crnem Grabnu in enega od njenih odcepov v Moravsko dolino.

Grajski lastniki so bili gospodje Galli, ki so ga imeli v deželno knežjem fevdu. Leta 1367 sta omenjen vitez Konrad Gall z Rožeka in njegov sin Hans, ki sta Rožek predala celjskim grofom in ga takoj nato prejela v fevd od grofa Friderika Celjskega. Rožek je bil kmalu pretesen za številno viteško rodbino, zato več rožekskih Gallov kmalu srečamo v Slovenji: Gradcu, Pukstajnu, Ljubeku in drugod. Med velikim kmečkim uporom leta 1515 so puntarji oblegali grad, ga zavzeli, izropali in močno opustošili, da bi se mascevali gospodi, saj so rožekski podložniki

Valvasorjeva upodobitev gradu Rožek

Razvaline v gozdni tišini

morali letno opraviti kar okoli dvesto dni tlake. Galli so sredi 16. stoletja Rožek opustili in se preselili v blizu Moravc pozidani dvorec Češnjice.

Kranjski kronist in polihistor Janez Vajkard Valvasor je upodobil razvaline Rožeka kot več

nadstropij visok stolp, obdan z močnim obzidjem in več obrambnimi stolpi, kar kaže da je bila osrednja stavba pozidana v gotski dobi, v renesansi pa zavarovana s fortifikacijami. V okroglem obrambnem stolpu, ki je poleg četverokotnega ob-

vladoval tudi vhod na grajsko dvorišče, so Galli, vneti protestanti, uredili luteransko kapelo in grobnico. Na grajskem griču so ohranjene več metrov visoke razvaline osrednjega stolpa in renesančnega obzidnega venca.

Ivan Jaklič

BELIZE

Celinska dežela z otoško karibsko kulturo (1)

Zgodnjega ponedeljko-vega jutra se je vnovič zataknilo. Belizejski uradnik na obmejni postaji ob robu reke si je zamisljeno ogledoval slovenske potne liste. Moja črna slutnja se je uresničila. Postavil nas je na stranski tir in z dokumenti izginil v pisarno v ozadju.

Ceprav sem bil vaju taksnih zapletov, sem postal nestrpen. Zavrnitev na meji to pot ne bi pomenila zgolj zanimive popotniške prigode, ampak popolno potovalno katastrofo. Datum letalskega poleta iz Cancuna v Miami in nato domov se je neusmiljeno približal. Najhitrejša, najkrajša pot iz Gvatemale pa je vodila čez žepno državico Belize. Zavrnitev bi pomenila negotovo vrnitev v Gvate-

malo in voznjo čez neprehodno džunglo Petana po cesti, ki komaj zasluži to ime, v nasprotni smeri, iz katere smo pred dnevi prisli. To bi kilometre proti cilju podeseterilo, dneve pa spremenilo v tedne.

Da je dežela, v katero smo zeleli vstopiti, nekaj posebnega, je bilo videti že na obmejni postaji, kjer nas je sprejelo črno osebje. Belize je v Latinski Ameriki pravzaprav slikovita nepravilnost, celinski podaljšek otoške karibske kulture, ki jo najdemo samo se v nekaterih manjših predelih Hondurasa, Nikaragve in Kostarike. Razlogi za to so zgodovinski. Evropski naseljenci so pokrajino naselili razmeroma pozno, leta 1638. Nizko oze-

mlje, porasčeno s trop-skim gozdom, preprede-vo z mocvirji in polno komarjev, se jim je zdelo neprijazno. Nizke obale pa so neprestano bicali strasni viharji.

Prvi naseljenci so bili obupani ljudje z obrobja družbe, ljudje, ki so iskali zatocišče, skrivališče. To je bila pisana družina brodolomcev, angleških piratov in propadlih lastnikov plantaz, ki so se semkaj zatekli s svojimi črnimi sužnji z Jamajke - v upanju, da bodo tukaj več zaslužili. Glavno bogastvo, ki so ga iskali po širnih pragozdovih, je bila surovina za barvo, ki bi bila uporabna v tekstilni industriji. Od časa do časa so Spanci pokazali, da štejejo to območje za svojo last, in so naseljence

Peščena obala Belizeja (Foto: Janez Jaklič)

pregnali, vendar so se ti vedno vrnili. Ta negotovost je bila končana leta 1798, ko so britanski naseljenci odločilno porazili močne španske pomor-

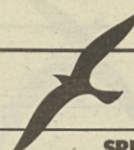
ske sile.

Kljub tej zmagi Britanija za to ozemlje ni nikoli kazala posebnega zanimanja - samo občasno je vojaško zaščitila naseljen-

ce. To se je Angležem kasneje še posteno mascevalo. Leta 1821 nastali neodvisni državi Mehika in Gvatemala sta sporno ozemlje zahtevali zase.

Britanija je zato leta 1862 ozemlje razglasila za svojo kolonijo - Britanski Honduras.

Janez Jaklič
(Se nadaljuje)

JASNO

ZMerno

OBLAČNO

RAHEL

ZMEREN

MOČAN

RAHEL

ZMEREN

MOČAN

NEVIHTE

VETER

MEGLA

TOPLA FRONTA

HLADNA FRONTA

OKLUZIJA

SREDIŠČE CIKLONA

ANTI-CIKLONA

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.42 in zšlo ob 20.34. Dan bo dolg 14 ur in 52 minut. Luna bo vzšla ob 9.45 in zšla ob 22.05.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Portorož	23,0	Mura	18,0
Trst	18,8	Sava (Radovljica)	13,2
Malinska	25,5	Sora	15,6
Porec	25,0	Ljubljana	17,0
Split	25,0	Soca	18,5
M. Losinj	25,0	Vipava	12,8
Dubrovnik	26,0		

NAPOVED ZA POMORSIVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: NE 10 do 20 vozlov
popoldne: W 15 do 30 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 6.06 najnižje -52 cm, ob 12.43 najvišje 45 cm, ob 18.47 najnižje -25 cm, ob 0.21 najvišje 27 cm.
Jutri: ob 6.36 najnižje -44 cm, ob 13.18 najvišje 43 cm, ob 19.35 najnižje -23 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	25
1000 m	20
1500 m	15
2000 m	11
2500 m	7
2864 m	4

BIOPROGNOZA

Vreme bo na počutje in razpoloženje večine ljudi vplivalo ugodno, le vremensko najbolj občutljivi ljudje se bodo težje koncentrirali.

VOX POPULI

Komur poleti možgani ne zavrejo, mu pozimi tudi kotel ne bo.
Tam kjer glad mori lenuha, najde pridni dosti kruha.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Kako prijetna igra!

Sistem vodometov, ki krasi glavno ulico Universal Cityja v južni Kaliforniji, je tačas postal najbolj priljubljeno otroško igrišče, saj je vročina v teh dneh dosegla res rekordno višino (Telefoto AP)

Seks pred poroko se za princa ne spodobi

LONDON - Anglikanska cerkev se je spravila nad kraljico Elizabeto, ker dovoli svojemu sinu Edvardu in njegovi zaročenki Sophie, da spita pod isto streho, pa se v Buckinghamski palači ali v gradu Windsor povrh. V včerajšnjem »The Mail on Sunday« je yorski diakon George Austin pocetje princa in njegove lepe zaročenke brez zadržkov kritiziral, ces da bi morala ravno kraljevska družina dajati zgled za vrnitev k svetemu naceru, po katerem pred zakonom ne sme biti seksa.

Edvard in Sophie sicer upostevata »etiketo« in v kraljevskih palačah spita v ločenih sobah, pa ceprav povezanih med seboj. Kraljica, ki to tolerira, pa je bila menda nepopustljivo proti parovemu nacrtu, da bi sel skupaj na pocitnice. Visokemu prelatu pa tudi to ni po godu, saj pravi, da preziveti nekaj koncentriranega casa skupaj partnerjema omogoca, da preverita skladnost svojih znacajev.

»Jurassic parka« ne bo

CACAHUAMILPA (Mehika) - Jama, v kateri si turisti ogledujejo kapnike (Telefoto AP), je v kraju Cacahuamilpa v mehiški državi Guerrero in je zaslovela predvsem po tem, ker bi morali v njej zgraditi nekaksen supertehnoloski »Jurassic park«, kajpak za turiste. Mehika vlada je ze odobrila projekt in njegovo uresnitev zaupala kanadskemu podjetniku Barryju Sendlu. Kasneje pa se je morala premisliti. Vendar pa ne zaradi protestov naravovarstvenikov. Izkazalo se je namrec, da ima podjetnik Sendel v svoji domovini tezave z roko pravice zaradi goljufij in izdajanja nekritih cekov.

Ni bil leteči krožnik, temveč vohunski balon

LONDON - Julija 1947 je blizu Roswella v ameriski zvezni državi New Mexico trescil doslej nepoznan zrakoplov. Strmoglavljenje je videlo nekaj prič, razbitine in dvoje trupel so tudi fotografirali in filmali, vsa zadeva pa je ostala pol stoletja ovita v skrivnost. Pentagon je tedaj pojasnil radovednim novinarjem, da je slo za balon z meteorološko ekipo, sele pred kratkim pa je razkril, da je bil to stratosferski balon iz tajne zlitine, s katerim so nadzorovali jedrske poskuse v Sovjetski zvezi.

Ali je bilo res tako, se ne ve, prav gotovo pa tistih razbitin ni mogoce pripisati letecem krožniku z marsovcema, kakor je hotel dopovedati mednarodni javnosti londonski filmski distributer Ray Santilli. Le-ta je zaslužil lepe denarce s filmskimi posne-

tiki ne le razbite »marsovske letce naprave«, temvec celo tudi obdukcije dveh trupel, ki sta imeli na rokah in nogah po šest prstov.

Britanska neodvisna televizijska postaja Channel Four, londonski casopis Sunday Times, francoska TV postaja TF1 in ameriski Fox so po natančni analizi filma prisli do neizpodbitnega zaključka, da gre za nerodno potvorbo, torej potegavščino. Obdukciji marsovcov prisostvuje v filmu sam takratni predsednik ZDA Harry Truman, ki pa se v tistem času sploh ni podal v New Mexico. In se: na zacetku filma je viden napis »restricted access A01 classification«, toda tega izraza Pentagon ni nikoli uporabljal.

Sicer pa je ena izmed prič tistega dne leta 1947 zatrdila, da sta imeli trupli na rokah in nogah po štiri in ne po šest prstov...

Popadla ga je hitrosna mrzlca

TROYES (FRANCIJA) - Vozniko dovoljenje je imel sele tri mesece, vendar je po pokrajinski cesti v Troyesu, na vzhodni strani Pariza, s svojo hondo 900 ccm divjal kot na kaksnem dirkališču: ko so ga zandari ustavili, je stevec kazal kar 240 km na uro. Mladega, 24-letnega moticiklista so ustavili, mu za dva meseca odvzeli voznisko dovoljenje, na razpravo pa bo »dirkač« pocakal v priporu.

V požaru v Tokiu poginilo 1200 pujskov

TOKYO - V požaru, ki je včeraj zajel farmo na otoku Hokaido, je poginilo vsaj 1200 pujskov. Vzroka požara zaenkrat niso se ugotovili, izbruhnil pa je v nekem knetijskem podjetju v kraju Abashiri, okrog 1000 km severno od Tokya.

Lov na kače v Teheranu

TEHERAN - V centru Teherana so gasilci zaplenili okrog 120 kač, med katerimi so bile tudi strupenjače. Plazilce so imeli naprodaj krošnjari, dva pa sta zbežala iz kosarice in »se odpravila« po pločniku, nakar so mimoidoci poklicali na pomoč. O dogodku je porocal dnevnik »Akhbar« (»Vest«), ki se je spraševal, zakaj se obicajni clovek odloci za nakup kace. Med kupci je tudi veliko krotilcev, ki zatem »nastopajo« po trgih glavnega iranskega mesta.

Nesreča v lunaparku

NEW YORK - Ena od zabav v velikem lunaparku na Coney Island (New York) je tudi »Hell Hole« (peklenska luknja). Vendar pa se je pokvarila in pri zabavi je bilo 13 ranjenih, med njimi tudi zenska, ki ji je utrgalo nogo. »Hell Hole« je ogromen cylinder in ko se vrti, njegove »stanovalce« centrifugalna sile dobesedno potisne ob stene, dno pa se odpre. Zaradi okvare se je cylinder nenadoma ustavil in »potnike« je pometalo na vse strani.